

วารสารลวะศรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
Thepsatri Rajabhat University

LAWASRI JOURNAL

ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2568)
Online ISSN: 2730-3748

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานวิจัยและบทความวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน โดยมีขอบเขตเนื้อหาในสาขาการบัญชี สาขาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ สาขาการตลาด สาขาพฤติกรรมองค์กรและการจัดการทรัพยากรมนุษย์

เจ้าของ

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

กำหนดออกเผยแพร่

ปีละ 2 ฉบับ: ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน); ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม)

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพจน์ จุลสวัสดิ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณี เจริญทรัพย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นนท์รัฐ บำรุงเกียรติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรารุณี แนนเบียนร มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

นายพนพล มีคุณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ เรือโท ดร.ทวีศักดิ์ รูปสิงห์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิ์ ธีรสรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญทวรรณ วิงวอน มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

รองศาสตราจารย์ ดร.รัฐฉาน ประวัตินเมือง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

รองศาสตราจารย์ ดร.อรสา เตตวิวัฒน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

รองศาสตราจารย์ ดร.วันทนา เนาว์วัน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

รองศาสตราจารย์ ดร.พิชามพ พันธุ์แพ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ เรือนนระการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.กาสัก เตชะขันหมาก มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

รองศาสตราจารย์ ดร.พรชนก ทองลาด มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

รองศาสตราจารย์ ดร.เพชร บุดสีทา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

เลขานุการ

นางพิณรัตน์ โพธิ์เจริญ

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

นางสาวลดาวัลย์ อางชน

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

นางสาวนภภร คนโทเงิน

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

321 ถ.นารายณ์มหาราช ต.ทะเลชุบศร อ.เมืองลพบุรี จ.ลพบุรี

โทรศัพท์/โทรสาร 0 3677 6581

E-mail: lawasri63@gmail.com

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Peer Review Committee)

ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก

รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐรดา วงษ์นายะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงสมร รุ่งสวรรค์โพธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
รองศาสตราจารย์ ดร.วันทนา เนาว์วัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
รองศาสตราจารย์ ดร.สุดาพร กุณทลบุตร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
รองศาสตราจารย์ ดร.สุธานันท์ โพธิ์ชาธาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภภาพร กล้าสกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจษฎา ความคืบเคย	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฑาหวุฒิ จันทรมานปี	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพริน เวชธัญญะกุล	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ใจรักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภดล แสงแห	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภาพรณ อุ่นปรีชาวนิชย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชาภพ พันธุ์แพ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังคาร คະชาวังศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์นาดยา เกตุสมบุญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรวิษณุ คำเจริญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนิตี เอิบอิม	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรนุช สืบบุญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อาจารย์ ดร.ปานแพรว เขาวนประยูร	มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายใน

รองช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร วชิรปัญญาพงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ สมหวัง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทบรรณาธิการ

วารสารละศรีเป็นวารสารวิชาการที่จัดทำโดยสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและบทความที่ครอบคลุมทางด้านสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของคณาจารย์ นักวิชาการและนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถาบัน และเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนข่าวสาร สารระสำคัญ ประสบการณ์ด้านการวิจัยให้แก่แก่นักวิจัย นักวิชาการ และบุคคลทั่วไปที่สนใจโดยมีขอบเขตเนื้อหา โดยมีขอบเขตเนื้อหาในสาขาการบัญชี สาขาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ สาขาการตลาด สาขาพฤติกรรมองค์กรและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วยบทความวิจัยและบทความวิชาการ

สำหรับฉบับนี้มีบทความที่มีเนื้อหาสาระอันเป็นประโยชน์ ทุกบทความได้ผ่านการพิจารณาถ้อยแถลงอย่างรอบคอบและรอบด้านเพื่อให้เกิดความถูกต้องและลุ่มลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์สาขาวิชานั้น ๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

การจัดทำวารสารฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความร่วมมืออย่างดียิ่ง ทั้งจากผู้นิพนธ์ที่ได้เขียนบทความ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความอนุเคราะห์ในการพิจารณาบทความ กองบรรณาธิการ คณะทำงาน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพจน์ จุลสวัสดิ์
บรรณาธิการวารสารละศรี

สารบัญ

กองบรรณาธิการ	(1)
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Peer review Committee)	(3)
บทบรรณาธิการ	(4)
สารบัญ	(5)
บทความวิจัย	
การสื่อสารคุณค่าและมูลค่าแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมเมืองรองสู่การท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์ : กรณีศึกษาเมืองโบราณกำแพงเพชร สุโขทัยและเพชรบูรณ์ <i>ยุชิตา กันหามิ่ง, รัชนีวรรณ บุญอนันท์, พัตราภรณ์ อารีเอื้อ</i>	1
การยอมรับเทคโนโลยีและนวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว <i>รชานนท์ ศรีคำดี, สินีนาถ เริ่มลาวรรณ</i>	10
แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา <i>วัชรา เปรมปรีดี, ประสาน นันทะเสน</i>	24
การสร้างมูลค่ามรดกทางวัฒนธรรมเมืองโบราณเพชรบูรณ์ให้เป็นสินค้าของที่ระลึก เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว จังหวัดเพชรบูรณ์ <i>รัชนีวรรณ บุญอนันท์, วาสนา จริญญาศรีโชติกำจร</i>	33
การเปรียบเทียบวิธีพยากรณ์ยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทผ้าย ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์อนุกรมเวลา <i>ธิติมา คุณยศยิ่ง, นภาพรรณ เนตรประดิษฐ์, สุคนธ์ทิพย์ สุภาจันทร์</i>	44
การพัฒนาการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณของชุมชนช่องสาริกา อย่างยั่งยืน <i>รัชชนก สวนสีดา, บุญญเลขา มากบุญ</i>	59
การพัฒนาเว็บไซต์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือน โดยการ มีส่วนร่วมของชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา <i>สิทธิศักดิ์ อรรถจนาพันธ์, วิชุดา จันทร์เวโรจน์, คมสันต์ อีระพีช</i>	72
การประเมินผลกระทบของความคล่องตัวของโซ่อุปทานและปัจจัยภายนอกต่อ ความสามารถทางการแข่งขันและผลการดำเนินงานด้านโลจิสติกส์: กรณีศึกษา ของธุรกิจขนส่งขนาดเล็ก <i>เขมรัตน์ นาคสุข, ปริญา วีระพงษ์</i>	85

สารบัญ (ต่อ)

ภาคผนวก	96
ขั้นตอนการดำเนินงานวารสาร	97
คำแนะนำสำหรับผู้เขียนที่สนใจ	98
การจัดรูปแบบหน้ากระดาษวารสารลวษศรี	100
รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนอ้างอิง	105

การสื่อสารคุณค่าและมูลค่าแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมเมืองรอง
สู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ : กรณีศึกษาเมืองโบราณกำแพงเพชร
สุโขทัยและเพชรบูรณ์

Communicating the Value and Value of Cultural Heritage Destinations
in Secondary Cities to Creative Tourism: A Case Study of the Ancient
Cities of Kamphaeng Phet, Sukhothai and Phetchabun

ยุชิตา กันหาหมิง^{1*}, รัชนิวรรณ บุญอนนท์¹, พัตราภรณ์ อารีเอื้อ²
Yuchita Kunharming^{1*}, Ratchaneewan Boonanont¹, Phattraphon Ariuea²

Received: May 4, 2025 Revised: June 12, 2025 Accepted: June 20, 2025

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสื่อสารคุณค่าและมูลค่าแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมเมืองรองสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีมูลค่าสูงวิถีใหม่ของเมืองโบราณกำแพงเพชร สุโขทัยและเพชรบูรณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมเมืองโบราณกำแพงเพชร สุโขทัย เพชรบูรณ์ จำนวน 1,200 คน วิเคราะห์ข้อมูลในรูปค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยผลการศึกษา พบว่า ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสมบูรณ์สามารถใช้เป็นหลักฐานทางโบราณคดีได้และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับระดับประเทศ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูงโดยมีการจัดงานเป็นประจำทุกปีและชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย

คำสำคัญ: การสื่อสาร, การสร้างคุณค่าและมูลค่า, มรดกทางวัฒนธรรม, การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์, เมืองโบราณ

Abstract

This research study aims to investigate the communication of values and worth of secondary city cultural heritage tourism destinations toward high-value creative tourism as a new approach for the ancient cities of Kamphaeng Phet, Sukhothai, and Phetchabun. Data was collected using questionnaires from 1,200 Thai tourists who traveled to visit cultural heritage tourism sites in the ancient cities of Kamphaeng Phet, Sukhothai, and Phetchabun. Data analysis was conducted using frequency, percentage, mean, and standard deviation values.

Keywords: Communication, Value Creation, Cultural Heritage, Creative Tourism, Ancient Cities

¹ สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

² สาขาวิชาการจัดการธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

* Corresponding Author: loogtaw@hotmail.com

บทนำ

เขตภาคเหนือที่มีเมืองโบราณหรืออุทยานประวัติศาสตร์มีอยู่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยจังหวัดกำแพงเพชรเป็นที่ตั้งของอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร มีพื้นที่ประมาณ 3.4 ตารางกิโลเมตร จังหวัดสุโขทัย เป็นที่ตั้งของอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย มีพื้นที่ 70 ตารางกิโลเมตร และอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย มีพื้นที่ 45.14 ตารางกิโลเมตร (กรมศิลปากร, 2567) ซึ่งอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร สุโขทัย และศรีสัชนาลัย เป็นอุทยานประวัติศาสตร์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนให้เป็นมรดกโลกตั้งแต่ปี 2534 ในกลุ่มเดียวกันภายใต้ชื่อ "เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร" จากองค์กรยูเนสโก ส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นที่ตั้งของเมืองโบราณศรีเทพ หรืออุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ มีพื้นที่ประมาณ 4.7 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,889 ไร่ เป็นเมืองโบราณที่เป็นจุดเชื่อมโยงเครือข่ายของการแลกเปลี่ยนสินค้า เส้นทางการค้า และวัฒนธรรมวัฒนธรรมสมัยแรกเริ่มประวัติศาสตร์ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่มีพัฒนาการมาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมทวารวดี และวัฒนธรรมเขมรโบราณ ซึ่งก่อตัวขึ้นจากชุมชนหมู่บ้านเกษตรกรรมในยุคก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลายบริเวณลุ่มแม่น้ำป่าสักเมื่อ 2,500-1,500 ปีมาแล้ว (พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ, 2564) จากข้อมูลที่กำลังมาข้างหน้า จะพบว่า เมืองโบราณกำแพงเพชร สุโขทัยและเพชรบูรณ์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางมรดกวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่า แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ทรัพยากรการท่องเที่ยวของทั้ง 4 อุทยานประวัติศาสตร์ไม่ได้รับการประชาสัมพันธ์อย่างเพียงพอที่จะทำให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว และจากการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (Covid-19) ตั้งแต่ปี 2562 จนถึงปัจจุบัน พบว่า มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยววันน้อยลงและพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวมีการเปลี่ยนแปลงไป อาทิเช่น การเลือกที่จะเดินทางท่องเที่ยวในประเทศ การเดินทางท่องเที่ยวใกล้ๆ สั้น ขับรถไป การเที่ยวที่ Unseen คนไม่พลุกพล่าน (พชรพจน์ นันทรามาศและคณะ, 2563) และสาเหตุส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคุณค่าและมูลค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์น้อย และยังไม่ตอบโต้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบใหม่ที่นักท่องเที่ยวมักจะหาข้อมูลก่อนล่วงหน้า เลือกดูข้อมูลที่มีความน่าสนใจและมีความทันสมัย สั้น กระชับ ได้ใจความ ซึ่งเหมาะกับยุคที่สื่อเทคโนโลยีค่อนข้างล้ำสมัย อีกทั้งการนำเสนอในยุคปัจจุบันสื่อดิจิทัลมีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว เนื่องจากสามารถใช้เป็นช่องทางในการสื่อสาร บอกเล่าเรื่องราว ความเป็นมา อัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวได้หลากหลายรูปแบบมากขึ้น ดังนั้นจากข้อมูลที่กำลังมาข้างหน้า จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการศึกษาการสื่อสารการสร้างคุณค่าและมูลค่าแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมเมืองรองสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีมูลค่าสูงวิถีใหม่ของเมืองโบราณกำแพงเพชร สุโขทัย เพชรบูรณ์ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะสามารถที่จะใช้เป็นแรงจูงใจกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดความอยากรู้ สนใจในแหล่งท่องเที่ยววันนั้นๆเพิ่มมากขึ้น ส่งผลดีต่อการท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นๆเกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับคนในท้องถิ่น อีกทั้งยังสามารถใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาสื่อที่ตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยว นำไปสู่การสร้างแนวคิดทางการสื่อสารเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในชุมชนของแหล่งท่องเที่ยวทั้งสามพื้นที่ในการนำผลการวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยว พัฒนาบ้านเกิดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการสื่อสารคุณค่าและมูลค่าแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมเมืองรองสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีมูลค่าสูงวิถีใหม่ของเมืองโบราณกำแพงเพชร สุโขทัยและเพชรบูรณ์ ให้กับนักท่องเที่ยว

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวในเมืองโบราณกำแพงเพชร สุโขทัย และเพชรบูรณ์ โดยใช้สถิตินักท่องเที่ยวชาวไทยในปี 2562 เป็นฐานในการคำนวณ จังหวัดกำแพงเพชรมีนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 467,279 คน จังหวัดสุโขทัยมีนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 937,905 คน และจังหวัดเพชรบูรณ์ มีนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 2,205,625 คน (กรมการท่องเที่ยว, 2564) ขนาดกลุ่มตัวอย่างหาได้โดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (อัศวิน แสงพิบูล, 2556) ได้กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 399.65 หรือ 400 คน จังหวัดสุโขทัย กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399.83 หรือ 400 คน จังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399.92 หรือ 400 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบกำหนดให้เลือกตอบ (Check-list) จำนวน 5 ข้อ โดยสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการสื่อสารคุณค่าและมูลค่าแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองโบราณกำแพงเพชร สุโขทัย และเพชรบูรณ์เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) ชนิด 5 ตัวเลือก มีค่าการจัดอันดับตามเกณฑ์ของ ประคอง กรรณสูตร (2542) ดังนี้

1	แปลความหมายว่า	ระดับน้อยที่สุด
2	แปลความหมายว่า	ระดับน้อย
3	แปลความหมายว่า	ระดับปานกลาง
4	แปลความหมายว่า	ระดับมาก
5	แปลความหมายว่า	ระดับมากที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

- ศึกษาทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร การรับสาร เพื่อนำมาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม
- สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมประเด็นที่ศึกษาตามวัตถุประสงค์
- ส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย ด้านการท่องเที่ยว ด้านการสื่อสารจำนวน 5 ท่าน พิจารณาความเที่ยงตรง (validity) และความเป็นปรนัย (objective)
- ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

- นำแบบสอบถามที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยมีการกำหนดคะแนนการประเมิน ดังนี้ +1 หมายถึง เห็นว่าสอดคล้อง, 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ และ -1 หมายถึง เห็นว่าไม่สอดคล้องและคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ≥ 0.5 ขึ้นไป พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีลักษณะพื้นที่ใกล้เคียงกับเมืองโบราณกำแพงเพชร สุโขทัย และเพชรบูรณ์ จำนวน 30 คน นำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยวิธีครอนบาค (cronbach) ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. คณะนักวิจัยเก็บแบบสอบถามกับนักท่องเที่ยว จนครบตามจำนวนที่ต้องการ คือ 1,200 คน โดยเก็บข้อมูลในเมืองโบราณจำนวน 3 แห่ง แห่งละ 400 คน
2. คณะนักวิจัยตรวจสอบข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ผลของข้อมูลและนำไปเขียนรายงานการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ในรูปของค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviations) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ย ซึ่งประยุกต์ตามเกณฑ์ของ ประคอง กรรณสูตร (2542) ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีการรับรู้อยู่ในระดับน้อยที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีการรับรู้ในระดับน้อย
- คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีการรับรู้ในระดับปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีการรับรู้ในระดับมาก
- คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีการรับรู้ในระดับมากที่สุด

ผลการวิจัย

แยกเป็นรายจังหวัด ผลการศึกษาพบว่า

จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.5 มีอายุ 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.8 รองลงมา คือ อายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.0 และอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.0 ตามลำดับ มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 35.0 รองลงมาคือ อนุปริญญาตรี/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 23.0 และมีมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. คิด เป็นร้อยละ 16.5 ตามลำดับ มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 38.7 รองลงมาคือ ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 22.5 และเป็นนักศึกษา/นักเรียน คิดเป็นร้อยละ 14.8 มีรายได้ต่อเดือน 15,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.0 รองลงมาคือ 10,001-15,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 20.0 และต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 16.5

ส่วนผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการสื่อสารคุณค่าและมูลค่าแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองโบราณกำแพงเพชร พบดังตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการสื่อสารคุณค่าและมูลค่าแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองโบราณกำแพงเพชร

ข้อที่	รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1.	เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับระดับประเทศ	4.37	0.63	มาก
2.	เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ มีความโดดเด่นแตกต่างจากที่อื่นด้าน	4.43	0.58	มาก
3.	เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสมบูรณ์สามารถใช้เป็นหลักฐานทางโบราณคดีได้	4.45	0.56	มาก

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
4.	เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นตัวแทนที่หาได้ยากของยุคสมัยและพบเห็นได้เพียงแห่งเดียวในประเทศไทย	4.43	0.57	มาก
5.	โบราณสถาน/โบราณวัตถุในแหล่งท่องเที่ยวมีความสมบูรณ์และสวยงาม	4.40	0.61	มาก
6.	เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาตินิยมเดินทางมาเที่ยว	4.40	0.61	มาก
7.	เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูงโดยมีการจัดงานเป็นประจำทุกปีและชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย	2.84	0.79	ปานกลาง
8.	เป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ได้เป็นอย่างดี	4.44	0.58	มาก
9.	เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับประติมากรรม ศิลปกรรม และหัตถกรรมได้เป็นอย่างดี	4.41	0.62	มาก
รวม		4.24	0.61	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการสื่อสารคุณค่าและมูลค่าแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองโบราณกำแพงเพชร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$, S.D = 0.61) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสมบูรณ์สามารถใช้เป็นหลักฐานทางโบราณคดีได้ ($\bar{x} = 4.45$, S.D = 0.56) รองลงมา คือ เป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ได้เป็นอย่างดี ($\bar{x} = 4.44$, S.D = 0.58) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูงโดยมีการจัดงานเป็นประจำทุกปีและชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย ($\bar{x} = 2.84$, S.D = 0.79)

จังหวัดสุโขทัย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 60.5 มีอายุ 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.8 รองลงมา คือ อายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.5 และอายุต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.5 ตามลำดับ มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 20.3 และอนุปริญญาตรี/ปวส. คิด เป็นร้อยละ 16.2 ตามลำดับ มีอาชีพเป็นนักศึกษา/นักเรียน คิดเป็นร้อยละ 28.8 รองลงมาคือ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 24.0 และข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 17.8 มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท รองลงมาคือ 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.0 และ 15,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.5

ส่วนผลการศึกษาคำความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการสื่อสารคุณค่าและมูลค่าแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองโบราณสุโขทัย พบดังตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการสื่อสารคุณค่าและมูลค่าแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองโบราณสุโขทัย

ข้อที่	รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1.	เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับระดับประเทศ	4.01	0.73	มาก
2.	เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ มีความโดดเด่นแตกต่างจากที่อื่นด้าน	3.87	0.68	มาก
3.	เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสมบูรณ์สามารถใช้เป็นหลักฐานทางโบราณคดีได้	3.94	0.71	มาก
4.	เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นตัวแทนที่หาได้ยากของยุคสมัยและพบเห็นได้เพียงแห่งเดียวในประเทศไทย	3.88	0.71	มาก
5.	โบราณสถาน/โบราณวัตถุในแหล่งท่องเที่ยวมีความสมบูรณ์และสวยงาม	3.89	0.72	มาก
6.	เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาตินิยมเดินทางมาเที่ยว	3.92	0.74	มาก
7.	เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูงโดยมีการจัดงานเป็นประจำทุกปีและชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย	3.77	0.71	มาก
8.	เป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ได้เป็นอย่างดี	3.89	0.73	มาก
9.	เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับประติมากรรม ศิลปกรรม และหัตถกรรมได้เป็นอย่างดี	3.87	0.72	มาก
รวม		3.89	0.71	มาก

จากตาราง 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการสื่อสารคุณค่าและมูลค่าแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองโบราณสุโขทัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$, S.D = 0.71) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับระดับประเทศ ($\bar{x} = 4.01$, S.D = 0.73) รองลงมา คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสมบูรณ์สามารถใช้เป็นหลักฐานทางโบราณคดีได้ ($\bar{x} = 3.94$, S.D = 0.71) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูงโดยมีการจัดงานเป็นประจำทุกปีและชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย ($\bar{x} = 3.77$, S.D = 0.71)

จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 51.2 มีอายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.8 รองลงมา คือ อายุ 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.7 และอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.0 ตามลำดับ มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 33.5 รองลงมาคือ อนุปริญญาตรี/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 26.5 และมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 20.2 ตามลำดับ มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 25.8 รองลงมาคือ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 22.7 และข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 19.5 มีรายได้ต่อเดือน 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.0 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.5 และ 15,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 16.0

ส่วนผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการสื่อสารคุณค่าและมูลค่าแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองโบราณเพชรบูรณ์ พบดังตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการสื่อสารคุณค่าและมูลค่าแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองโบราณเพชรบูรณ์

ข้อที่	รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1.	เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับระดับประเทศ	4.72	0.45	มากที่สุด
2.	เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ มีความโดดเด่นแตกต่างจากที่อื่นด้าน	4.53	0.51	มากที่สุด
3.	เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสมบูรณ์สามารถใช้เป็นหลักฐานทางโบราณคดีได้	4.61	0.55	มากที่สุด
4.	เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นตัวแทนที่หาได้ยากของยุคสมัยและพบเห็นได้เพียงแห่งเดียวในประเทศไทย	4.42	0.55	มาก
5.	โบราณสถาน/โบราณวัตถุในแหล่งท่องเที่ยวมีความสมบูรณ์และสวยงาม	4.46	0.56	มาก
6.	เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาตินิยมเดินทางมาเที่ยว	4.51	0.53	มากที่สุด
7.	เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูงโดยมีการจัดงานเป็นประจำทุกปีและชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย	2.04	0.31	น้อย
8.	เป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ได้เป็นอย่างดี	4.57	0.53	มากที่สุด
9.	เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับประติมากรรม ศิลปกรรม และหัตถกรรมได้เป็นอย่างดี	4.58	0.53	มากที่สุด
รวม		4.27	0.50	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการสื่อสารคุณค่าและมูลค่าแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองโบราณเพชรบูรณ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$, S.D = 0.50) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับระดับประเทศ ($\bar{x} = 4.72$, S.D = 0.45) รองลงมา คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสมบูรณ์สามารถใช้เป็นหลักฐานทางโบราณคดีได้ ($\bar{x} = 4.61$, S.D = 0.55) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูงโดยมีการจัดงานเป็นประจำทุกปีและชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย ($\bar{x} = 2.04$, S.D = 0.31)

อภิปรายผล

จากการสื่อสารคุณค่าและมูลค่าแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมเมืองรองสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีมูลค่าสูงวิถีใหม่ของเมืองโบราณกำแพงเพชร สุโขทัยและเพชรบูรณ์ให้กับนักท่องเที่ยว พบว่า 1) ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการสื่อสารคุณค่าและมูลค่าแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองโบราณ

กำแพงเพชร อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสมบูรณ์สามารถใช้เป็นหลักฐานทางโบราณคดีได้ รองลงมา คือ เป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ได้เป็นอย่างดี ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูงโดยมีการจัดงานเป็นประจำทุกปีและชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย 2) ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการสื่อสารคุณค่าและมูลค่าแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองโบราณสุโขทัย อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับระดับประเทศ รองลงมา คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสมบูรณ์สามารถใช้เป็นหลักฐานทางโบราณคดีได้ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูงโดยมีการจัดงานเป็นประจำทุกปีและชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย 3) ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการสื่อสารคุณค่าและมูลค่าแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองโบราณเพชรบูรณ์ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับระดับประเทศ รองลงมา คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสมบูรณ์สามารถใช้เป็นหลักฐานทางโบราณคดีได้ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูงโดยมีการจัดงานเป็นประจำทุกปีและชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ กฤษฎา สุริยวงศ์และคณะ (2564) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยชุมชนมีส่วนร่วมของจังหวัดเพชรบุรี โดยพบว่า 1) ศักยภาพของชุมชนที่สามารถพัฒนาไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มและส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดเพชรบุรี ประกอบไปด้วย 3 ส่วน ได้แก่ (1) องค์ประกอบหลักของศักยภาพชุมชน พบว่ามี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ด้านองค์กรชุมชน ด้านการจัดการ และด้านการเรียนรู้ (2) การวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนโดยอาศัย จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค พบว่า ชุมชนมีทรัพยากรธรรมชาติสวยงาม มีเส้นทางเข้าถึงชุมชนสะดวก มีศิลปวัฒนธรรมเฉพาะถิ่นเป็นเอกลักษณ์ ผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็ง ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว (3) การสร้างมูลค่าเพิ่มของชุมชน พบว่า มีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยมีคนใน ชุมชนมีส่วนร่วมจัดทำแผนงานส่งเสริมการท่องเที่ยว มีการสร้างมูลค่าเพิ่มในการเป็นผู้ประกอบการทางวัฒนธรรมของชุมชนและมีการจัดทำแผนที่ทางวัฒนธรรมชุมชนเพื่อช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยว 2) การสื่อสารและการใช้สื่อของชุมชนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดเพชรบุรี ประกอบไปด้วย 3 ส่วน ได้แก่ (1) องค์ประกอบของการสื่อสาร ประกอบด้วย ผู้ส่งสาร สาร สื่อและผู้รับสาร (2) รูปแบบของการสื่อสารที่ปรากฏขึ้น ได้แก่ รูปแบบการสื่อสารสองทางที่ไม่เป็นทางการ รูปแบบการสื่อสารสองทางที่เป็นทางการ รูปแบบการสื่อสารทางเดียวที่ไม่เป็นทางการและรูปแบบการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม (3) การใช้สื่อของชุมชนมีการใช้สื่อที่หลากหลาย ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อประเพณี สื่อเฉพาะกิจ สื่อมวลชนและสื่ออินเทอร์เน็ต 3) กรอบแนวทางการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย ปัจจัยพื้นฐาน ทั้ง 4 ด้านที่สำคัญ ได้แก่ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ด้านองค์กรชุมชน ด้านการจัดการ และด้านการเรียนรู้ จะถูกขับเคลื่อนโดยอาศัยองค์ประกอบของการสื่อสาร ได้แก่ ผู้ส่งสาร สารสื่อและผู้รับสาร เพื่อให้ได้มาซึ่งศักยภาพของชุมชนที่มี 3 หน่วยงานหลักเป็นกลไกในการขับเคลื่อน ได้แก่ ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และ หน่วยงานภาคเอกชนภายใต้การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมซึ่งถือเป็นหัวใจของการขับเคลื่อน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. นำข้อมูลที่ได้มาช่วยส่งเสริมการใช้สื่อดิจิทัลรูปแบบต่างๆ ในการสร้างคุณค่าและมูลค่าแหล่งท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่เพื่อประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเพื่อนำมาใช้ในการออกแบบสื่อดิจิทัลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมศิลปากร. (2564). *อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร*. สืบค้น 30 กันยายน 2567, จาก <https://www.finearts.go.th/main/view/8215>
- กรมศิลปากร. (2564). *อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย*. สืบค้น 30 กันยายน 2567, จาก <http://virtualhistoricalpark.finearts.go.th/sukhothai/index.php/th/>
- กรมศิลปากร. (2564). *อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ*. สืบค้น 30 กันยายน 2567, จาก <http://virtualhistoricalpark.finearts.go.th/sithep/index.php/th/about-us.html>
- กระทรวงวัฒนธรรม. (2564). *ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย*. สืบค้น 1 ตุลาคม 2564, จาก <http://www.cpot.in.th/hw/68>
- กรมการท่องเที่ยว. (2564). *สถิตินักท่องเที่ยว*. สืบค้น 30 กันยายน 2566, จาก <https://www.mots.go.th/news/category/741>
- กฤษฎา สุริยวงศ์, สุวันชัย หวนนากลาง และฐิตินัน บุญภาพ คอมมอน. (2564). การสื่อสารเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนมีส่วนร่วมของจังหวัดเพชรบุรี. *วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์ (มสป.)*, 23(1), 43-57.
- ชุตินา จันทรมณี. (2564). *การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักและวิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ*. ศูนย์ประสานงานคุณนภาวิชาการจังหวัดอุบลราชธานี.
- ธนรัตน์ ทับทิมไทย. (2563). *สารรอบรู้ศูนย์สุพรรณบุรี*. สืบค้น 12 มกราคม 2563, จาก <http://suphanburi-campus.dusit.ac.th/report/230757.pdf>
- ประคอง กรรณสูตร. (2542). *สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ. (2564). *อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ*. สืบค้น 4 ตุลาคม 2564, จาก <http://www.virtualmuseum.finearts.go.th/index.php/th/>
- เพชรพจน์ นันทรามาศและคณะ. (2563). *เจาะพฤติกรรมท่องเที่ยวใน new normal เมื่อโควิดทำชีวิตเปลี่ยน*. สืบค้น 1 ตุลาคม 2566, จาก https://krungthai.com/Download/economyresources/EconomyResourcesDownload_450เจาะพฤติกรรมท่องเที่ยวใน_New_Normal_เมื่อโควิดทำชีวิตเปลี่ยน_31_08_63.pdf
- ไพฑูริย์ มະณู. (2567). สื่อดิจิทัล. สืบค้น 19 มิถุนายน 2567. จาก <http://paitoon.esdc.go.th/sux-dicithal>
- ศรัณญา วรากุลวิทย์. (2551). *ปฐมนิเทศอุตสาหกรรมท่องเที่ยว* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สามลดา.
- อัศวิน แสงพิกุล. (2556). *ระเบียบวิธีวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- Kenneth S. Leonard. (2564). *3 กิจกรรมนำทำที่นักท่องเที่ยวไทยมองข้าม*. สืบค้น 4 ตุลาคม 2564, จาก <https://eastravelnow.com>

การยอมรับเทคโนโลยีและนวัตกรรมการบริการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ
การให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว
Acceptance of Technology and Service Innovation That Affecting the
Service Efficiency of GHB ALL GEN at the Government Housing Bank,
Sa Kaeo Branch

รชานนท์ ศรีคำดี^{1*}, สินีนาถ เร็มลาวรรณ²
Rachanon Srikhamdee^{1*}, Sineenat Rermlawan²

Received: March 27, 2025 Revised: May 22, 2025 Accepted: May 29, 2025

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการยอมรับเทคโนโลยีและนวัตกรรมการบริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว 2) ระดับประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว และ 3) การยอมรับเทคโนโลยีและนวัตกรรมการบริการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ใช้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว จำนวน 300 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยสมการถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 41 - 50 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และมีรายได้ 15,001 – 30,000 บาท การยอมรับเทคโนโลยีการใช้งาน GHB ALL GEN โดยรวมอยู่ในระดับมาก นวัตกรรมบริการในการใช้งาน GHB ALL GEN โดยรวม อยู่ในระดับมาก ระดับประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN โดยรวมอยู่ในระดับมาก และผลการทดสอบการยอมรับเทคโนโลยีและนวัตกรรมการให้บริการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการใช้งาน GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว พบว่า การยอมรับเทคโนโลยี ได้แก่ ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ ด้านการรับรู้ถึงความง่าย ด้านทัศนคติต่อการใช้ ด้านพฤติกรรมการตั้งใจนำไปใช้ ด้านการรับรู้ความเสี่ยง และด้านการนำมาใช้งานจริง และ นวัตกรรมบริการ ได้แก่ ด้านข้อมูลสารสนเทศ และด้านสภาพแวดล้อม มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่า R Square เท่ากับ 0.703

คำสำคัญ: การยอมรับเทคโนโลยี, นวัตกรรมบริการ, ประสิทธิภาพการให้บริการ, แอปพลิเคชัน GHB ALL GEN

¹ นักศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

² อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

* Corresponding Author: both1281@gmail.com

Abstract

The purposes of this study were 1) to examine the acceptance of technology and service innovation of GHB ALL GEN at the Government Housing Bank (GHB), Sa Kaeo Branch 2) to assess the service efficiency of GHB ALL GEN at the Government Housing Bank, Sa Kaeo Branch and 3) to investigate the impact of technology acceptance and service innovation on the service efficiency of GHB ALL GEN at the Government Housing Bank, Sa Kaeo Branch. Data were collected using questionnaires from a sample of 300 users of the GHB ALL GEN Mobile Application Banking service at the Government Housing Bank, Sa Kaeo Branch, selected through purposive sampling. Data analysis was conducted using frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis to test the hypotheses.

The findings indicated that most of the respondents were female, aged 41 – 50 years, held a bachelor's degree, worked as government officers or state enterprise employees, and had an income ranging from 15,001 to 30,000 baht. The overall acceptance of the GHB ALL GEN application technology was at a high level. The overall service innovation in the application's usage was also at a high level, as was the overall service efficiency of GHB ALL GEN. The hypothesis testing results indicated that technology acceptance: comprising perceived usefulness, perceived ease of use, attitude toward usage, behavioral intention to use, perceived risk, and actual usage had a statistically significant influence on the service efficiency of GHB ALL GEN at the Government Housing Bank, Sa Kaeo Branch, at the 0.05 significance level, with an R-Square value of 0.703.

Keywords: technology acceptance, service innovation, service efficiency, GHB ALL GEN Mobile Application Banking

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยี และการสื่อสาร มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนเรียกได้ว่าเป็นยุคดิจิทัล ที่ได้นำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันมากขึ้น จนสามารถรวมธุรกรรมต่างๆ มาไว้ในโทรศัพท์มือถือที่เรียกว่าสมาร์ทโฟน ทำให้พฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป (อนุรักษ์ กองกิต, 2565, หน้า 1) ส่งผลให้สถานการณ์ของธุรกิจธนาคารหรือสถาบันการเงินต่างๆ มีแนวโน้มการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้นและธนาคารหลายแห่งได้มีการพัฒนานวัตกรรมและยกระดับการบริการ เพื่อให้องค์กรเป็นที่น่าเชื่อถือด้วยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้บริการสำหรับลูกค้าธนาคารในการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีความรวดเร็ว ลดความยุ่งยาก และลดต้นทุน พัฒนาระบบการให้บริการในรูปแบบใหม่ๆ จากการเพิ่มช่องทางการชำระเงินผ่าน Digital Platform พัฒนาระบบการชำระเงินแบบไม่ใช้เงินสด (Non Cash Payment) และแอปพลิเคชันโทรศัพท์มือถือ (Mobile Application) โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการดำเนินงานและพัฒนาระบบการให้บริการที่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้มากที่สุด (ปริยาพัชร เกียรติเฉลิมพร, 2562) อีกทั้งแนวโน้มพฤติกรรมของผู้บริโภคในการใช้เงินสดเริ่มเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งจะเห็นได้จากการทำธุรกรรมทางการเงินในรูปแบบ

เงินสดหรือหน้าแคชเตอร์สาขาเริ่มลดลงเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะประเทศที่เป็นศูนย์กลางทางธุรกิจ เช่น ฮองกง และเกาหลีใต้ปรับมาทำธุรกรรมผ่านธนาคารอิเล็กทรอนิกส์และชำระเงินผ่านทางมือถือกันอย่างมาก เป็นแนวโน้มที่เกิดขึ้นในเอเชียและมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องจนเป็นที่มาของคำว่า สังคมไร้เงินสด (หอสมุดรัฐสภา, 2564)

ในประเทศไทยเริ่มมีการใช้บริการหรือทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ใช้เงินสด (Cashless) แต่ใช้ระบบดิจิทัลในการโอนเงิน เช่น บัตรเครดิต บัตรเดบิต e-wallet หรือการชำระเงินผ่าน QR Code ทำให้สถาบันการเงินต่างๆ เกิดการตื่นตัว และได้ทำการปรับตัวและพัฒนาการให้บริการเพื่อให้ทันต่อวิวัฒนาการทางการเงินที่มีการพัฒนาก้าวหน้าไปแล้ว ให้ประเทศไทยสามารถเป็นสังคมไร้เงินสด (Cashless Society) อย่างเห็นได้ชัด จนเกิดเป็นการให้บริการในรูปแบบการทำธุรกรรมทางการเงินผ่านแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือหรือสมาร์ทโฟน (Smartphone) ซึ่งเป็นบริการธนาคารออนไลน์ที่ลูกค้าสามารถทำธุรกรรมต่างๆ เช่น โอนเงิน ชำระบิล เบิกถอนเงิน เป็นต้น ได้อย่างสะดวกและรวดเร็วผ่านแอปพลิเคชันของธนาคาร (Mobile Application Banking) (ภัครดา ทิพยธาดากุล และบดินทร์ รัศมีเทศ, 2564) ธนาคารอาคารสงเคราะห์ หรือ ธอส. เป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ สังกัดกระทรวงการคลัง ที่มีหน้าที่ในการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ช่วยเหลือทางการเงินให้ประชาชนได้มีที่อยู่อาศัยสมควรแก่สภาพ และได้พัฒนาระบบแอปพลิเคชันบนมือถือ ในชื่อ GHB ALL GEN ที่ต้องการอำนวยความสะดวก รวดเร็ว และประหยัดเวลา ในการเข้าถึงข้อมูลในการทำธุรกรรมทางการเงินของลูกค้าหรือผู้ใช้บริการของธนาคารได้ครอบคลุมทุกความต้องการของลูกค้าทุกกลุ่มอาชีพในแต่ละระดับรายได้ และการให้บริการผ่าน GHB ALL GEN ซึ่งเป็นแอปพลิเคชันหนึ่งในบริการที่สำคัญด้าน Digital Service ที่ธนาคารอาคารสงเคราะห์มุ่งพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ลูกค้ามีความสะดวกสบายในการเข้าถึงทุกบริการที่สำคัญของธนาคารได้ทุกที่ทุกเวลา และครอบคลุมกลุ่มลูกค้าทั้งทางด้านสินเชื่อและเงินฝาก มุ่งเน้นความปลอดภัย สะดวกใช้งานง่าย และสามารถตอบโจทย์ลูกค้าทุกกลุ่มช่วงอายุ ได้แก่ การชำระเงินกู้ ธอส. ชำระค่าเบี้ยประกันภัย หรือบริการอื่นๆ โดยผ่านการโอนหรือสร้าง QR Code เพื่อชำระเงินกู้จาก Mobile Application ของธนาคารอื่นๆ การบริการจัดการข้อมูลส่วนบุคคลและบริการขอเอกสารสำคัญต่างๆ ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ข้อมูลรายการเดินบัญชี หนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย หนังสือรับรองดอกเบี้ยเงินกู้ หนังสือรับรองเบิกค่าเช่าบ้าน เป็นต้น โดยที่ลูกค้าไม่ต้องเดินทางมาติดต่อที่สาขา (ธนาคารอาคารสงเคราะห์, 2566)

ธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว เป็นสาขาที่ให้บริการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยแก่ประชาชนในจังหวัดสระแก้วและจังหวัดใกล้เคียง โดยรับนโยบายเกี่ยวกับการใช้ GHB ALL GEN จากสำนักงานใหญ่ ที่ต้องการอำนวยความสะดวก รวดเร็ว และประหยัดเวลา ในการเข้าถึงข้อมูลในการทำธุรกรรมทางการเงินของลูกค้าหรือผู้ใช้บริการ ทั้งนี้จากการใช้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว พบผู้ใช้บริการบางส่วนเกิดความไม่มั่นใจในการทำธุรกรรม ความไม่สะดวกในการทำธุรกรรม ความกังวลถึงความไม่ปลอดภัยของระบบและข้อมูล โดยเฉพาะด้านความปลอดภัยในการใช้ GHB ALL GEN เช่น กลัวมีจกษาชีพ กลัวการใช้แอปพลิเคชัน และผู้สูงอายุยังไม่เปิดใจยอมรับการใช้ GHB ALL GEN เป็นต้น จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจทำการศึกษาเรื่อง การยอมรับเทคโนโลยีและนวัตกรรมการบริการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว เพื่อนำข้อมูลที่ได้ใช้พัฒนา แก้ไข และปรับปรุงการให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ ให้เกิดประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการได้อย่างสูงสุด สามารถสร้างความพอใจ มั่นใจในการใช้บริการ และเป็นการลดต้นทุนการดำเนินการหรือประหยัดทรัพยากรในการบริหารลง ซึ่งจะเป็นการพัฒนาคุณภาพการให้บริการในการทำธุรกรรมทางการเงินให้กับลูกค้าหรือผู้ใช้บริการ ส่งผลให้ธนาคารอาคารสงเคราะห์มีความเจริญก้าวหน้าทางธุรกิจอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

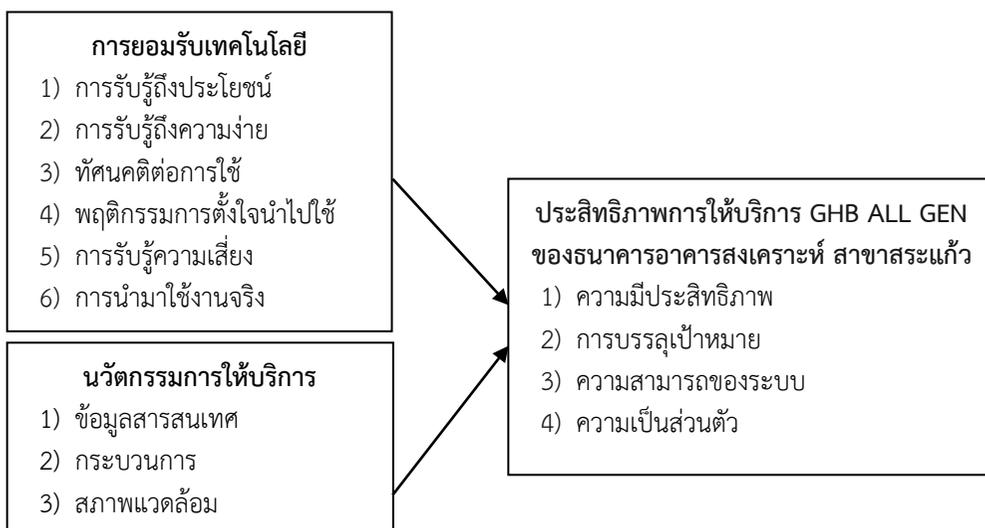
1. เพื่อศึกษาระดับการยอมรับเทคโนโลยีและนวัตกรรมการบริการ GHB ALL GEN ของผู้ใช้บริการธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว
3. เพื่อศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีและนวัตกรรมการบริการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว

สมมติฐานการวิจัย

การยอมรับเทคโนโลยีและนวัตกรรมการบริการส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาจากการประยุกต์แนวคิดการยอมรับเทคโนโลยี ของ Davis (1989) และพัชรทัตย์ จารุทวีผลบุญกุล และคณะ (2563) นวัตกรรมบริการโดยประยุกต์จากแนวคิดของ สุชาติ ชื่อลี้อา (2562) และประสิทธิภาพการให้บริการโดยประยุกต์จากแนวคิดของ Badri และคณะ (2005) ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม

การยอมรับเทคโนโลยี

การยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance) เป็นความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงระหว่าง ความตั้งใจ และพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยี โดยได้รับอิทธิพลมาจากทัศนคติของบุคคล โดยการทำความเข้าใจในเทคโนโลยี และการตัดสินใจที่จะยอมรับเทคโนโลยีแล้วนำเทคโนโลยีมาใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นการนำเอาเทคโนโลยีที่ตน

ยอมรับมาใช้งานเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตน บุคคลหรือส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทัศนคติและการใช้งานเทคโนโลยีของผู้ใช้ที่สะดวกและง่ายขึ้น ภัครดา ทิพย์ธาดากุล และบดินทร์ รัตมีเทศ (2564) รวมทั้งเป็นทฤษฎีที่มีการยอมรับและมีชื่อเสียงในการเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการใช้ เทคโนโลยีของ Davis (1989) เพื่อพัฒนาเป็นแบบจำลอง TAM และใช้ศึกษาในบริบทการยอมรับการใช้ระบบสารสนเทศ โดยไม่นำบรรทัดฐานของบุคคลที่อยู่โดยรอบการแสดงพฤติกรรม เข้ามาใช้เป็นปัจจัยในการพยากรณ์พฤติกรรมการใช้ที่เกิดขึ้นจริง โดยหลักการของ TAM จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยหลัก 4 ประการ ได้แก่ ตัวแปรภายนอก (External Variables) การรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากเทคโนโลยี สารสนเทศ (Perceived Usefulness หรือ PU) การรับรู้ว่าเป็นระบบที่ง่ายต่อการใช้งาน (Perceived Ease of Use หรือ PEOU) และทัศนคติที่มีต่อการใช้งาน (Attitude Toward using)

นวัตกรรมบริการ

นวัตกรรมบริการ (Service Innovation) เป็นการพัฒนาที่สัมฤทธิ์ผลของการบริการใหม่หรือสินค้าใหม่ รวมถึงกิจกรรมที่เป็นนวัตกรรมใหม่ๆ ทุกระดับที่ต้องอยู่ภายใต้การแก้ไขและพัฒนา (Drejer, 2004) ซึ่งได้เข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้นในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงความคาดหวัง ความต้องการของโลก และความต้องการในอุตสาหกรรมซึ่งขณะนี้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง จึงนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและมีการให้ความสำคัญมากยิ่งขึ้นในการปรับปรุงข้อเสนอที่มีอยู่เพื่อการพัฒนาข้อเสนอใหม่ๆ ที่จะทำให้เกิดการดึงดูดลูกค้าใหม่ๆ เข้ามาและการสร้างระบบบริการใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการทั้งลูกค้าปัจจุบันและลูกค้าในอนาคต (Danjum I., & Rasli, A., 2012) นวัตกรรมบริการเป็นแนวคิดที่ตั้งใจจะบริการให้กับผู้ใช้บริการ เพื่อตอบสนองความพอใจอย่างเต็มที่ และเพื่อเป็นการปรับปรุงการบริการ โดยสามารถอธิบายเป็นขั้นตอนการที่ถูกดำเนินการไปยังผู้ใช้บริการ โดยมีปัจจัยต่างๆ ประกอบด้วย 1) ข้อมูลสารสนเทศ (Information) 2) กระบวนการ (Process) 3) เทคโนโลยี (Technology) และ 4) สภาพแวดล้อม (Environment) (สุชาติ ชื่อสื่อชา, 2562)

ประสิทธิภาพการให้บริการ

ประสิทธิภาพการให้บริการ เป็นมโนทัศน์ในการประเมินของผู้รับบริการ โดยทำการเปรียบเทียบระหว่างการบริการที่คาดหวัง (Expectation Service) กับการบริการที่รับรู้จริง (Perception Service) จากผู้ให้บริการ ซึ่งหากผู้ให้บริการสามารถให้บริการที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ หรือสร้างการบริการที่มีระดับสูงกว่าที่ผู้รับบริการได้คาดหวังจะส่งผลให้การบริการดังกล่าวเกิดคุณภาพการให้บริการซึ่งจะทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจจากบริการที่ได้รับเป็นอย่างมาก (Froehle, C.M., & Roth, A.V., 2004) และการประเมินประสิทธิภาพการให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์ Badri, M. A., Abdulla, M., Al-Madani, A. J. I. J. o. Q., & Management, R. (2005) ได้นำหลักของ SERVQUAL มาประยุกต์ใช้กับธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์ และได้พัฒนาเครื่องมือในการประเมินคุณภาพการบริการเว็บไซต์ขึ้นใหม่ และแบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 Electronic Service Quality (E-S-QUAL) แบ่งมิติการวัดคุณภาพออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) 2) การบรรลุเป้าหมาย (Fulfillment) 3) ความสามารถของระบบ (System availability) และ 4) ความเป็นส่วนตัว (Privacy) และชุดที่ 2 Electronic Recovery Service Quality (E-RecS-QUAL) แบ่งมิติการวัดคุณภาพออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการตอบสนองต่อการใช้บริการ (Responsiveness) 2) ด้านการชดเชย (Compensation) และ 3) ด้านการติดต่อ (Contact)

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้ใช้บริการ GHB ALL GEN Mobile Application Banking ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว จำนวน 758 คน (ธนาคารสงเคราะห์, 2566) คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1967) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95.0 ได้กลุ่มตัวอย่าง 262 คน เพื่อให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์และมีความแม่นยำในการวิเคราะห์ข้อมูลมากขึ้น จึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 12.66 รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ให้บริการ GHB ALL GEN Mobile Application Banking ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) มีข้อความทั้งหมดจำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 การยอมรับเทคโนโลยีการใช้งานแอปพลิเคชัน ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ ด้านการรับรู้ถึงความง่าย ด้านทัศนคติต่อการใช้ ด้านพฤติกรรมการตั้งใจนำไปใช้ ด้านการรับรู้ความเสี่ยง และ ด้านการนำมาใช้งานจริง เป็นข้อความแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ

ส่วนที่ 3 นวัตกรรมทำให้บริการใช้งานแอปพลิเคชัน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านข้อมูลสารสนเทศ ด้านกระบวนการ และด้านสภาพแวดล้อม เป็นข้อความแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 4 ประสิทธิภาพการให้บริการ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีประสิทธิภาพ ด้านการบรรลุเป้าหมาย ด้านความสามารถของระบบ และด้านความเป็นส่วนตัว เป็นข้อความแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ

ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.942 แล้วนำไปทดลองใช้ในกลุ่มที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ที่ค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมากกว่า 0.7 จึงจะถือว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ และสามารถนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างได้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2546) เมื่อทำการวิเคราะห์ความถูกต้องของข้อความรายข้อกับผลรวมทั้งหมด (Corrected Item Total Correlation) เท่ากับ 0.893

เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามโดยตรงที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามให้ครบถ้วนตามจำนวนที่กำหนดและได้รับคำตอบกลับมาจำนวน 300 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ผลการศึกษ สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 41 - 50 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ2 และรายได้เฉลี่ย 15,001 - 30,000 บาท

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการยอมรับเทคโนโลยีการใช้งาน GHB ALL GEN ของผู้ใช้บริการธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว ดังแสดงในตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการยอมรับเทคโนโลยีการใช้งาน GHB ALL GEN ของผู้ใช้บริการธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้วโดยรวม

การยอมรับเทคโนโลยีการใช้งาน GHB ALL GEN	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์	4.06	0.735	มาก
2. ด้านการรับรู้ถึงความง่าย	4.16	0.607	มาก
3. ด้านทัศนคติต่อการใช้	4.22	0.409	มาก
4. ด้านพฤติกรรมการตั้งใจนำไปใช้	3.62	0.769	ปานกลาง
5. ด้านการรับรู้ความเสี่ยง	4.09	0.559	มาก
6. ด้านการนำมาใช้งานจริง	4.11	0.481	มาก
รวม	4.04	0.379	มาก

จากตาราง 1 พบว่า การยอมรับเทคโนโลยีการใช้งาน GHB ALL GEN ของผู้ใช้บริการธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้วโดยรวม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านทัศนคติต่อการใช้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.22$) รองลงมา คือ ด้านการรับรู้ถึงความง่าย ($\bar{x} = 4.16$) ด้านการนำมาใช้งานจริง ($\bar{x} = 4.11$) ด้านการรับรู้ความเสี่ยง ($\bar{x} = 4.09$) ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ ($\bar{x} = 4.06$) และด้านพฤติกรรมการตั้งใจนำไปใช้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.62$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการยอมรับนวัตกรรมการให้บริการในการใช้งาน GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว ดังแสดงในตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของนวัตกรรมการให้บริการในการใช้งาน GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว โดยรวม

นวัตกรรมการให้บริการในการใช้งาน GHB ALL GEN	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. ด้านข้อมูลสารสนเทศ	4.11	0.570	มาก
2. ด้านกระบวนการ	4.12	0.652	มาก
3. ด้านสภาพแวดล้อม	4.07	0.659	มาก
รวม	4.10	0.546	มาก

จากตาราง 2 พบว่า นวัตกรรมการให้บริการในการใช้งานแอปพลิเคชัน GHB ALL GEN โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.12$) รองลงมา คือ ด้านข้อมูลสารสนเทศ ($\bar{x} = 4.11$) และด้านสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 4.07$) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว โดยรวม ดังแสดงในตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว โดยรวม

ประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. ด้านความมีประสิทธิภาพ	4.33	0.617	มาก
2. ด้านการบรรลุเป้าหมาย	4.11	0.658	มาก
3. ด้านความสามารถของระบบ	4.08	0.554	มาก
4. ด้านความเป็นส่วนตัว	4.32	0.562	มาก
รวม	4.21	0.423	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านความมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.33$) รองลงมา คือ ด้านความเป็นส่วนตัว ($\bar{x} = 4.32$) ด้านการบรรลุเป้าหมาย ($\bar{x} = 4.11$) และด้านความสามารถของระบบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 4.08$) ตามลำดับ

5. ผลการวิเคราะห์การยอมรับเทคโนโลยีส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว ดังแสดงในตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 แสดงการวิเคราะห์การยอมรับเทคโนโลยีส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	T	P-Value	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	beta			Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (Constant)	1.165	0.181		0.909	0.000**		
ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์	0.079	0.023	0.137	3.413	0.001**	0.647	1.827
ด้านการรับรู้ถึงความง่าย	0.173	0.042	0.248	4.082	0.000**	0.709	1.411
ด้านทัศนคติต่อการใช้	0.323	0.033	0.312	9.677	0.000**	0.666	1.502
ด้านพฤติกรรมการตั้งใจนำไปใช้	0.084	0.027	0.127	3.136	0.002**	0.938	1.066
ด้านการรับรู้ความเสี่ยง	0.199	0.037	0.263	5.311	0.000**	0.699	1.431
ด้านการนำมาใช้งานจริง	0.116	0.036	0.131	3.177	0.002**	0.612	1.635

R = .838 R² = .703 adj. R² = .696 S.E. est = .233 F = 115.324

(*P < .05), (**P < .01)

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ R ระหว่างตัวแปรอิสระ "การยอมรับเทคโนโลยี" และตัวแปรตาม "ประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว" ซึ่งเท่ากับ 0.838 ดังนั้น อิทธิพลของประสิทธิภาพ

การให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว มีความสัมพันธ์กัน โดยมีค่า R Square เท่ากับ 0.703 หรือร้อยละ 70.3 และที่เหลือ 29.7 เกิดจากอิทธิของตัวแปรอื่นๆ

เมื่อพิจารณาน้ำหนักผลกระทบของตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว พบว่า ด้านทัศนคติต่อการใช้บริการส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว มากที่สุด รองลงมาเป็น ด้านการรับรู้ความเสี่ยง ด้านการรับรู้ถึงความง่าย ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ ด้านการนำมาใช้งานจริง และด้านพฤติกรรมการตั้งใจนำไปใช้ ตามลำดับ

การทดสอบค่าสถิติทดสอบ F ปรากฏว่าค่า Sig. = 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่ามีตัวแปรต้นคือ การยอมรับเทคโนโลยี อย่างน้อย 1 ตัว ที่สามารถทำนายผลการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามคือ ประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว

สมการ Multiple Linear Regression ดังนี้

$$\text{Unstandardized } Y = 1.165 + 0.323(X_3) + 0.199(X_5) + 0.173(X_2) + 0.166(X_6) + 0.084(X_4) + 0.079(X_1)$$

เมื่อ Y = ประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์

X₁ = ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์

X₂ = ด้านการรับรู้ถึงความง่าย

X₃ = ด้านทัศนคติต่อการใช้

X₄ = ด้านพฤติกรรมการตั้งใจนำไปใช้

X₅ = ด้านการรับรู้ความเสี่ยง

X₆ = ด้านการนำมาใช้งานจริง

อภิปรายผล

ผลการวิจัยการยอมรับเทคโนโลยีและนวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ การให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ระดับการยอมรับเทคโนโลยีการใช้งาน GHB ALL GEN ของผู้ใช้บริการธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว พบว่า

การยอมรับเทคโนโลยีการใช้งาน GHB ALL GEN ของผู้ใช้บริการธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทัศนคติต่อการใช้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ใช้บริการคิดว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อการทำธุรกรรมการเงินทางอินเทอร์เน็ตจะมีความสะดวกอย่างมาก ทำให้เกิดความพึงพอใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ และ GHB ALL GEN มีข้อมูลที่ได้มีความถูกต้องแม่นยำ เกิดความเชื่อมั่นและเชื่อถือทำให้ได้รับผลของการรับรู้ถึงประโยชน์และการรับรองความง่ายในการใช้ระบบรองรับการปฏิบัติงาน รองลงมาคือ ด้านการรับรู้ถึงความง่าย โดย GHB ALL GEN สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการทำธุรกรรมทางการเงินแบบเดิม พร้อมทั้งใช้งานง่ายขึ้น และ GHB ALL GEN ไม่ยุ่งยากซับซ้อนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก รวดเร็ว หรือมีขั้นตอนน้อยลง สะดวก ปลอดภัย ไวใจได้ และผู้ใช้บริการใช้งานสะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการนำไปใช้ ขั้นตอนในการใช้งานมีความชัดเจนเข้าใจง่าย ด้านการนำมาใช้งานจริง ซึ่งผู้ใช้บริการที่ต้องการเปิดบัญชีเงินฝากใหม่ สามารถใช้ GHB ALL GEN เปิดบัญชีใหม่ได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องไปที่ธนาคาร สามารถบริหารจัดการธุรกรรมทางการเงินของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการรับรู้ความเสี่ยงโดย GHB ALL GEN อาจเกิดจากการป้อนข้อมูลผิดพลาด การโอนเงินผิดบัญชี หรือถูกมิจฉาชีพหลอกลวง ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์เพราะ

GHB ALL GEN สามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้เร็วขึ้น และมีการประมวลผลที่ถูกต้องแม่นยำ ช่วยลดขั้นตอนและลดข้อผิดพลาดในการทำงาน เนื่องจากมีข้อมูลสำหรับการจัดการการเงินส่วนบุคคลที่ถูกต้องครบถ้วน ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญาภัทร ไสวอมร (2563) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับนวัตกรรมบริการธนาคารออนไลน์ในการทำธุรกรรมทางการเงินของลูกค้าธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า การยอมรับนวัตกรรมบริการธนาคารออนไลน์ในการทำธุรกรรมทางการเงินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ เรขญา จุลวรรคานนท์ (2565) ศึกษาเรื่อง โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้บริการแอปพลิเคชันบัวหลวงเอ็มแบงก์กิ้งของผู้ประกอบการรายย่อยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของการรับรู้ประโยชน์ในการใช้ การรับรู้ความง่ายในการใช้ การรับรู้ความเสี่ยงในการใช้ ทิศนคตอยู่ในระดับมาก

2) ผลการวิเคราะห์ระดับนวัตกรรมการให้บริการในการใช้งาน GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว

นวัตกรรมการให้บริการในการใช้งาน GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้วอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกระบวนการ ทั้งนี้เนื่องจาก GHB ALL GEN มีขั้นตอนการใช้งานที่สามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง การดาวน์โหลดและติดตั้ง GHB ALL GEN มีความง่าย ไม่ยุ่งยาก มีขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อน และปลอดภัย รองลงมาคือ ด้านข้อมูลสารสนเทศ โดย GHB ALL GEN สามารถชำระค่าภาษี ชำระค่าสินค้าและบริการได้ สามารถเปิดบัญชีเงินฝากใหม่และขอสินเชื่อ ตรวจสอบสถานะสินเชื่อ มีช่องทางการดาวน์โหลด ได้แก่ App Store และ Google Play Store และสามารถตรวจสอบยอดเงินและรายการธุรกรรม ด้านสภาพแวดล้อม ผู้ใช้บริการต้องตั้งค่าน์รหัสผ่านที่คาดเดายาก เก็บไว้เป็นความลับ และไม่บอกผู้อื่น ต้องมีการอัปเดตระบบปฏิบัติการและ GHB ALL GEN ให้เป็นเวอร์ชันล่าสุดอยู่เสมอ เพื่อความปลอดภัยและประสิทธิภาพการใช้งานและได้รับการออกแบบมาให้ใช้งานกับหน้าจอสัมผัส ผู้ใช้บริการต้องสามารถใช้งานหน้าจอสัมผัสบนสมาร์ตโฟน ได้อย่างคล่องแคล่ว สอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญาภัทร ไสวอมร (2563) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับนวัตกรรมบริการธนาคารออนไลน์ในการทำธุรกรรมทางการเงินของลูกค้าธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า นวัตกรรมบริการธนาคารออนไลน์ในการทำธุรกรรมทางการเงินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความคาดหวังจากการใช้งาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านอิทธิพลของสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Theo (2020) ได้ศึกษากลยุทธ์เพื่อเพิ่มความไว้วางใจของผู้บริโภคในการนำแอปพลิเคชันธนาคารบนมือถือมาใช้ พบว่า ผู้ใช้ได้พิจารณาว่าภัยคุกคามด้านความปลอดภัยและผลที่ตามมาที่มีความเป็นไปได้สูง แต่ยังคงมีอิทธิพลทางสังคม ความมีประโยชน์ และต้นทุนของแอปธนาคารบนมือถือ แม้ว่าลูกค้ของ CBZ Touch จะไว้วางใจการใช้แอปธนาคารบนมือถือ ด้านการธนาคาร CBZ ต้องปรับปรุงคุณภาพของแอปธนาคารบนมือถือ ละอัปเดตลูกค้เป็นประจำเกี่ยวกับภัยคุกคามด้านความปลอดภัยและกลไกด้านความปลอดภัยที่เกี่ยวข้อง

3) ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว

ประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจาก GHB ALL GEN เป็นเครื่องมือในการทำธุรกรรมทางการเงินที่มีความสะดวก และรวดเร็ว ตามรูปแบบการให้บริการของธนาคาร รองลงมาคือ ด้านความเป็นส่วนตัว ซึ่ง GHB ALL GEN มีการรักษาความปลอดภัย สามารถปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล/ข้อมูลพฤติกรรมการใช้งาน จากการเข้าไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้งานให้กับระบบบุคคลอื่น และมีความปลอดภัยของข้อมูลที่รับหรือส่งระหว่างผู้ให้บริการและธนาคารอาคารสงเคราะห์ ด้านการ

บรรลุเป้าหมาย โดย GHB ALL GEN สามารถตอบสนองการใช้บริการได้อย่างรวดเร็ว สามารถทำธุรกรรมทางการเงินได้อย่างครบถ้วนถูกต้อง และด้านความสามารถของระบบ โดย GHB ALL GEN มีกลไกการรับข้อมูลต่างๆ จากผู้ใช้งานและสามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่อง โดยรับและแสดงผลข้อมูลการทำธุรกรรมในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง สามารถติดต่อธนาคารอาคารสงเคราะห์ได้ทันทีเมื่อเกิดปัญหาหรือข้อสงสัยเกี่ยวกับการใช้งาน GHB ALL GEN ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น อีเมล โทรศัพท์ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของปฐมภรณ์ จันทร์วิภาวี (2564) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการใช้บริการธุรกรรมการเงินโมบายแบงก์กิ้ง (Mobile Banking) พบว่า ความคิดเห็นต่อแบบจำลองความสำเร็จของระบบสารสนเทศ (IS Success Model) ด้านคุณภาพข้อมูล (Information Quality) และด้านคุณภาพการบริการ (Service Quality) อยู่ในระดับมาก ด้านคุณภาพระบบ (System Quality) อยู่ในระดับมากที่สุด

4) ผลการวิเคราะห์การยอมรับเทคโนโลยีและนวัตกรรมการบริการส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว

การยอมรับเทคโนโลยีทุกด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ ด้านการรับรู้ถึงความง่าย ด้านทัศนคติต่อการใช้ ด้านพฤติกรรมที่ตั้งใจนำไปใช้ ด้านการรับรู้ความเสี่ยง และด้านการนำมาใช้งานจริงมีผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยด้านทัศนคติต่อการใช้ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว มากที่สุด รองลงมาเป็น ด้านการรับรู้ความเสี่ยง ด้านการรับรู้ถึงความง่าย ด้านการนำมาใช้งานจริง ด้านพฤติกรรมที่ตั้งใจนำไปใช้ และด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ สามารถอภิปรายได้ว่าเมื่อผู้ใช้บริการเห็นว่าแอปพลิเคชันสามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้เร็วขึ้น และมีการประมวลผลที่ถูกต้องแม่นยำ ลดขั้นตอนในการทำงาน ลดข้อผิดพลาดในการทำงาน แอปพลิเคชันไม่ยุ่งยากซับซ้อนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกรวดเร็ว หรือมีขั้นตอนน้อยลง สะดวก ปลอดภัย ไว้วางใจได้ เกิดความพึงพอใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้มีการประเมินว่าแอปพลิเคชันนี้มีประโยชน์ใช้งานง่ายปลอดภัย และน่าเชื่อถือ สามารถทำธุรกรรมการเงินได้สะดวก และสามารถจัดการธุรกรรมทางการเงินอื่นๆ ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้ใช้บริการเกิดความรู้อยู่แล้วว่า GHB ALL GEN เป็นเครื่องมือในการทำธุรกรรมทางการเงินที่มีความสะดวก สามารถตอบสนองการใช้บริการได้อย่างรวดเร็ว มีกลไกการรับข้อมูลต่างๆ จากผู้ใช้งานและสามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนัญชัช กาฬเนตร และ ยุพาวรรณ วรณวณิช (2562) ศึกษาเรื่อง โมเดลการยอมรับเทคโนโลยีและความไว้วางใจที่มีผลต่อการใช้บริการ เอสซีบีอีซี ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน และความไว้วางใจในการใช้บริการเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการโมบายแบงก์กิ้งเอสซีบีอีซี ของธนาคารไทยพาณิชย์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยที่ปัจจัยการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน และความไว้วางใจต่อการใช้บริการส่งผลต่อการใช้บริการโมบายแบงก์กิ้งเอสซีบีอีซี โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.421 และ 0.393 ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ashish (2020) ได้ศึกษากรอบการยอมรับระบบธนาคารบนมือถือในอินเดียพบว่า ธนาคารบนมือถือกลายเป็นสื่อสำคัญและกำลังพัฒนาในการทำธุรกรรมทางธนาคาร มีศักยภาพมหาศาลในประเทศกำลังพัฒนาเช่นอินเดีย ผลลัพธ์ที่ได้แสดงให้เห็นว่า เมื่อรวมกับโครงสร้างของ TAM ได้แก่ การรับรู้ถึงประโยชน์และการรับรู้ความสะดวกในการใช้งาน ตลอดจนปัจจัยด้านพฤติกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เช่น บรรทัดฐานเชิงอัตนัย นวัตกรรมส่วนบุคคล ความไว้วางใจ และการรับรู้ความสามารถในตนเอง ส่งผลเชิงบวกที่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อความตั้งใจในการใช้บริการธนาคารบนมือถือของลูกค้า

นวัตกรรมการบริการด้านข้อมูลสารสนเทศ และด้านสภาพแวดล้อมมีผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยด้านข้อมูลสารสนเทศส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขา

สระแก้ว มากที่สุด รองลงมาเป็น ด้านสภาพแวดล้อม สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อผู้ใช้บริการเห็นว่า GHB ALL GEN สามารถชำระค่าภาษีและชำระค่าสินค้าและบริการได้ สามารถเปิดบัญชีเงินฝากใหม่และขอสินเชื่อ ตรวจสอบสถานะสินเชื่อ มีช่องทางการดาวน์โหลด ได้แก่ App Store และ Google Play Store โดย GHB ALL GEN สอดคล้องกับงานวิจัยของ Dmaithan (2022) ศึกษาเรื่อง การนำแอปธนาคารบนมือถือมาใช้ในช่วงโควิด 19: มุมมองของผู้บริโภคชาวจอร์แดน พบว่า มีการตรวจสอบผลกระทบของปัจจัยทางบริบท ได้แก่ คุณภาพข้อมูล คุณภาพการบริการ คุณภาพระบบ ความพร้อมทางเทคโนโลยี ความไว้วางใจในแอปพลิเคชัน และความวิตกกังวล ด้านสุขภาพจากโควิด-19 ต่อความตั้งใจและผลที่ตามมาของการใช้งานแอป Mobile Payment (MP) ที่เกิดขึ้นจริง ผลลัพธ์แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างคุณภาพการบริการ คุณภาพระบบ คุณภาพข้อมูล ความไว้วางใจในแอป และความวิตกกังวลด้านสุขภาพจากโควิด-19 และความตั้งใจที่จะใช้ MB-app และในทางกลับกัน เขาใช้ MB-app จริง และผลเชิงบวก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผลการศึกษาพบว่า ผู้ใช้บริการให้ความสำคัญกับการยอมรับเทคโนโลยีการใช้งาน GHB ALL GEN ด้านพฤติกรรมการณ์ตั้งใจนำไปใช้น้อยที่สุด ดังนั้นธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว ควรพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารให้ผู้ใช้บริการของธนาคารได้รับรู้ถึงคุณสมบัติและประโยชน์ของ GHB ALL GEN ที่เน้นการใช้งานจริง ง่าย และปลอดภัย ความสามารถในการเข้าใจ เข้าถึง และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อจูงใจผู้ให้บริการให้ยอมรับเทคโนโลยีการใช้งาน GHB ALL GEN มากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มที่มีการใช้เทคโนโลยี น้อย เช่น ผู้สูงอายุ ผู้ไม่ชำนาญเทคโนโลยี เป็นต้น

2. ผลการศึกษาพบว่า ผู้ใช้บริการให้ความสำคัญกับนวัตกรรมการให้บริการในการใช้งาน GHB ALL GEN ด้านสภาพแวดล้อมน้อยที่สุด ดังนั้นธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว ควรการออกแบบสภาพแวดล้อมของ GHB ALL GEN ให้นำใช้งาน (ทั้งด้านภาพลักษณ์ ความเรียบง่าย ความปลอดภัย และความ เป็นมิตรต่อผู้ใช้) จะส่งเสริมให้ผู้รู้สึก "มั่นใจ" และ "เต็มใจ" ในการใช้งานมากขึ้น โดยเฉพาะการออกแบบให้ ใช้งานกับหน้าจอสัมผัส ผู้ใช้บริการจะสามารถใช้งานหน้าจอสัมผัสบนสมาร์ตโฟนได้อย่างคล่องแคล่ว

3. จากการศึกษาพบว่า ผู้ใช้บริการให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพการให้บริการ GHB ALL GEN ด้าน ความสามารถของระบบน้อยที่สุด ดังนั้นธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว ควรพัฒนา GHB ALL GEN ให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบข้อมูลในการทำธุรกรรมทางการเงินของผู้ใช้บริการได้ สามารถเข้าใช้งาน ได้ตลอดเวลา มีกลไกการรับข้อมูลต่าง ๆ จากผู้ใช้งานและสามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่องโดยรับและแสดงผล ข้อมูลการทำธุรกรรมในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนสามารถติดต่อธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขา สระแก้ว ได้ทันทีเมื่อเกิดปัญหาหรือข้อสงสัยเกี่ยวกับการใช้งาน GHB ALL GEN ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น อีเมล โทรศัพท์ เป็นต้น

4. จากการศึกษาพบว่า ผู้ใช้บริการอาจจะยังไม่ได้รับรู้ถึงประโยชน์และคุณสมบัติของ GHB ALL GEN มากเท่าที่ควร อาจเป็นเพราะทางธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว ได้ทำการประชาสัมพันธ์เฉพาะลูกค้า ของธนาคารที่เดินทางมาติดต่อธนาคารเท่านั้น ซึ่งยังไม่มี การประชาสัมพันธ์เชิงรุกกับลูกค้าของธนาคารที่ไม่ได้เข้า มาทำธุรกรรมที่ธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว ในเรื่องการให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับประโยชน์ และ คุณสมบัติของ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้ว ที่ได้ให้บริการในปัจจุบัน ทางช่องทาง อื่นๆ เช่น การโทรศัพท์โดยตรง การให้ข้อมูลผ่านช่องทาง Line Chat การใช้อีเมลล์ หรืออื่น ๆ เพื่อจะได้เข้าถึง และสามารถใช้บริการจากแอปพลิเคชัน GHB ALL GEN ได้อย่างสูงสุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป หากศึกษาเกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยีและนวัตกรรมบริการบริการมีผลต่อประสิทธิภาพ การให้บริการ GHB ALL GEN ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาสระแก้วควรศึกษาเพิ่มเติมในด้านช่องทางการประชาสัมพันธ์ หรือช่องทางการเข้าถึงลูกค้า ทุกช่วงวัย ทุกระดับ เพื่อให้รับรู้ถึงประโยชน์และคุณสมบัติของแอปพลิเคชัน GHB ALL GEN เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การเปิดรับสื่อ ความผูกพันของลูกค้ากับธนาคาร หรือการรับรู้ภาพลักษณ์และความพึงพอใจ เป็นต้น การศึกษาประเด็นดังกล่าวจะได้เข้าใจถึงการรับรู้และความต้องการของผู้ใช้บริการมากขึ้น เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางปรับปรุง พัฒนา และเสริมสร้างการพัฒนาแอปพลิเคชัน GHB ALL GEN ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ควรทำการวิจัยในรูปแบบการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) หรือการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กัญญาภัทร ไสวอมร. (2563). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับนวัตกรรมบริการธนาคารออนไลน์ในการทำธุรกรรมทางการเงินของลูกค้าธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2546). *การใช้ SPSS for Window ในการวิเคราะห์ข้อมูล* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร.
- ธัญชัช กาฬเนตร และ ยุพาวรรณ วรรณวานิชย์. (2562). โมเดลการยอมรับเทคโนโลยีและความไว้วางใจที่มีผลต่อการใช้บริการ “เอสซีบีอีช”. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 7(1), 374-389.
- ธนาคารอาคารสงเคราะห์. (2566). *ขอสินเชื่อบ้าน ธอส. ได้ง่าย ๆ ผ่าน GHB ALL GEN*. สืบค้น 20 มกราคม 2568, จาก: <https://blog.ghbank.co.th/ghb-all-gen/>
- ธนาคารอาคารสงเคราะห์. (2566). *รายงานประจำปี 2566*. กรุงเทพฯ: ธนาคารอาคารสงเคราะห์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปฐมภรณ์ จันทร์วิภาวี. (2564). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการธุรกรรมการเงินโมบายแบงก์กิ้ง (Mobile Banking)*. สารนิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต.
- ปรียาพัชร เกียรติเฉลิมพร. (2562). *ปัจจัยด้านคุณลักษณะของนวัตกรรมและปัจจัยด้านพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการธุรกรรมทางการเงินผ่านช่องทาง Mobile Application Banking (GHB ALL)*. การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 14 ปี การศึกษา 2562. หน้า 1047-1059.
- ภัครดา ทิพย์ธาดากุล และบดินทร์ รัชมีเทศ. (2564). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจทำธุรกรรมด้านการเงินและใช้บริการเสริมผ่านโมบายแบงก์กิ้งของกลุ่มประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร*. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 26(3), 296-311.
- เรขญา จุลวรรคานนท์. (2565). *โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้บริการแอปพลิเคชันบัวหลวงเอ็มแบงก์กิ้งของผู้ประกอบการรายย่อยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม*. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 5(2), 325-338.

- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2566). *ชำระเงินออนไลน์ โตต่อเนื่อง เร่งต่อยอดธุรกิจเพื่อสร้างความยั่งยืน*. สืบค้น 22 กรกฎาคม 2567, จาก: <https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/OnlinePayment-FB-04-01-2023.aspx>
- สุชาติ ซื่อลือชา. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างนวัตกรรมบริการและการตัดสินใจใช้บริการโรงพยาบาลเกษมราษฎร์ บางแค. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม.
- หอสมุดรัฐสภา. (2564). การปรับตัวของภาคธุรกิจไทยภายใต้สถานการณ์โควิด 19. *วิจัยปริทัศน์*, 6, 42-52.
- อนรรักษ์ กองกิต. (2565). *พฤติกรรมการใช้ธุรกรรมทางการเงินผ่านในยุคปัจจุบัน*. ม.ป.ท.
- Ashish, K. (2020). *A Framework of Mobile Banking Adoption in India*. Retrieved November 10, 2024, From: <https://www.mdpi.com/2199-8531/6/2/40.p.40>
- Badri, M. A., Abdulla, M., Al-Madani, A. J. I. J. o. Q., & Management, R. (2005). Information technology center service quality: Assessment and application of SERVQUAL. *International Journal of Quality & Reliability Management*, 22(8), 819-848.
- Dmaithan, A. (2022). *Antecedents of mobile banking app adoption during COVID19: A perspective of Jordanian consumer*. Retrieved June 5, 2024, From: chrome-extension://efaidnbnmnnnibpcajpcglcfindmkaj/https://www.growingscience.com/ijds/Vol7/ijdns_2022_113.pdf.p.477-488
- Davis, F. D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. *MIS Quarterly*, 13(3), 318-339.
- Danjum I., & Rasli, A. (2012). Imperatives of service innovation and service quality for customer satisfaction: Perspective on higher education. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 40, 347-352.
- Drejer, I. (2004). Identifying innovation in surveys of services: A Schumpeterian perspective. *Research Policy*, 33(3), 551-562.
- Theo, T. (2020). *A strategy to enhance consumer trust in the adoption of mobile banking applications*. Retrieved June 5, 2024, From: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/20421338.2020.1829352.p.256-271>
- Taro, Y. (1967). *Statistic: An Introductory Analysis*. New York: Harper & Row.

แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา

Guidelines for Developing Efficiency in the Administration of Supplies in Local Administrative Organizations in Chachoengsao Province

วัชรา เปรมปรีดี^{1*}, ประสาน นันทะเสน²
Watchara Preampreedee^{1*}, Prasarn Nuntasen²

Received: March 27, 2025 Revised: May 20, 2025 Accepted: May 26, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ 1) ศึกษาระดับการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methods) เก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 323 คน และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง 10 ท่าน เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบ IOC และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา Cronbach 0.977 รวมถึงแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารงานพัสดุ 5 ด้าน ได้แก่ การซ่อมบำรุง การจัดจำหน่าย การจัดการ การควบคุม และการตรวจสอบ มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุในภาพรวมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.269) โดยเฉพาะด้านการตรวจสอบ ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.378) และด้านการควบคุมพัสดุ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.392) ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความโปร่งใสและประสิทธิภาพการดำเนินงาน อย่างไรก็ตาม ด้านการจัดจำหน่ายพัสดุไม่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แนวทางการพัฒนาที่เสนอได้แก่ การปรับปรุงระบบการซ่อมบำรุง การใช้เทคโนโลยีในกระบวนการจัดหาและควบคุมพัสดุ การส่งเสริมความโปร่งใสผ่านระบบดิจิทัล การพัฒนาทักษะบุคลากร และการจัดทำแผนตรวจสอบที่มีมาตรฐาน ข้อเสนอแนะในการศึกษาในอนาคตคือการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยใหม่ เช่น วัฒนธรรมองค์กรและภาวะผู้นำ รวมถึงการนำเทคโนโลยี เช่น ERP มาใช้ในกระบวนการบริหารงานพัสดุเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานในภาพรวม

คำสำคัญ: การบริหารงานพัสดุ, ประสิทธิภาพ, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

This research had three objectives: 1) to study the level of material management in local administrative organizations, 2) to analyze the factors affecting the efficiency of material management, and 3) to propose guidelines for maximum efficiency using a mixed methods research method. Quantitative data were collected using questionnaires from a sample of 323 people, and

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

² อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

* Corresponding Author: watchara119923@gmail.com

qualitative data were collected using semi-structured interviews with 10 relevant executives. The research instruments consisted of a questionnaire that had been IOC-validated and had an alpha coefficient of Cronbach 0.977, as well as an interview form that had been checked for content validity by experts.

The results of the research found that the five material management factors, namely maintenance, distribution, procurement, control, and inspection, had the highest impact on the overall material management efficiency ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.269), especially the inspection ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.378) and material control ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.392), which directly affected the transparency and efficiency of operations. However, the material distribution did not have a statistically significant effect on the material management efficiency. The proposed development guidelines include improving the maintenance system, using technology in the material procurement and control process, promoting transparency through digital systems, developing personnel skills, and creating a standardized inspection plan. Suggestions for future studies include analyzing new factors, such as organizational culture and leadership. Including the use of technology such as ERP in the material management process to increase overall operational efficiency.

Keywords: Procurement Management, Efficiency, Local Government Organization

บทนำ

จากสภาวะเศรษฐกิจที่แข่งขันสูงในปัจจุบัน ทั้งภายในและต่างประเทศ การจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานราชการไทยจึงเผชิญกับความเสี่ยงและข้อผิดพลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการที่ซับซ้อนทางกฎหมายและระเบียบ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ได้ถูกบังคับใช้เพื่อสร้างมาตรฐาน เน้นความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และป้องกันการทุจริต

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทราได้เล็งเห็นความสำคัญของกระบวนการจัดหาพัสดุ โดยมีวิธีการ 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป 2) วิธีคัดเลือก 3) วิธีเฉพาะเจาะจง เพื่อให้กระบวนการปฏิบัติตามกฎหมายและลดปัญหาที่เกิดจากความไม่เข้าใจในข้อกำหนดต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม กระบวนการบริหารงานพัสดวยังคงประสบกับปัญหาหลายประการ เช่น การกำหนดราคากลางที่ไม่สอดคล้อง ความล่าช้าในการดำเนินการ และข้อจำกัดด้านความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ ส่งผลให้เกิดความล่าช้า ความผิดพลาด และความเสี่ยงในการดำเนินงาน (ระเบียบกระทรวงการคลัง, 2560, หน้า 15-17)

สมาคมผู้บริหารพัสดุแห่งประเทศไทย (2565) รายงานว่าในปีงบประมาณ 2565 ปัญหาหลักได้แก่ 1) การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะไม่ชัดเจน 2) ระยะเวลาการดำเนินการเร่งด่วน 3) ขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายและระเบียบ 4) กฎกระทรวงและหนังสือเวียนเข้าใจยาก 5) ช่องทางการติดต่อกรมบัญชีกลางยาก 6) ปัญหาความไม่เสถียรของระบบ e-GP และ 7) แนวปฏิบัติที่ปรับเปลี่ยนบ่อยครั้ง (สมาคมผู้บริหารพัสดุแห่งประเทศไทย, 2565) ข้อมูลจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ในปีงบประมาณเดียวกัน พบข้อบกพร่องด้านการคำนวณราคากลางไม่ถูกต้อง การกำหนดรายละเอียดในสัญญาไม่ครบถ้วน และการหลีกเลี่ยงระเบียบจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งสร้างความเสียหายรวมมูลค่ากว่า 3,726.33 ล้านบาท (สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน, 2565) แสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพในการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ขึ้นอยู่กับกระบวนการเท่านั้น หากแต่ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยการบริหารหลายประการ เช่น ความรู้และทักษะของเจ้าหน้าที่ ความชัดเจนของระเบียบ และคู่มือปฏิบัติ การสนับสนุนจากระบบเทคโนโลยี และการจัดการภายในที่มีประสิทธิภาพ หากปัจจัยเหล่านี้ได้รับ

การพัฒนาอย่างเหมาะสม จะสามารถลดข้อผิดพลาด เพิ่มความรวดเร็วในการดำเนินงาน และสร้างความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้างได้อย่างเป็นรูปธรรม

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อหาแนวทางลดขั้นตอนที่ซ้ำซ้อน สร้างความชัดเจนในกระบวนการ และเพิ่มประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับกฎหมายและเป้าหมายขององค์กร

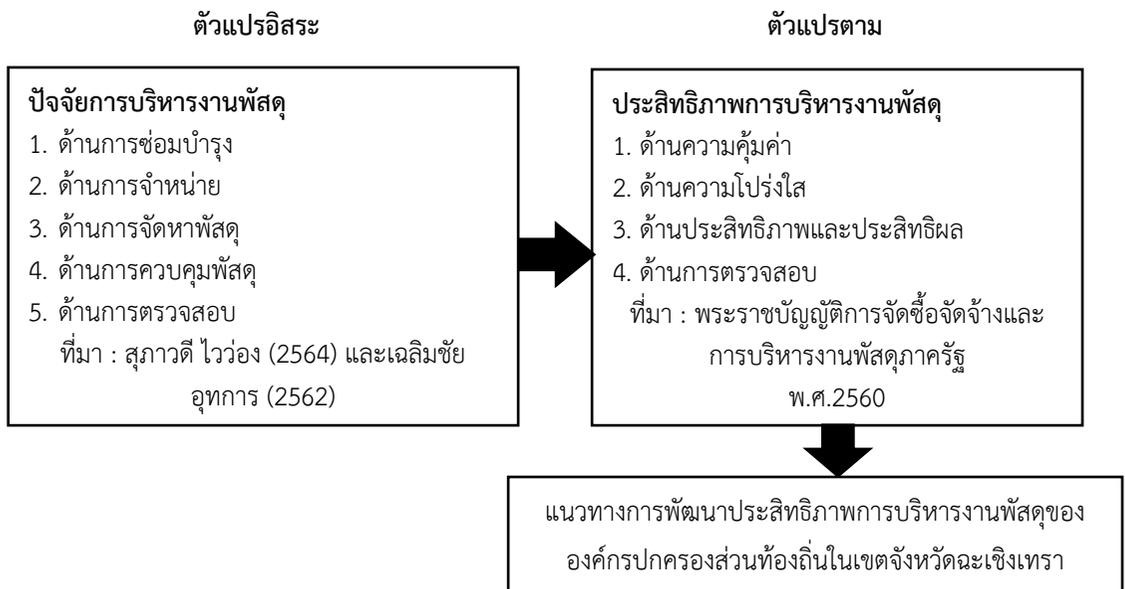
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา” ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยแบบผสมผสานโดยที่ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาจากการประยุกต์แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาและการบริหารงานพัสดุของ เพชรรัตน์ เอียดสุข และตรีภูมิรินทร์ ตรีตรีศวร (2560), สุภาวดี ไหวว่อง (2564), และเฉลิมชัย อุทการ (2562) ทั้งหมด 5 ตัวแปร ได้แก่ 1) การซ่อมบำรุง 2) การจำหน่าย 3) การจัดหาพัสดุ 4) การควบคุมพัสดุ และ 5) การตรวจสอบ และมีการกำหนดประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ เป็นตัวแปรตามโดยนำมาจากพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มีทั้งหมด 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) ด้านความคุ้มค่า 2) ด้านความโปร่งใส 3) ด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผล และ 4) ด้านการตรวจสอบ ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 1,655 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2566)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 323 คน จำแนกเป็น พนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 5 คน พนักงานเทศบาลเมือง จำนวน 5 คน พนักงานเทศบาลตำบล จำนวน 165 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 148 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973, pp. 727-728) ซึ่งมีขนาดตัวอย่างของประชากรที่ระดับความเชื่อมั่น 95% สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกประชากรตามประเภทองค์กร แล้วสุ่มกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตามสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทุกระดับหน่วยงานในจังหวัดฉะเชิงเทรา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ประเภท ได้แก่ 1) แบบสอบถาม (Questionnaire) และ 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยแบบสอบถามสร้างขึ้นจากการศึกษาทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานพัสดุ (เช่น แนวคิดเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ความโปร่งใส ประสิทธิภาพการดำเนินงาน และหลักธรรมาภิบาล) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน รวมจำนวนทั้งสิ้น 45 ข้อ ครอบคลุมข้อมูลส่วนบุคคล ปัจจัยการบริหารงานพัสดุ และระดับประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เครื่องมือผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน และนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าระหว่าง 0.67 – 1.00 และตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา Cronbach ได้ค่าเท่ากับ 0.977 ซึ่งอยู่ในระดับสูงมาก

สำหรับแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ออกแบบตามแนวคิดจากทฤษฎีและงานวิจัยด้านการพัฒนาประสิทธิภาพองค์กร โดยกำหนดคำถามเชิงลึกเพื่อค้นหาแนวทางการพัฒนาเพิ่มเติมจากผลแบบสอบถาม ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านเช่นกัน และตรวจสอบค่าดัชนี IOC โดยคงไว้เฉพาะคำถามที่มีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป พร้อมปรับถ้อยคำให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะ เพื่อให้ได้แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ที่มีความครอบคลุมถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสมกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถาม (questionnaire) ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 ผู้วิจัยได้นำหนังสือจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 109 แห่ง ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบฉบับสมบูรณ์แจกจ่ายให้กลุ่มตัวอย่างโดยการส่งทางไปรษณีย์ และใส่ซองเปล่าติดอากรณีสแตมป์ให้ส่งแบบสอบถามกลับมายังองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ผู้วิจัยปฏิบัติงาน และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษานโยบายเรื่อง “แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา” โดยรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากการให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

1.4 นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยได้ทำการตรวจสอบให้คะแนนและลงรหัสแบบสอบถาม จากนั้นนำข้อมูลไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าทางสถิติและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์ (interview form)

ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้วิจัยได้นำหนังสือจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง พร้อมนัดหมายวัน เวลา ที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสะดวกในการให้สัมภาษณ์กับผู้วิจัย ณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 10 แห่ง ได้แก่ ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับคะแนนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ที่ได้รับคะแนนสูงสุดจำนวน 10 ลำดับแรก (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.), ออนไลน์, 2566)

2.2 ผู้วิจัยประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ให้สัมภาษณ์ และเดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์และจัดเก็บข้อมูลที่ได้จากการสนทนา ซึ่งเป็นการถามและตอบกันโดยตรงแบบเผชิญหน้า (face-to-face interview) ซึ่งจะเป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ทุก ๆ คน ด้วยข้อคำถามชุดเดียวกันตามที่กำหนดไว้แบบสัมภาษณ์

2.3 ผู้วิจัยได้ขออนุญาตบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ผ่านทางโทรศัพท์มือถือ เพื่อความสะดวกและรวดเร็วต่อการสัมภาษณ์

2.4 ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการตอบแบบสัมภาษณ์มาถอดเสียงสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมด 323 ชุด มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาประมวลผลและวิเคราะห์ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยวิธีทางที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาใช้สถิติความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ (Percentage) ในการนำเสนอข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากร วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ (percentage)

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพและการบริหารงานพัสดุ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) โดยการแปรผลคะแนน จะใช้การตัดสินแบบอิงเกณฑ์ในการวัดครั้งนี้ออกเป็น 5 ระดับ โดยใช้สูตรการคำนวณหาอัตราภาคชั้น วิธีการแปรผลแบบสอบถามส่วนนี้ได้ใช้ค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์คะแนนดังนี้ (ละเอียด ศิลาน้อย และกันจิมาลย์ จินดาประเสริฐ, 2562, หน้า 118)

2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics) ใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (multiple regression analysis) เพื่อการทดสอบสมมติฐานการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยการบริหารงานพัสดุ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารงานพัสดุในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.269) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านการตรวจสอบ อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.378) รองลงมาคือด้านการควบคุมพัสดุ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.392) ด้านการจัดหาพัสดุ ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.398) ด้านการจำหน่าย ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.382) และด้านการซ่อมบำรุง ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.418)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ

ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.317) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่าด้านการตรวจสอบ อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.340) รองลงมาคือด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.699) ด้านความโปร่งใส ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.349) และด้านความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.418)

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารงานพัสดุและประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ

ตาราง 1 การทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารงานพัสดุและประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ

	B	Std. Error	Beta	t	Sig
ค่าคงที่	1.2206	0.2158		5.66	< .001*
ด้านการซ่อมบำรุง	0.3982	0.0345	0.5252	11.55	< .001*
ด้านการจัดจำหน่ายพัสดุ	-0.0459	0.0390	-0.0552	-1.17	0.241
ด้านการจัดหาพัสดุ	0.1139	0.0357	0.1429	3.19	0.002*
ด้านการควบคุมพัสดุ	0.1066	0.0363	0.1318	2.94	0.004*
ด้านการตรวจสอบ	0.1678	0.0376	0.1997	4.47	< .001*

R = 0.717 R² = 0.514 Sig. of F = 0.000* = 0.001

จากตาราง 1 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารงานพัสดุและประสิทธิภาพ พบว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดมีความสัมพันธ์ในระดับสูง กับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ (ค่า R = 0.717) โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ถึง 51.4% (ค่า R² = 0.514) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าแต่ละปัจจัยมีบทบาทสำคัญในกระบวนการบริหารงานพัสดุ ปัจจัยสำคัญที่มีผลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านการซ่อมบำรุง: มีผลกระทบสูงสุด โดยทุกการพัฒนาเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพได้ถึง 0.3982 หน่วย ด้านการจัดหา: สนับสนุนความโปร่งใสและความเป็นระบบ เพิ่มประสิทธิภาพ 0.1139 หน่วยต่อการพัฒนา 1 หน่วย ด้านการควบคุม: เสริมสร้างการกำกับดูแลอย่างเข้มงวด เพิ่มขึ้น 0.1066 หน่วยต่อการพัฒนา 1 หน่วย ด้านการตรวจสอบ: ช่วยลดข้อผิดพลาดและเพิ่มความโปร่งใส เพิ่มขึ้น 0.1678 หน่วยต่อการพัฒนา 1 หน่วย อย่างไรก็ตาม ด้านการจัดจำหน่ายพัสดุ ไม่ได้ส่งผลเชิงนัยสำคัญต่อประสิทธิภาพ (p-value = 0.241) สะท้อนถึงความสำคัญรองเมื่อเทียบกับปัจจัยอื่น ๆ การพัฒนาด้านการซ่อมบำรุง การจัดหา การควบคุม และการตรวจสอบเป็นกุญแจสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิผล.

สามารถเขียนสมการถดถอยได้ดังนี้

$$Y = 1.2206 + 0.3982 (X1) + 0.1139 (X2) + 0.1066 (X3) + 0.1678 (X4)$$

แทนค่า

Y = ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ

X1 = ด้านการซ่อมบำรุง

X2 = ด้านการจัดหาพัสดุ

X3 = ด้านการควบคุมพัสดุ

X4 = ด้านการตรวจสอบ

ดังนั้น จากผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านการบริหารงานพัสดุส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ โดยเมื่อ ด้านการซ่อมบำรุง เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย ในขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ จะทำให้ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุเพิ่มขึ้น 0.3982 หน่วย และเมื่อ ด้านการจัดหาพัสดุ เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย ในขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ จะทำให้ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุเพิ่มขึ้น 0.1139 หน่วย ในขณะเดียวกัน ด้านการควบคุมพัสดุ เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จะทำให้ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุเพิ่มขึ้น 0.1066 หน่วย และ ด้านการตรวจสอบ เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จะทำให้ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุเพิ่มขึ้น 0.1678 หน่วย อย่างไรก็ตาม ด้านการจัดจำหน่ายพัสดุ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ เนื่องจากค่า Sig เท่ากับ 0.241 ซึ่งมากกว่า 0.05 จากผลการวิเคราะห์นี้สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านการซ่อมบำรุง ด้านการจัดหาพัสดุ ด้านการควบคุมพัสดุ และด้านการตรวจสอบมีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ด้านการจัดจำหน่ายพัสดุไม่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุในเชิงสถิติ

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณในข้อ 5.4 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านการซ่อมบำรุง ด้านการจัดหาพัสดุ ด้านการควบคุมพัสดุ และด้านการตรวจสอบ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jeruto Keitany (2014) ที่เน้นว่าการบริหารงานพัสดุมิบทบาทสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพองค์กร และลดต้นทุนอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม ด้านการจัดจำหน่ายพัสดุไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig = 0.241) ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Volker (2004) ที่ระบุว่าการจัดจำหน่ายพัสดุไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญเทียบเท่ากับการควบคุมหรือการตรวจสอบพัสดุในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารงานพัสดุของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด ฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.269) โดยเฉพาะปัจจัยด้านการตรวจสอบ ด้านการควบคุมพัสดุ และด้านการจัดหาพัสดุ ซึ่งมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิษณุกรณ์ โคตมี (2564) และ Jeruto Keitany (2014) ที่ชี้ว่าปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อการเสริมสร้างความโปร่งใส ความเป็นระบบ และประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการตรวจสอบ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.68$) มีบทบาทในการลดความผิดพลาดและตรวจสอบย้อนกลับของกระบวนการทำงาน เพิ่มความน่าเชื่อถือของหน่วยงาน ด้านการควบคุมพัสดุ ($\bar{X} = 4.62$) มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการติดตาม การเก็บรักษา และการบริหารทรัพย์สินภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพ การควบคุมที่ดีช่วยลดความสูญเสีย และความซ้ำซ้อนของพัสดุ ขณะที่ด้านการจัดหาพัสดุ ($\bar{X} = 4.61$) มีความเชื่อมโยงโดยตรงกับการดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมาย มีความโปร่งใส และจัดซื้อได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณพบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการซ่อมบำรุง การจัดหา การควบคุม และการตรวจสอบ ล้วนมีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ โดยเฉพาะด้านการซ่อมบำรุงมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (B = 0.3982) สูงสุด รองลงมาคือด้านการตรวจสอบ (B = 0.1678) ด้านการจัดหา (B = 0.1139)

และด้านการควบคุม ($B = 0.1066$) ขณะที่ด้านการจัดจำหน่ายพัสดุไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($Sig = 0.241$) ซึ่งสะท้อนถึงบทบาทของปัจจัยนี้ นอกจากนี้ ค่า $R = 0.717$ และ $R^2 = 0.514$ บ่งชี้ว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุได้ถึง 51.4% ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่าแนวทางการพัฒนาทางด้านการจัดหา การควบคุม และการตรวจสอบที่ชัดเจน เป็นระบบ และสอดคล้องกับระเบียบราชการ จะช่วยยกระดับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการตรวจสอบ การควบคุมพัสดุ และการจัดหาพัสดุ เป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุในระดับสูง หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการ โดยมิข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการตรวจสอบ ควรจัดให้มีระบบการตรวจสอบภายในที่เป็นอิสระและมีมาตรฐาน เช่น การจัดทำแผนตรวจสอบรายไตรมาส ตรวจสอบเอกสารการเบิกจ่ายแบบสุ่มตัวอย่าง รวมถึงใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดตามสถานะพัสดุและการจัดซื้อแบบเรียลไทม์ เพื่อลดความผิดพลาดและการทุจริต ส่งเสริมความโปร่งใสในการดำเนินงาน

2. ด้านการควบคุมพัสดุ ควรพัฒนาแนวทางการควบคุมคลังพัสดุให้ทันสมัย เช่น การใช้ระบบบาร์โค้ด หรือ RFID ในการจัดเก็บและเบิกจ่ายพัสดุ การควบคุมปริมาณขั้นต่ำ-สูงสุด (Min-Max Control) เพื่อป้องกันการจัดซื้อเกินความจำเป็น รวมถึงอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติตามระเบียบอย่างถูกต้อง

3. ด้านการจัดหาพัสดุ ควรกำหนดกระบวนการจัดหาที่ชัดเจน มีการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานที่ครอบคลุมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวิเคราะห์ความต้องการ การจัดทำ TOR การคัดเลือกผู้ขาย ไปจนถึงการประเมินผลการจัดซื้อ โดยใช้ระบบ e-GP อย่างเต็มประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบจัดซื้อจัดจ้างอย่างสม่ำเสมอ

4. ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า การเพิ่มระดับ ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ ได้แก่ ความรวดเร็ว ความคุ้มค่า ความโปร่งใส และความสามารถในการตรวจสอบย้อนกลับอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และพันธกิจขององค์กร

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. แนวทางที่นำเสนอสามารถช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงานพัสดุได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดความล่าช้าและข้อผิดพลาด

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยอื่นที่อาจส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ เช่น วัฒนธรรมองค์กร ภาวะผู้นำ หรือความสามารถด้านเทคโนโลยีของบุคลากร

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2566). *ข้อมูลบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/Feilo>

เฉลิมชัย อุทการ. (2562). ปัจจัยของการบริหารงานพัสดุที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของนักวิชาการพัสดุในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารการบัญชีและการจัดการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 12(1), 55-65.

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 หมวด 13 การบริหารพัสดุ มาตรา 112 และมาตรา 113.

เพชรรัตน์ เอียดสุข และตรีภุมรินทร์ ตรีตรีศวร. (2560). การบริหารงานพัสดุของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมมหาดใหญ่ วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 13.

ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ส่วนที่ 4 การจำหน่ายพัสดุ ข้อ 215 ถึง ข้อ 219.

ละเอียด ศิลาน้อย, และกันทิมาลย์ จินดาประเสริฐ. (2562). การใช้มาตรฐานค่าในการศึกษาวิจัยทางสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ การโรงแรม และการท่องเที่ยว. *วารสารบริหารศาสตร์.มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*, 8(15), 112-126.

วิชณุกรณ์ โคตมี. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดบึงกาฬ. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*.

สมาคมผู้บริหารพัสดุแห่งประเทศไทย. (2565). *กฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง. สมาคมนักบริหารพัสดุแห่งประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์หิเียง. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/ywvpj>

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.). (2566). *การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จังหวัดฉะเชิงเทรา*. สืบค้นจาก <https://www.nacc.go.th/files/article/attachments/274030132a035d3fa8c90a4d81bd3ffaaf9b4e3.pdf?csr=2499436224752070044>

สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน. (2565). *รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2565*. สืบค้นจาก <https://www.audit.go.th/sites/default/files/files/reportaudit/รายงานประจำปีงบประมาณ%20พ.ศ.%202565.pdf>

สุภาวดี ไหวว่อง. (2564). ความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารงานพัสดุของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี*, 3(2), 89–103.

Keitany, J. P., Daniel, M. W., & Salome, R. (2014). Assessment of the Role of Materials Management on Organizational Performance: A Case of New Kenya Cooperative Creameries Limited, Eldoret Kenya. *European Journal of Material Sciences*, 1, 1-10.

Volker Meier, & Matthew D. Rablen, 2024. "Political economy of redistribution between traditional and modern families," *International Tax and Public Finance*, Springer; *International Institute of Public Finance*, vol. 31(4), 980-1008.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.

การสร้างมูลค่ามรดกทางวัฒนธรรมเมืองโบราณเพชรบูรณ์ให้เป็นสินค้าของที่ระลึก เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว จังหวัดเพชรบูรณ์

Creating Value for the Cultural Heritage of the Ancient City of Phetchabun as a Souvenir Products to Support Tourism in Phetchabun Province

รัชนิวรรณ บุญอนนท์^{1*}, วาสนา จรุงศรีโชติกำจร²
Ratchaneewan Boonanont^{1*}, Wassana Jarunsrichotikhamjorn²

Received: May 9, 2025 Revised: June 16, 2025 Accepted: June 26, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อวิเคราะห์อัตลักษณ์ของมรดกทางวัฒนธรรมเมืองโบราณเพชรบูรณ์ 2) เพื่อสร้างมูลค่ามรดกทางวัฒนธรรมเมืองโบราณเพชรบูรณ์ให้เป็นสินค้าของที่ระลึกเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว จังหวัดเพชรบูรณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) โดยดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกภาคีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเมืองโบราณเพชรบูรณ์ จำนวน 10 คน และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับภาคีที่เกี่ยวข้องอีก จำนวน 15 คน ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณได้จากแบบสอบถามที่แจกให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนเมืองโบราณเพชรบูรณ์ จำนวน 400 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) อัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมเมืองโบราณเพชรบูรณ์ คือ ประติมากรรมปูนปั้นรูปคนแคระพบในโบราณสถานเขาค้างใน 2) การสร้างมูลค่ามรดกทางวัฒนธรรมเมืองโบราณเพชรบูรณ์ให้เป็นสินค้าของที่ระลึกเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว พบว่า ได้ต้นแบบลวดลายจากมรดกทางวัฒนธรรมในการสร้างสินค้าของที่ระลึก 3 แบบ โดยลวดลายทั้งสามแบบนำไปผลิตเป็นสินค้าของที่ระลึกใน 6 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ เสื้อยืด แก้วน้ำ กระเป๋าไอแพด กระเป๋าผ้า เคสโทรศัพท์ และสร้อยข้อมือ

คำสำคัญ: การสร้างมูลค่า, สินค้าของที่ระลึก, มรดกทางวัฒนธรรม, อัตลักษณ์, เมืองโบราณ

Abstract

This research aimed to: 1) to analyze the identity of the cultural heritage of the ancient city of Phetchabun, and 2) to create value for the cultural heritage of the ancient city of Phetchabun as souvenir products to support tourism in Phetchabun Province. Data collection employed a mixed methods research approach, conducting qualitative data collection through in-depth interviews with 10 stakeholders involved in tourism of the ancient city of Phetchabun,

¹ อาจารย์สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

² อาจารย์สาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด

* Corresponding Author: ratchaneewanmadee@gmail.com

and focus group discussions with another 15 related stakeholders. Quantitative data was obtained from questionnaires distributed to 400 tourists visiting the ancient city of Phetchabun. Quantitative data analysis used descriptive statistics including frequency, percentage, mean, and standard deviation. Qualitative data was analyzed using content analysis. The research findings revealed that: 1) The identity of the cultural heritage tourism site of the ancient city of Phetchabun is the stucco sculpture of dwarf figures found in the Khao Khlang Nai archaeological site. 2) Regarding the creation of value for the cultural heritage of the ancient city of Phetchabun as souvenir products to support tourism, it was found that pattern prototypes derived from cultural heritage were created for souvenir production in 3 designs. All three patterns were developed into souvenir products across 6 product categories: t-shirts, drinking glasses, iPad bags, fabric bags, phone cases, and bracelets.

Keywords: Value creation, Souvenir products, Cultural heritage, Identity, Ancient cities

บทนำ

จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย เป็นจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่ยาวนาน โดยชื่อของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีความหมายถึง เมืองที่อุดมด้วยเพชร (ธวัชชัย ชื่นไพศาล ศิลป์, 2567) ปัจจุบันจังหวัดเพชรบูรณ์มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง จำนวนมาก อาทิเช่น วัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว พระพุทธรูปมหาธาตุเจ้าพระเกษียรดี อนุสาวรีย์พ่อขุนผาเมือง และอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมจากองค์การยูเนสโก (UNESCO) เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2566 ในการประชุมคณะกรรมการมรดกโลก สมัยสามัญ ครั้งที่ 45 ณ กรุงริยาด ราชอาณาจักร ซึ่งเมืองโบราณศรีเทพ หรืออุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ เป็นพื้นที่ที่ปรากฏร่องรอยหลักฐานสำคัญ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัยของมนุษย์ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ รวมไปถึงมีร่องรอยเกี่ยวกับวัฒนธรรมทวารวดีและเขมรประมาณ 800 ปีก่อน จึงเป็นโบราณสถานเก่าแก่ และมีความสำคัญอย่างมากของจังหวัดเพชรบูรณ์ (ชาติ นวรัตถ, 2566) โดยที่ อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นชุมทรัพย์ทางประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาอันล้ำค่าของประเทศไทย ที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ความเชื่อ และอัตลักษณ์ของผู้คนในท้องถิ่นมาอย่างยาวนาน

มรดกทางวัฒนธรรม คือ วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์และมีคุณค่าในฐานะที่เป็นเครื่องแสดงออกถึงรากฐาน และความเป็นมาของชาติบ้านเมืองซึ่งสมควรที่จะช่วยกันดูแลรักษาไว้ให้เป็นมรดกของคนในชาติ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์และให้คนในโลกได้ชื่นชม เป็นผลงานที่เกิดจากการสร้างสรรค์ การประดิษฐ์ การคิดค้นในสิ่งที่ดีงามทั้งในรูปแบบที่จับต้องได้ (สัมผัสได้) เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ งานศิลปกรรมต่าง ๆ เป็นต้น และจับต้องไม่ได้ (สัมผัสไม่ได้) เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษาและวรรณกรรม เป็นต้น แล้วเรียนรู้สืบทอดต่อกันมารวมถึงสิ่งที่ยังคงเหลือเป็นหลักฐานให้เห็นในปัจจุบัน (ธนันท์ บุนวรรณา, 2563) ในยุคที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกำลังเป็นที่นิยมและได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ได้มีการนำมรดกทางวัฒนธรรมมาใช้เป็นต้นแบบในการผลิตสินค้าของที่ระลึกเพื่อให้นักท่องเที่ยวซื้อกลับไปยังภูมิลำเนา โดยที่ Anderson & Littrell (1995) ได้กล่าวว่า สินค้าที่ระลึกเปรียบเสมือนหลักฐานที่แสดงว่านักท่องเที่ยวได้เคยเดินทางไปสถานที่ท่องเที่ยววนั้น ๆ จึงมีความสำคัญทางจิตสำนึกสำหรับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้สินค้าของที่ระลึกยังเป็นสิ่งที่ทำให้ระลึกถึงประสบการณ์ที่เคยเกิดขึ้นอีกด้วย (ศรีญา วรากุลวิทย์, 2558, หน้า 252) โดยของที่ระลึกมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้ เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ เป็นผลิตภัณฑ์ที่หายาก หาซื้อได้ง่ายและสะดวกในท้องถิ่น ผลิตจาก

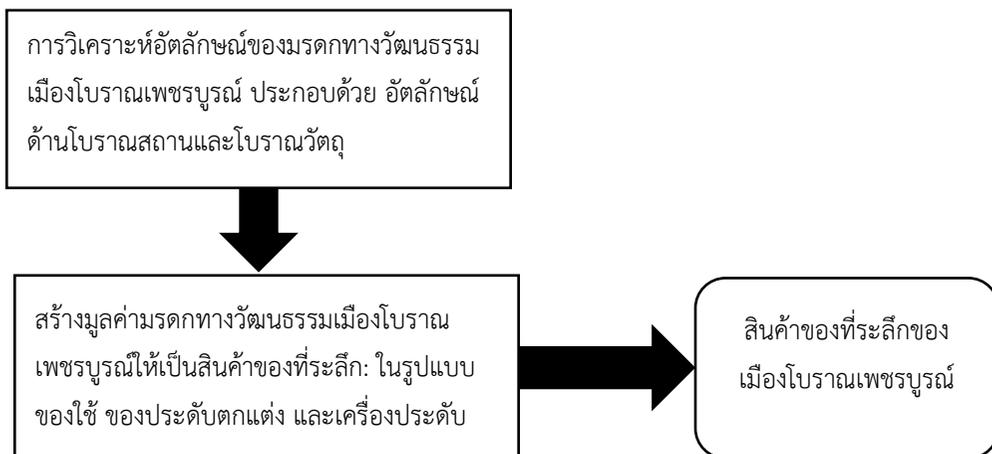
วัสดุในท้องถิ่น คุ่มค่าในการซื้อและมีประโยชน์ในการใช้สอย เคลื่อนย้ายสะดวก และอาจมีการแสดงขั้นตอนการผลิต (ศรัณยา วรากุลวิทย์, 2558, หน้า 253-254) แต่จากการศึกษาสินค้าของที่ระลึกจากเมืองโบราณเพชรบูรณ์หรืออุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ พบว่า สมาคมท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบูรณ์ทำการผลิตสินค้าของที่ระลึกจากโบราณสถานและโบราณวัตถุจากอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ อาทิเช่น การแกะลายคนแคระ เสื้อยืดสกรีนลาย “ปราสาทศรีเทพ” และลาย “เขาค้างนอก” (ผู้จัดการออนไลน์, 2567) หรือกรมศิลปากร โดยสำนักช่างสิบหมู่ได้ฝึกอบรมการทำของที่ระลึกให้แก่ชุมชนเมืองโบราณศรีเทพ อาทิเช่น การทำเทียนรูปคนแคระ การทำกระเป๋าผ้าฉลุรูปคนแคระ เป็นต้น (ไทยโพสต์, 2566) ถึงแม้ว่าจะมีการนำมรดกทางวัฒนธรรมเมืองโบราณเพชรบูรณ์ มาผลิตเป็นสินค้าของที่ระลึกบางแล้ว แต่ก็ยังมีรูปแบบที่ไม่หลากหลายและนักท่องเที่ยวยังคงมีความต้องการสินค้าที่สะท้อนเอกลักษณ์ของมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น ดังนั้นการพัฒนาสินค้าของที่ระลึกที่ได้รับแรงบันดาลใจจากมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองโบราณเพชรบูรณ์จึงมีความสำคัญต่อการอนุรักษ์และสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมเป็นแนวทางที่สามารถเพิ่มมูลค่าและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนในพื้นที่ รวมทั้งเป็นการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ให้คงอยู่อีกด้วย

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการสร้างมูลค่ามรดกทางวัฒนธรรมเมืองโบราณเพชรบูรณ์ให้เป็นสินค้าของที่ระลึก เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งข้อมูลจากการวิจัยจะทำให้มีสินค้าของที่ระลึกจากอัตลักษณ์เมืองโบราณเพชรบูรณ์ จำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวได้ซื้อกลับไปเป็นของที่ระลึก อนึ่งนอกจากนี้ยังส่งผลให้เกิดการสร้างงานและรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ และส่งผลดีต่อเศรษฐกิจระดับท้องถิ่น จังหวัดและประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์อัตลักษณ์ของมรดกทางวัฒนธรรมเมืองโบราณเพชรบูรณ์
2. เพื่อสร้างมูลค่ามรดกทางวัฒนธรรมเมืองโบราณเพชรบูรณ์ให้เป็นสินค้าของที่ระลึก เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว จังหวัดเพชรบูรณ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การวิเคราะห์อัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมเมืองโบราณเพชรบูรณ์ มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้ ผู้ให้ข้อมูล/ประชากร ประกอบด้วย (1) ภาศที่เกี่ยวข้อกับการท่องเที่ยวเมืองโบราณเพชรบูรณ์ จำนวน 10 คน โดยคุณสมบัตของผู้ให้ข้อมูลเป็นตัวแทนจากหน่วยงานภาครฐที่มีหน้าทที่เกี่ยวข้อหรือมีความรู้เกี่ยวข้อกับการท่องเที่ยว หรือมรดกทางวัฒนธรรม หรือเป็นนักวิชาการทางการท่องเที่ยว หรือเป็นผู้นำชุมชน หรือประชาชนที่มีถิ่นฐานตั้งอยู่ในบริเวณเมืองโบราณเพชรบูรณ์ กำหนดขนาดผู้ให้ข้อมูลตามวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (ชุดิมา จันทรณณ, 2564) คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การสร้างมูลค่ามรดกทางวัฒนธรรมผ่านสินค้าของที่ระลึกเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้ให้ข้อมูล/ประชากร ประกอบด้วย (1) ภาศที่เกี่ยวข้อกับการท่องเที่ยวเมืองโบราณเพชรบูรณ์ จำนวน 10 คน โดยคุณสมบัตของผู้ให้ข้อมูลเป็นตัวแทนจากหน่วยงานภาครฐที่มีหน้าทที่เกี่ยวข้อหรือมีความรู้เกี่ยวข้อกับการท่องเที่ยว หรือมรดกทางวัฒนธรรม หรือเป็นนักวิชาการทางการท่องเที่ยว หรือเป็นผู้นำชุมชน หรือประชาชนที่มีถิ่นฐานตั้งอยู่ในบริเวณเมืองโบราณเพชรบูรณ์ กำหนดขนาดผู้ให้ข้อมูลตามวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (ชุดิมา จันทรณณ, 2564) คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (2) นักท่องเที่ยว จำนวน 400 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (อัศวิน แสงพิกุล, 2556, หน้า 156) จากประชากร จำนวน 2,205,625 คน (กรมการท่องเที่ยว, 2564) คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในรูปของค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviations)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของมรดกทางวัฒนธรรมเมืองโบราณเพชรบูรณ์ พบว่า อัตลักษณ์ของเมืองโบราณเพชรบูรณ์ หรืออุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ คือ ประติมากรรมปูนปั้นรูปคนแคะแบก ในโบราณสถานเขาค้างไณ เป็นสัญลักษณ์ของการปกป้อง คุ้มครอง เป็นตัวแทนของความอุดมสมบูรณ์และความร่ำรวย ได้รับอิทธิพลจากศิลปะอินเดียในยุคทวารวดี มีลักษณะเป็นรูปคนอ้วน เตี้ย พุงพลุ้ย สวมเครื่องประดับและเครื่องแต่งกายน้อยชิ้น โดยคนแคะแบกมีศีรษะเป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ ได้แก่ ลิง ช้าง วัว และคน ซึ่งแต่ละศีรษะมีความหมายดังนี้ คน คือ ปัญญา ความเฉลียวฉลาด ลิง คือ อำนาจ บารมี ลิง คือ แคล่วคล่องว่องไว ความเจริญรุ่งเรือง ค้าขายดี ช้าง คือ สุขภาพดี อายุยืน และวัว คือ ความอุดมสมบูรณ์

ภาพ 2 ประติมากรรมปูนปั้นรูปคนแคะแบก ในเมืองโบราณเพชรบูรณ์

2. ผลการสร้างมูลค่ามรดกทางวัฒนธรรมเมืองโบราณเพชรบูรณ์ให้เป็นสินค้าของที่ระลึก เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว จังหวัดเพชรบูรณ์ นำเสนอผลการศึกษา ดังนี้

2.1 ผลการสร้างมูลค่ามรดกทางวัฒนธรรมเมืองโบราณเพชรบูรณ์ให้เป็นสินค้าของที่ระลึก โดยการนำผลการวิจัยในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 มาเป็นแนวคิดในการสร้างสินค้าของที่ระลึก ซึ่งเริ่มต้นด้วยการออกแบบลวดลายต้นแบบจากอัตลักษณ์ของเมืองโบราณเพชรบูรณ์ เพื่อนำไปใช้สร้างสินค้าของที่ระลึก ได้ลวดลายต้นแบบจำนวน 3 แบบ ดังนี้

ลวดลายศรีเทพ 1 แนวคิดในการออกแบบลวดลายได้มาจากการนำโบราณสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ ได้แก่ เจดีย์เขาค้างนอก พระปรางค์ฤๅษี โครงกระดูกมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ ผังเมืองโบราณคูน้ำคันดินที่เป็นรูปร่างคล้ายน้ำเต้า และเขามอรัตนภูเขาศักดิ์สิทธิ์ของเมืองศรีเทพ ส่วนด้านล่างใช้เป็นรูปคนแคระแบก และส่วนใต้โบราณสถานเป็นจารึกอักษรปัลลวะ ภาษาสันสกฤต อายุพุทธศตวรรษที่ 12 มีข้อความจารึก 1 ด้าน จำนวน 6 บรรทัด วัตถุจารึกเป็นศิลาประเภหินทรายเนื้อละเอียด สีเทา เป็นเสากลมรูปสี่เหลี่ยมคล้ายดอกบัวตูม ดังภาพ 3

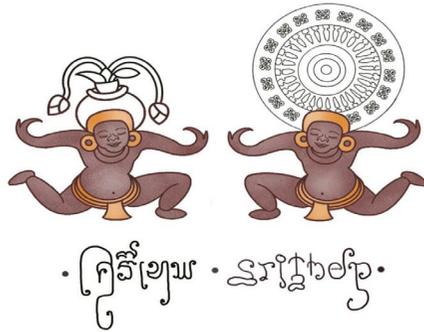
ภาพ 3 ลวดลายศรีเทพ 1

ลวดลายศรีเทพ 2 แนวคิดในการออกแบบลวดลายได้มาจากประติมากรรมปูนปั้นคนแคระซึ่งพบที่โบราณสถานเขาค้างใน อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ โดยคนแคระที่พบมีลักษณะเป็นรูปคนอ้วน เตี้ย พุงพลุ้ย สวมเครื่องประดับและเครื่องแต่งกายน้อยชิ้น มีศีรษะ 5 หน้า ได้แก่ ช้าง สิงห์ ลิง คน วัว ซึ่งคนแคระเป็นทั้งผู้ที่ปกป้องรักษาตัวศาสนสถาน และยังมีสื่อความหมายถึงความอุดมสมบูรณ์และร่ำรวยเงินทอง ดังภาพ 4

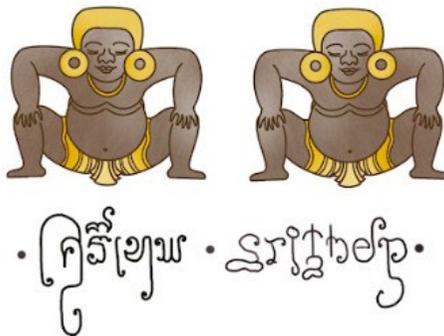
ภาพ 4 ลวดลายศรีเทพ 2

ลวดลายศรีเทพ 3 แนวคิดในการออกแบบลวดลายได้มาจากประติมากรรมปูนปั้นคนแคระ ซึ่งพบที่โบราณสถานเขาค้างใน อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ มีศิลปะ 5 หน้า ได้แก่ ช้าง สิงห์ ลิง คน และวัว โดยได้ออกแบบให้คนแคระสองคนทำท่าทางร้ายรำและแบกวัตถุ 2 ชนิด คือ (1) หม้อปูลมกลศหรือปูลมขลุ่ย และธรรมจักร ดังภาพ 5

ภาพ 5 ลวดลายศรีเทพ 3

แต่จากการจัดสนทนากลุ่มภาคีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเมืองโบราณเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการ และผู้นำชุมชนหรือประชาชนในพื้นที่ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อประเมินต้นแบบลวดลายสินค้าของที่ระลึกจากมรดกทางวัฒนธรรมเมืองโบราณเพชรบูรณ์ พบว่า มติของที่ประชุมให้มีการปรับเปลี่ยนลวดลาย 1 ลวดลาย คือ ลวดลายศรีเทพ 3 เนื่องจากลักษณะของคนแคระไม่ตรงกับคนแคระที่ค้นพบในโบราณสถานเขาค้างใน ดังนั้น ควรแก้ไขโดยการใช้คนแคระหน้าคนแทน ดังภาพ 6

ภาพ 6 ลวดลายศรีเทพ 3 ใหม่

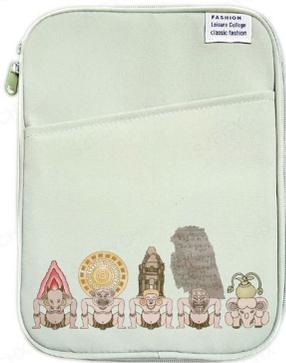
หลังจากนั้น จัดการสนทนากลุ่มภาคีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเมืองโบราณเพชรบูรณ์ เกี่ยวกับการนำลวดลายต้นแบบไปผลิตเป็นสินค้าของที่ระลึก พบว่า ภาคีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเมืองโบราณเพชรบูรณ์ มีมติให้นำลวดลายทั้ง 3 ลวดลาย ไปใช้ผลิตเป็นสินค้าของที่ระลึกจากมรดกทางวัฒนธรรมเมืองโบราณเพชรบูรณ์ ใน 6 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ เสื้อยืด แก้วน้ำ กระเป๋าไอแพด กระเป๋าผ้า เคสโทรศัพท์ และสร้อยข้อมือ ดังภาพ 7-12

ภาพ 7 เสื้อยืด

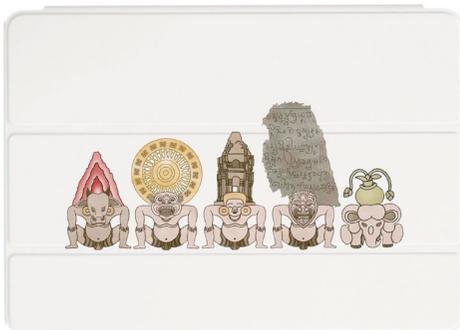
ภาพ 8 แก้วน้ำ

ภาพ 9 กระเป๋าไอแพด

ภาพ 10 กระเป๋าผ้า

ภาพ 11 เคสโทรศัพท์

ภาพ 12 สร้อยข้อมือ

2.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการสร้างมูลค่ามรดกทางวัฒนธรรมเมืองโบราณเพชรบูรณ์ให้เป็นสินค้าของที่ระลึกเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 51.30 มีอายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.80 มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 33.50 อาชีพพนักงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 25.80 มีรายได้ต่อเดือน 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.00 สินค้าของที่ระลึกที่นักท่องเที่ยวต้องการซื้อเป็นที่ระลึกจากจังหวัดเพชรบูรณ์ หรืออุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ มากที่สุด คือ เสื้อยืด คิดเป็นร้อยละ 45.80 รองลงมา คือ แก้วน้ำ คิดเป็นร้อยละ 15.70 และกระเป๋าไอแพด คิดเป็นร้อยละ 12.00 ตามลำดับ

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสินค้าของที่ระลึกจากมรดกทางวัฒนธรรมเมืองโบราณเพชรบูรณ์ (ในภาพรวม)

ภาพรวม	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านความสวยงาม	4.63	0.46	มากที่สุด
2. ด้านอัตลักษณ์	4.50	0.42	มากที่สุด
3. ด้านการนำไปใช้ประโยชน์	4.61	0.41	มากที่สุด
4. ด้านความคุ้มค่า	4.65	0.43	มากที่สุด
รวม	4.59	0.30	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อสินค้าของที่ระลึกจากมรดกวัฒนธรรมเมืองโบราณเพชรบูรณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.59$, S.D = 0.30) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.65$, S.D = 0.43) รองลงมา คือ ด้านความสวยงาม ($\bar{X} = 4.63$, S.D = 0.46) และด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ($\bar{X} = 4.61$, S.D = 0.41) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบดังนี้ ด้านความสวยงาม พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D = 0.46) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ลวดลายมีความสวยงาม ($\bar{X} = 4.72$, S.D = 0.50) รองลงมา คือ รูปแบบมีความสวยงาม ($\bar{X} = 4.70$, S.D = 0.59) และสีสีนมีความสวยงาม ($\bar{X} = 4.62$, S.D = 0.56) ตามลำดับ ด้านอัตลักษณ์ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D = 0.42) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การออกแบบสื่อถึงความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.56$, S.D = 0.51) รองลงมา คือ การออกแบบสื่อถึงอัตลักษณ์ของเมืองโบราณเพชรบูรณ์ ($\bar{X} = 4.53$, S.D = 0.53) และการออกแบบสื่อถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดเพชรบูรณ์ ($\bar{X} = 4.41$, S.D = 0.57) ตามลำดับ ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D = 0.41) โดยทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ สามารถนำไปเป็นของที่ระลึกให้กับผู้อื่นได้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X} = 4.61$, S.D = 0.50, 0.52) ตามลำดับ และด้านความคุ้มค่า พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D = 0.43) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ของที่ระลึกสามารถทำให้จดจำประสบการณ์การท่องเที่ยวเมืองโบราณเพชรบูรณ์ได้ ($\bar{X} = 4.69$, S.D = 0.49) รองลงมา คือ ของที่ระลึกสะท้อนความประทับใจต่อเมืองโบราณเพชรบูรณ์ ($\bar{X} = 4.66$, S.D = 0.50) และของที่ระลึกมีความสวยงามเป็นที่น่าสนใจแก่ผู้พบเห็น ($\bar{X} = 4.61$, S.D = 0.52) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา พบประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. จากการศึกษาวิเคราะห์อัตลักษณ์ของมรดกทางวัฒนธรรมเมืองโบราณเพชรบูรณ์ พบว่า อัตลักษณ์ของเมืองโบราณเพชรบูรณ์ คือ ประติมากรรมปูนปั้นรูปคนแคระแบก ในโบราณสถานเขาค้างใน โดยคนแคระมีศีรษะเป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ ได้แก่ ลิง สิงห์ ช้าง วัว และคน ซึ่งแต่ละศีรษะมีความหมายดังนี้คือ คน คือ ปัญญา ความเฉลียวฉลาด สิงห์ คือ อำนาจ บารมี ลิง คือ แคล่วคล่องว่องไว ความเจริญรุ่งเรือง ค้าขายดี ช้าง คือ สุขภาพดี อายุยืน และวัว คือ ความอุดมสมบูรณ์ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าประติมากรรมปูนปั้นรูปคนแคระแบก เป็นประติมากรรมสมัยทวารวดี ซึ่งได้รับอิทธิพลทางด้านศิลปะมาจากอินเดียจากการเดินทางผ่านการเผยแพร่ทางศาสนา โดยคนแคระนั้นก็ เป็นสัญลักษณ์ของการปกป้องรักษา และเป็นตัวแทนแห่งความอุดมสมบูรณ์ (ชาติ นวรัตต, 2566) สอดคล้องกับการศึกษาของ พงศ์ไพ ประภัสสร (2564) ทำการศึกษาความหมายและรูปแบบของลวดลายเอกลักษณ์จากโบราณสถานมรดกโลกเมืองกำแพงเพชรสำหรับการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม พบว่า ความหมายลวดลายเอกลักษณ์จากโบราณสถานมรดกโลกเมืองกำแพงเพชร อันได้แก่ ลวดลายของประติมากรรมรูปเครื่องทรงช้างทรงปูนปั้นของวัดช้างรอบจังหวัดกำแพงเพชรและลวดลายที่ปรากฏบนเครื่องทรงเทวรูปพระอิศวรเมืองกำแพงเพชรมีความหมายโดยรวม คือ การปกป้องรักษาด้วยบารมีสูง ความเมตตาตามหามงคล และ สอดคล้องกับการศึกษาของ กิตติกรณ์ บำรุงบุญ และ ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ (2564) ทำการศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่สะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคามเพื่อยกระดับมูลค่าทางเศรษฐกิจ พบว่า อัตลักษณ์ท้องถิ่นของจังหวัดมหาสารคามนั้นสามารถวิเคราะห์อัตลักษณ์ได้จากคำขวัญของจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งสามารถถอดอัตลักษณ์ คือ พระธาตุนานูที่เป็นสัญลักษณ์ของพุทธมณฑลอีสาน ผ้าไหม ที่เป็นตัวแทนของจังหวัด คือ ลายสร้อยดอกหมาก และตักสิลานคร อันหมายถึง ดินแดนแห่งการศึกษา

2. จากการสร้างมูลค่ามรดกทางวัฒนธรรมเมืองโบราณเพชรบูรณ์ให้เป็นสินค้าของที่ระลึก เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การสร้างมูลค่ามรดกทางวัฒนธรรมให้เป็นสินค้าของที่ระลึกโดยการออกแบบลวดลายต้นแบบเมืองโบราณเพชรบูรณ์ ได้ลวดลายต้นแบบ 3 ลวดลาย โดยเป็นลวดลายที่ออกแบบจากอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมเมืองโบราณเพชรบูรณ์ให้เป็นลวดลายใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อติคุณ เสรมาญญและคณะ (2564) กล่าวว่า สินค้าของที่ระลึกควรมีการพัฒนาในรูปแบบให้มีเสน่ห์ มีลวดลายและรูปทรงที่ทันสมัย และนำเอาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมมาออกแบบ และได้มีการนำลวดลายที่ได้ไปผลิตเป็นสินค้าของที่ระลึกที่นักท่องเที่ยวสามารถร่วมทำกับชุมชนท้องถิ่นได้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าสินค้าของที่ระลึกมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้ เอกลักษณ์เฉพาะ เป็นผลิตภัณฑ์ที่หายาก หาซื้อได้ง่ายและสะดวกในท้องถิ่น ผลิตจากวัสดุในท้องถิ่น คุ้มค่าในการซื้อและมีประโยชน์ในการใช้สอย เคลื่อนย้ายสะดวก และอาจมีการแสดงขั้นตอนการผลิต (ศรัญญา วรากุลวิทย์, 2558, หน้า 253-254) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พงศ์ไพ ประภัสสร (2564) เกี่ยวกับการพัฒนาลวดลายเอกลักษณ์จากโบราณสถานมรดกโลกเมืองกำแพงเพชร ได้แก่ ลวดลายของประติมากรรมรูปเครื่องทรงช้างทรงปูนปั้นของวัดช้างรอบ จังหวัดกำแพงเพชร และลวดลายที่ปรากฏบนเครื่องทรงเทวรูปพระอิศวรเมืองกำแพงเพชร และจากผลการวิจัย พบว่า เมืองโบราณเพชรบูรณ์ได้นำลวดลายต้นแบบไปผลิตเป็นสินค้าของที่ระลึก ได้แก่ เสื้อยืด แก้วน้ำ กระเป๋าไอแพด กระเป๋าผ้า เคสโทรศัพท์ และสร้อยข้อมือ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กิตติกรณ์ บำรุงบุญและปิยลักษณ์ โพธิวรรณ (2564) เกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากอัตลักษณ์ท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม พบว่า อัตลักษณ์ท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคามนำมาออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกต้นแบบ 3 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ พวงกุญแจ กระเป๋า และเสื้อ แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของ พงศ์ไพ ประภัสสร (2564) เกี่ยวกับการสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมจากเอกลักษณ์โบราณสถานมรดกโลกเมืองกำแพงเพชร เป็น โลโก้ บรรจุภัณฑ์ เสื้อยืด และสื่อประชาสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จากการศึกษาวิเคราะห์อัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมเมืองโบราณเพชรบูรณ์ พบว่า อัตลักษณ์ของเมืองโบราณเพชรบูรณ์ หรืออุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ คือ ประติมากรรมปูนปั้นรูปคนกระแบก ในโบราณสถานเขาค้างใน และได้นำอัตลักษณ์ดังกล่าวมาออกแบบลวดลายเพื่อนำไปสร้างเป็นสินค้าของที่ระลึก จากมรดกทางวัฒนธรรมเมืองโบราณเพชรบูรณ์ พบว่า ได้ต้นแบบลวดลาย 3 แบบ ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบูรณ์ ควรนำลวดลาย 3 แบบ ไปผลิตเป็นสินค้าของที่ระลึกเพื่อจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว โดยมอบให้ชุมชนที่มีถิ่นฐานตั้งอยู่บริเวณเมืองโบราณเพชรบูรณ์ เป็นผู้จำหน่าย ซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างงานและรายได้ให้กับชุมชน

2. จากการสร้างมูลค่ามรดกทางวัฒนธรรมเมืองโบราณเพชรบูรณ์ให้เป็นสินค้าของที่ระลึก เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเมืองโบราณเพชรบูรณ์ มีมติให้นำลวดลายต้นแบบจากมรดกทางวัฒนธรรม จำนวน 3 แบบ ไปใช้ผลิตเป็นสินค้าของที่ระลึก ได้แก่ เสื้อยืด แก้วน้ำ กระเป๋าไอแพด กระเป๋าผ้า เกล็ดโทรศัพท์ และสร้อยข้อมือ ดังนั้น หน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวและด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของจังหวัดเพชรบูรณ์ ควรเข้ามาสนับสนุนให้มีการนำรูปแบบของที่ระลึกทั้ง 6 ผลิตภัณฑ์ไปผลิตเป็นสินค้าของที่ระลึกของจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ซื้อกลับไปเป็นของฝากของที่ระลึก

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อผลิตภัณฑ์สินค้าของที่ระลึกจากมรดกทางวัฒนธรรมเมืองโบราณเพชรบูรณ์ เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาสินค้าของที่ระลึกต่อไป

2. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่างชาติต่อลวดลายต้นแบบสินค้าของที่ระลึกจากมรดกทางวัฒนธรรมเมืองโบราณเพชรบูรณ์ เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาสินค้าของที่ระลึกต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมการท่องเที่ยว. (2564). *สถิตินักท่องเที่ยว*. สืบค้น 30 กันยายน 2566, จาก <https://www.mots.go.th/news/category/741>

กิตติกรณ์ บำรุงบุญ และ ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ. (2564, เมษายน). การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่สะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคามเพื่อยกระดับมูลค่าทางเศรษฐกิจ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 40(2), 7-24.

ชาลี นวรัตถ. (2566). *รู้จักมรดกโลก 8 แห่งในไทยที่ยูเนสโกรับรองมีที่ไหนบ้าง*. ไทยพีบีเอส. <https://www.thaipbs.or.th/now/content/357>

ชุตินา จันทรมณี. (2564). *การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักและวิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ*. ศูนย์ประสานงานชุดนักวิชาการจังหวัดอุบลราชธานี.

ไทยโพสต์. (2566). *ช่างสิบหมู่ช่วยชุมชนพัฒนาของที่ระลึก “ศรีเทพ”มรดกโลก*. สืบค้น 2 มีนาคม 2568, จาก <https://www.thaipost.net/news-update/480123/>

ธนันท์ บุนนวรรณา. (2563). *การจัดการมรดกทางวัฒนธรรม*. ขอนแก่น: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ธวัชชัย ชื่นไพศาลศิลป์. (2567). *จังหวัดเพชรบูรณ์*. สืบค้น 1 มีนาคม 2568, จาก https://phetchabun.go.th/main/content_history.php
- ผู้จัดการออนไลน์. (2567). *มาแล้วทางเก่งคนแคระ 5 หน้า-เมืองศรีเทพ มรดกโลก รวมสัญลักษณ์ของดีซอฟต์แวร์เวอร์เพชรบูรณ์*. สืบค้น 2 มีนาคม 2568, จาก <https://mgronline.com/local/detail/พุธูร่าไฟ> ประภัสสร. (2564, เมษายน). *ต้นแบบผลิตภัณฑ์จากลวดลายเอกลักษณ์โบราณสถานมรดกโลกเมืองกำแพงเพชรสำหรับการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม*. *วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิคสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 8(1), 216-227.
- ศรัณยู วรากุลวิทย์. (2558). *ปฐมนิเทศอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สามลดา.
- อดิคุณ เสร้ามัญ และคณะ. (2564, ธันวาคม). *การพัฒนาสินค้าของที่ระลึกที่สะท้อนอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว*. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 10(4), 306-318.
- อัศวิน แสงพิบูล. (2556). *ระเบียบวิธีวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- Anderson, L. F. & Littrell, M. A. (1995). *Souvenir-Purchase Behavior of Women Tourists*. *Annals of Tourism Research*, 22(2), 328-348.

การเปรียบเทียบวิธีพยากรณ์ยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทฝ้าย ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์อนุกรมเวลา

A Comparative Study of Time Series Techniques for Forecasting Domestic Cotton Woven Fabric Sales

ธิติมา คุณยศยิ่ง^{1*}, นภาพรรณ เนตรประดิษฐ์², สุกonthip สุภจันทร³
Thitima Khunyotying^{1*}, Napawan Netpradit², Sukonthip Suphachan³

Received: April 8, 2025 Revised: June 10, 2025 Accepted: June 24, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการพยากรณ์ยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทฝ้ายด้วยเทคนิคการวิเคราะห์อนุกรมเวลาและเพื่อเปรียบเทียบวิธีการพยากรณ์ยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทฝ้ายโดยใช้ข้อมูล 120 ค่า คือ เดือน มกราคม พ.ศ. 2558 ถึงธันวาคม พ.ศ. 2567 เป็นข้อมูลเรียนรู้ ใช้ข้อมูลตรวจสอบเพื่อพยากรณ์ 60 ค่า คือ เดือน มกราคม พ.ศ. 2563 ถึงธันวาคม พ.ศ. 2567 ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์อนุกรมเวลา 6 วิธี การพยากรณ์แบบวิธีวิเคราะห์แนวโน้ม การพยากรณ์แบบวิธีแยกส่วนประกอบ การพยากรณ์แบบวิธีเทคนิคค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่อย่างง่าย การพยากรณ์แบบวิธีการปรับเรียบแบบด้วยเอกซ์โปเนนเชียล การพยากรณ์แบบวิธีการปรับเรียบแบบเอกซ์โปเนนเชียลซ้ำสองครั้ง และการพยากรณ์แบบวิธีของวินเทอร์โดยใช้เกณฑ์พิจารณา ค่าร้อยละความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์เฉลี่ย (MAPE) ต่ำที่สุด สามารถพยากรณ์ยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทฝ้าย 12 เดือน คือ มกราคม - ธันวาคม พ.ศ. 2568 เพื่อการพยากรณ์ ผลการศึกษาพบว่าวิธีการพยากรณ์ที่เหมาะสมสำหรับข้อมูลปริมาณยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทฝ้าย คือ การพยากรณ์แบบวิธีเทคนิคค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่อย่างง่าย

คำสำคัญ: การพยากรณ์ยอดขาย, ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่, ตัวแบบอนุกรมเวลา, ผ้าทอประเภทฝ้าย

Abstract

This research aims to investigate time series analysis techniques for forecasting domestic sales volume of cotton woven fabrics and to compare different forecasting methods. The study utilized 120 data points from January 2015 to December 2024 as training data, with 60 data points from January 2020 to December 2024 used for validation. Six time series analysis techniques were employed: trend analysis, decomposition method, simple moving average, exponential smoothing, double exponential smoothing, and Winter's method. The Mean Absolute Percentage Error (MAPE) was used as the evaluation criterion to identify the most accurate forecasting method for

¹ รองศาสตราจารย์, นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

² สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

³ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจดิจิทัล คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

* Corresponding Author: thitima@glpru.ac.th

predicting domestic sales of cotton woven fabrics for the 12 months of 2025 (January-December). The results revealed that the simple moving average technique was the most appropriate forecasting method for domestic sales volume data of cotton woven fabrics.

Keywords: Sales Forecasting, Moving Average, Time Series Models, Cotton Woven Fabrics

บทนำ

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยกำลังเผชิญความท้าทายทางเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญระหว่างปี 2567-2568 เป็นต้นไป โดยมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญหลายประการ โดยสถานการณ์ตลาดและแนวโน้มอุตสาหกรรมสิ่งทอของไทยมีโครงสร้างรายได้ที่ประกอบด้วย การจำหน่ายในประเทศประมาณร้อยละ 75 และการส่งออกประมาณร้อยละ 25 โดยคาดการณ์ว่าในปี 2567-2568 จะประสบกับการหดตัวทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีปัจจัยสำคัญหลายประการ ซึ่งมีปัจจัยกดดันทางเศรษฐกิจการชะลอตัวของเศรษฐกิจคู่ค้าหลัก โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา แรงกดดันจากเงินบาทที่มีแนวโน้มแข็งค่า ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น เช่น ค่าไฟฟ้าและค่าแรงงาน การสูญเสียความสามารถในการแข่งขันจากค่าจ้างแรงงานที่สูงกว่าประเทศคู่แข่งแนวโน้มการเติบโต คาดการณ์ว่ามูลค่าตลาดเครื่องนุ่งห่มของไทยจะหดตัวประมาณร้อยละ -2.2 ในปี 2567 และร้อยละ -2.1 ในปี 2568 โดยมีรายละเอียดที่น่าสนใจ ประกอบด้วย การจำหน่ายในประเทศมีแนวโน้มหดตัวร้อยละ -5.7 และร้อยละ -2.2 ตามลำดับ มีบางผลิตภัณฑ์ที่ยังมีโอกาสเติบโต เช่น สิ่งทอทางการแพทย์ (Medical Textile), สิ่งทอที่ยั่งยืน (Sustainable Textile) และเสื้อผ้ากีฬา มีโอกาสและความท้าทายคือ อัตราการใช้กำลังการผลิตเครื่องนุ่งห่มของไทยในปี 2567-2568 คาดว่าจะอยู่ที่เพียงร้อยละ 38 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในปี 2560-2562 ที่อยู่ที่ร้อยละ 50 สะท้อนถึงความท้าทายในอุตสาหกรรม กลยุทธ์การปรับตัว ซึ่งผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการต้นทุนอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนานวัตกรรมผลิตภัณฑ์ การมุ่งเน้นตลาดเฉพาะที่มีศักยภาพ เช่น Sustainable Textile อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยกำลังเผชิญความท้าทายที่ซับซ้อน แต่ยังคงมีโอกาสในการปรับตัวและพัฒนาเพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขัน (สุคนธ์ทิพย์ ชัยสายัณห์, 2567; กุมทีรา อาษาศรี และคนอื่นๆ, 2562; อนุจักรวรรดิ ชินศรี และรัศมีเพ็ญ นาครินทร์, 2566; ศุภย์วิเคราะหฺ์เศรษฐกิจ ทีทีบี, 2567)

จากสถานการณ์อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยกำลังเผชิญความท้าทายทางเศรษฐกิจโดยมีการคาดการณ์ว่าในปี 2567-2568 จะประสบกับการหดตัวทางเศรษฐกิจ (ศุภย์วิเคราะหฺ์เศรษฐกิจ ทีทีบี, 2567) การวิเคราะห์อนุกรมเวลาจึงเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการช่วยธุรกิจจัดการความเสี่ยง โดยการวิเคราะห์ข้อมูลย้อนหลัง 10 ปี ในช่วง พ.ศ. 2558 - 2567 เพื่อคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคต ด้วยอนุกรมเวลา 6 แบบ ประกอบด้วย การพยากรณ์แบบวิธีวิเคราะห์แนวโน้ม การพยากรณ์แบบวิธีแยกส่วนประกอบ การพยากรณ์แบบวิธีเทคนิคค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่อย่างง่าย การพยากรณ์แบบวิธีการปรับเรียบแบบด้วยเอกซ์โปเนนเชียล การพยากรณ์แบบวิธีการปรับเรียบแบบเอกซ์โปเนนเชียลซ้ำสองครั้ง และการพยากรณ์แบบวิธีของวินเนอร์ ซึ่งช่วยให้ธุรกิจสามารถตัดสินใจได้อย่างมีข้อมูลสนับสนุนและลดความไม่แน่นอนในตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงช่วยให้ธุรกิจสามารถระบุแนวโน้มในยอดขายหรือค่าใช้จ่าย ซึ่งช่วยให้สามารถเตรียมตัวรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต งานวิจัยนี้จึงให้ความสำคัญกับการพยากรณ์ยอดขายสินค้าผ้าทอจากฝ้าย เพื่อประกอบการวางแผนการผลิตล่วงหน้า การปรับกลยุทธ์การตลาดหรือการจัดการสต็อกสินค้าให้เหมาะสมกับความต้องการที่คาดว่าจะเกิดขึ้น การคาดการณ์ราคาวัตถุดิบหรือต้นทุนการผลิต ซึ่งช่วยให้สามารถจัดทำงบประมาณได้อย่างแม่นยำ รวมถึงการปรับเปลี่ยนโครงสร้างต้นทุนหรือการลงทุนในเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตได้

จะเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยเป็นหนึ่งในภาคเศรษฐกิจที่มีบทบาทสำคัญต่อการจ้างงานและการผลิตภายในประเทศ อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2567-2568 อุตสาหกรรมดังกล่าวต้องเผชิญกับความท้าทายทางเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะการหดตัวของตลาดภายในประเทศและการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างตลาดและปัจจัยทางเศรษฐกิจ เช่น ค่าเงินบาทที่แข็งค่าขึ้น ต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น และการแข่งขันที่สูงขึ้น ส่งผลให้การพยากรณ์ยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทฝ้ายกลายเป็นประเด็นสำคัญในการกำหนดกลยุทธ์ทางธุรกิจและการปรับตัวของผู้ประกอบการ เพื่อทำความเข้าใจแนวโน้มยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทฝ้าย ซึ่งงานวิจัยที่ผ่านมายังไม่มีการศึกษาเปรียบเทียบเทคนิคอนุกรมเวลากับผ้าทอฝ้ายโดยเฉพาะ งานวิจัยนี้ได้นำเทคนิคการวิเคราะห์อนุกรมเวลาใช้ในการพยากรณ์ โดยเปรียบเทียบความแม่นยำของวิธีพยากรณ์ที่หลากหลาย ซึ่งรวมถึง การพยากรณ์แบบวิธีวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend Analysis) การพยากรณ์แบบวิธีแยกส่วนประกอบ (Decomposition) การพยากรณ์แบบวิธีเทคนิคค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่อย่างง่าย (Moving Average) การพยากรณ์แบบวิธีการปรับเรียบแบบเอกซ์โปเนนเชียล (Single Exponential Smoothing) การพยากรณ์แบบวิธีการปรับเรียบแบบเอกซ์โปเนนเชียลซ้ำสองครั้ง (Double Exponential Smoothing Method) และการพยากรณ์แบบวิธีของวินเทอร์ (Winter's Method) ทั้งนี้ วิธีการวิเคราะห์ที่ถูกออกแบบเพื่อให้สามารถคาดการณ์แนวโน้มในปี 2568 ได้อย่างแม่นยำ โดยใช้ข้อมูลยอดขายในอดีตย้อนหลัง 10 ปี เป็นฐานสำหรับการพยากรณ์ (Gardner, 2006; Hyndman, & Athanasopoulos, 2018; Makridakis, Wheelwright, & Hyndman, 2019; สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2568; ฐานันดร โต้ะถม และคณะ, 2566) ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลการพยากรณ์ใช้ประกอบการพัฒนากลยุทธ์ในการเพิ่มยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทฝ้าย รวมถึงสามารถพยากรณ์ยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทฝ้ายในอนาคตได้อย่างแม่นยำยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการพยากรณ์ยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทฝ้ายด้วยเทคนิคการวิเคราะห์อนุกรมเวลา
2. เพื่อเปรียบเทียบวิธีการพยากรณ์ยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทฝ้ายด้วยเทคนิคการวิเคราะห์อนุกรมเวลา

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการศึกษาข้อมูลย้อนหลัง 10 ปี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยสร้างตัวแบบทางการขายสินค้าผ้าทอจากฝ้ายภายในประเทศ โดยใช้ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2568) เริ่มใช้ข้อมูลเดือนมกราคม พ.ศ. 2558 ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2567 จำนวน 120 ค่า สำหรับสร้างตัวแบบพยากรณ์ โดยใช้วิธีการพยากรณ์ 6 วิธี คือ การพยากรณ์แบบวิธีวิเคราะห์แนวโน้ม การพยากรณ์แบบวิธีแยกส่วนประกอบ การพยากรณ์แบบวิธีเทคนิคค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่อย่างง่าย การพยากรณ์แบบวิธีการปรับเรียบแบบเอกซ์โปเนนเชียล การพยากรณ์แบบวิธีการปรับเรียบแบบเอกซ์โปเนนเชียลซ้ำสองครั้ง และการพยากรณ์แบบวิธีของวินเทอร์ และชุดที่ 2 ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2568 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2568 จำนวน 12 ค่า สำหรับการเปรียบเทียบหาความแม่นยำที่สุด โดยใช้เกณฑ์ร้อยละค่าคลาดเคลื่อนสมบูรณ์เฉลี่ย (MAPE) ที่ต่ำที่สุด เมื่อได้วิธีการพยากรณ์ที่เหมาะสมที่สุดแล้ว นำมาคำนวณหา

ช่วงการพยากรณ์ล่วงหน้า ใช้เกณฑ์ร้อยละค่าคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์เฉลี่ยที่ต่ำที่สุด โดยมีลักษณะความสัมพันธ์ดังสมการต่อไปนี้

1. วิเคราะห์แนวโน้ม (Trend Analysis)

แนวโน้ม (Trend) หมายถึงรูปแบบที่แสดงการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลในระยะยาว ไม่รวมปัจจัยแปรปรวนระยะสั้น เช่น ความผันผวนตามฤดูกาล กระบวนการวิเคราะห์แนวโน้มเป็นเทคนิคที่ใช้ในการทำความเข้าใจและคาดการณ์แนวโน้มของข้อมูลในช่วงเวลาต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อระบุรูปแบบและทิศทางของการเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีขั้นตอนหลัก 1) รวบรวมและประมวลผลข้อมูล รวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องและทำความเข้าใจข้อมูล 2) การแสดงภาพข้อมูล ใช้กราฟหรือแผนภูมิเพื่อช่วยระบุรูปแบบและแนวโน้ม 3) การวิเคราะห์อนุกรมเวลา ใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่และเส้นแนวโน้มเพื่อระบุแนวโน้ม 4) การคาดการณ์ ใช้แนวโน้มที่ระบุเพื่อคาดการณ์มูลค่าหรือผลลัพธ์ในอนาคต มีเทคนิคที่ใช้ในการพยากรณ์คือ เส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ (Moving Average) เส้นแนวโน้ม (Trendline) และอินดิเคเตอร์ทางเทคนิค (MACD, RSI) (Hyndman, & Athanasopoulos, 2021; Box, Jenkins, & Reinsel, 2015)

สูตรการวิเคราะห์แนวโน้มด้วยสมการเส้นตรง (Linear Trend Model)

$$Y_t = a + bt + e_t \quad (1)$$

โดยที่

- Y_t คือค่าพยากรณ์ของข้อมูลที่เวลา t
- a คือค่าคงที่ (intercept)
- bt คือค่าสัมประสิทธิ์ของแนวโน้ม (slope)
- t คือเวลา
- e_t คือค่าคลาดเคลื่อน (error term)

Montgomery et al. (2015)

2. วิธีแยกส่วนประกอบ (Decomposition Method)

การพยากรณ์โดยวิธีแยกส่วนประกอบเป็นเทคนิคที่ใช้ในการแยกข้อมูลอนุกรมเวลาเป็นส่วนประกอบหลัก ๆ เพื่อทำความเข้าใจและพยากรณ์แนวโน้มในอนาคต ส่วนประกอบหลัก ๆ ได้แก่ แนวโน้ม (Trend), ความแปรผันตามฤดูกาล (Seasonal variation), ความผันแปรตามวัฏจักร (Cyclical variation), และเหตุการณ์ผิดปกติ (Irregular variation) มีขั้นตอนการพยากรณ์ 2 ขั้นตอน คือ 1) การแยกส่วนประกอบ แยกข้อมูลออกเป็นส่วนประกอบหลัก ๆ เพื่อทำความเข้าใจอิทธิพลของแต่ละส่วนต่อการเคลื่อนไหวของข้อมูล 2) การสร้างตัวแบบ ใช้ตัวแบบเชิงคูณหรือตัวแบบเชิงบวกเพื่อสร้างสมการพยากรณ์ โดยตัวแบบเชิงคูณแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบที่มีผลกระทบต่อกัน โดยการแยกส่วนประกอบของอนุกรมเวลาเป็นการแบ่งข้อมูลออกเป็นส่วนต่าง ๆ ได้แก่:

1. แนวโน้ม (Trend, T_t) – ทิศทางการเปลี่ยนแปลงระยะยาว
2. ฤดูกาล (Seasonality, S_t) – รูปแบบที่เกิดซ้ำตามช่วงเวลา
3. วัฏจักร (Cyclic, C_t) – การเปลี่ยนแปลงเป็นรอบที่ไม่แน่นอน เช่น วัฏจักรเศรษฐกิจ
4. ความผิดปกติ (Irregular Component, I_t) – ความผันผวนแบบสุ่ม

โดยโมเดลการแยกส่วนประกอบ มี 2 รูปแบบหลัก คือ

1. โมเดลแบบบวก (Additive Model)

$$Y_t = T_t + S_t + C_t + I_t \quad (2)$$

ใช้เมื่อองค์ประกอบมีผลกระทบเท่ากันตลอดช่วงเวลา

2. โมเดลแบบคูณ (Multiplicative Model)

$$Y_t = T_t \times S_t \times C_t \times I_t \quad (3)$$

ใช้เมื่อองค์ประกอบมีผลกระทบเป็นสัดส่วน

- คำนวณค่าแนวโน้มโดยใช้วิธีเฉลี่ยเคลื่อนที่ (Moving Average)
- คำนวณค่าฤดูกาลโดยการหาค่าเฉลี่ยของแต่ละช่วง
- คำนวณค่าวัฏจักรโดยใช้ค่าเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ
- คำนวณค่าคลาดเคลื่อนจากค่าจริงที่เหลือ

(จุฑาทิพย์ สีสานานาพิพัฒน์ และคนอื่น ๆ, 2565; Abraham, & Ledolter, 2009)

3. วิธีเทคนิคค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่อย่างง่าย (Moving Average)

เทคนิคนี้เป็นการนำเอาข้อมูลในอดีตมาทำการถ่วงน้ำหนักเท่าๆ กัน เพื่อการพยากรณ์ สำหรับอนาคต ซึ่งเหมาะสมกับประเภทข้อมูลที่มีลักษณะคงที่ไม่ค่อยมีความเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วง

$$MA_t = \frac{1}{k} \sum_{i=0}^{k-1} Y_{t-i} \quad (4)$$

โดยที่

MA_t = ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ที่เวลา t

k = จำนวนจุดข้อมูลย้อนหลังที่ใช้คำนวณ

Y_{t-i} = ค่าจริงในอดีต

- กำหนดค่า k (เช่น 3 เดือน หรือ 5 วัน)
- คำนวณค่าเฉลี่ยของข้อมูล k ช่วงหลังสุด
- ใช้ค่าเฉลี่ยที่ได้เป็นค่าพยากรณ์

Charles (2004)

4. วิธีการปรับเรียบแบบด้วยเอกซ์โปเนนเชียล (Single Exponential Smoothing)

การปรับเรียบแบบเอกซ์โปเนนเชียล (Single Exponential Smoothing) เป็นเทคนิคการพยากรณ์ที่ง่ายและใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะสำหรับข้อมูลที่ไม่มีแนวโน้มหรือฤดูกาลที่ชัดเจน วิธีนี้เน้นการให้น้ำหนักข้อมูลล่าสุดมากที่สุด และลดความสำคัญของข้อมูลในอดีตลงไปแบบเอกซ์โปเนนเชียล มีขั้นตอนการพยากรณ์คือ 1) กำหนดค่าพารามิเตอร์ ค้นหา α ที่เหมาะสมโดยการเปรียบเทียบค่าความผิดพลาด เช่น MAPE (Mean Absolute Percentage Error) เพื่อเลือกค่าที่ให้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุด 2) คำนวณค่าพยากรณ์ ใช้สูตร Single Exponential Smoothing เพื่อคำนวณค่าพยากรณ์สำหรับช่วงเวลาต่อไปและ 3) ประเมินผลลัพธ์ ตรวจสอบความแม่นยำของการพยากรณ์โดยใช้มาตรการความผิดพลาดต่าง ๆ

การปรับเรียบแบบเอกซ์โปเนนเชียลใช้ในการลดสัญญาณรบกวนและเน้นย้ำรูปแบบที่แท้จริงของข้อมูล โดยใช้สูตร

$$S_t = \alpha Y_t + (1-\alpha)S_{t-1} \quad (5)$$

โดยที่

S_t คือค่าพยากรณ์ที่เวลา t

Y_t คือค่าสังเกตจริงในช่วงเวลา t

S_{t-1} คือค่าพยากรณ์ที่เวลา $t - 1$

α คือค่าคงที่ถ่วงน้ำหนัก /ปัจจัยการปรับเรียบ $0 < \alpha < 1$

(Hyndman, & Athanasopoulos, 2021; Box, Jenkins, & Reinsel, 2015)

5. วิธีการปรับเรียบแบบเอกโปแนนเชียลซ้ำสองครั้ง (Double Exponential Smoothing Method)

คือเทคนิคสำหรับการพยากรณ์ที่เหมาะสมกับชุดข้อมูลที่รูปแบบ แบบลักษณะมีแนวโน้มอย่างแบบมีทิศทางชัดเจนแต่ไม่เป็นแบบฤดูกาล การพยากรณ์โดยเทคนิคการปรับเรียบแบบเอกโปแนนเชียลซ้ำสองครั้งนั้น จะช่วยปรับค่าของการพยากรณ์ให้มีทิศทางขึ้นหรือลง เป็นไปตามแนวของทิศทาง โดยเทคนิคการพยากรณ์นี้จะมี การเพิ่มค่าคงที่สำหรับแนวโน้มเข้าไปอยู่ในสมการ Double Exponential Smoothing หรือ Holt's Method เป็นการขยายจาก Single Exponential Smoothing โดยเพิ่มองค์ประกอบแนวโน้ม (Trend) ทำให้เหมาะกับ ข้อมูลที่มีแนวโน้ม

$$L_t = \alpha Y_t + (1-\alpha)(L_{t-1} + T_{t-1}) \quad (6)$$

$$T_t = \beta(L_t - L_{t-1}) + (1 - \beta)T_{t-1} \quad (7)$$

$$\hat{Y}_{t+1} = L_t + hT_t \quad (8)$$

โดยที่

L_t = ค่าปรับเรียบของข้อมูลที่เวลา t (Level)

T_t = ค่าความชันของแนวโน้ม (Trend)

Y_t = ค่าจริงที่เวลา t

α และ β = ค่าคงที่ถ่วงน้ำหนัก ($0 < \alpha, \beta < 1$)

h = จำนวนช่วงเวลาที่ต้องการพยากรณ์ล่วงหน้า

- กำหนดค่าเริ่มต้น $L_1 = Y_1$ และ T_1 อาจคำนวณจากค่าเฉลี่ยของความแตกต่างของจุดข้อมูลแรก ๆ
- ใช้สูตรข้างต้นในการคำนวณค่าของ L_t และ T_t สำหรับทุกค่า t
- ใช้สมการพยากรณ์ $\hat{Y}_{t+h} = L_t + hT_t$ สำหรับคาดการณ์ค่าอนาคต

Montgomery et al. (2015)

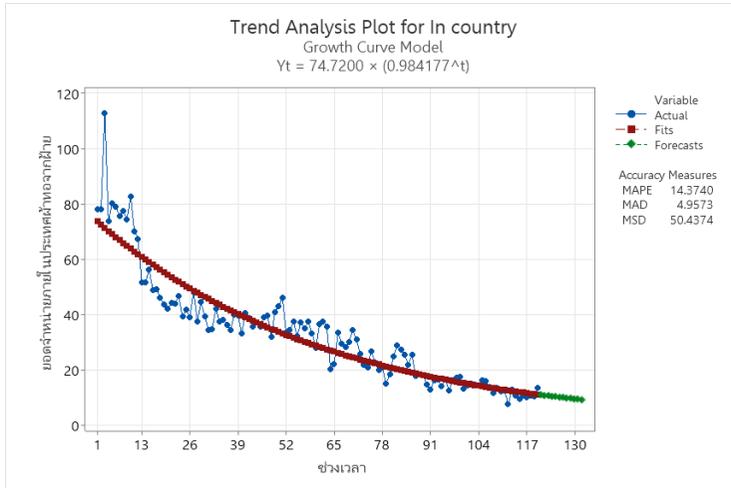
6. วิธีของวินเทอร์ (Winter's Method)

การพยากรณ์โดยวิธีของวินเทอร์เป็นเทคนิคการปรับเรียบแบบเอกซ์โพเนนเชียลที่ใช้สำหรับข้อมูลที่มีแนวโน้มและความผันแปรตามฤดูกาล โดยมีสองรูปแบบหลักคือ แบบบวก (Additive) และ แบบคูณ (Multiplicative) มีขั้นตอนการพยากรณ์คือ 1) กำหนดส่วนประกอบ แยกข้อมูลออกเป็นแนวโน้ม (Trend), ความผันแปรตามฤดูกาล (Seasonal), และส่วนประกอบอื่นๆ 2) เลือกค่าพารามิเตอร์: ค้นหาพารามิเตอร์ปรับเรียบ (Smoothing Constants) ที่เหมาะสม เช่น α , β , และ γ สำหรับแนวโน้ม, ความชันของแนวโน้ม, และ ส่วนประกอบฤดูกาล ตามลำดับ ในส่วนของการคำนวณค่าพยากรณ์ ใช้สูตรของวินเทอร์เพื่อคำนวณค่าพยากรณ์

ผลการวิจัยจากการศึกษาลักษณะการเคลื่อนไหวของอนุกรมเวลาจากข้อมูลจำนวน 120 ค่าด้วยวิธี 6 วิธี มีผลดังนี้

1) การพยากรณ์แบบวิธีวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend Analysis)

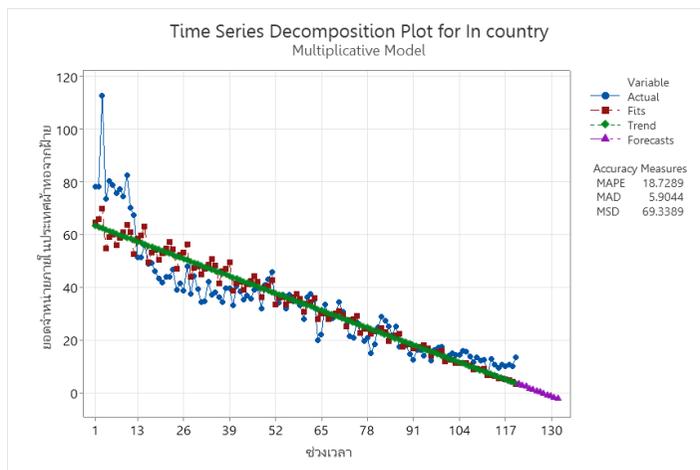
ผลการวิเคราะห์ค่าความผิดพลาดของวิธีพยากรณ์วิเคราะห์แนวโน้ม ตามเกณฑ์ค่าความผิดพลาดทั้ง 3 เกณฑ์ ประกอบด้วย ค่า MAPE ค่า MAD และค่า MSD ของข้อมูลยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทผ้าย พบว่า มีค่า MAPE 14.1002, MAD 5.4195 และ MSD 86.4278 ดังภาพ 2

ภาพ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าความผิดพลาดของวิธีพยากรณ์วิเคราะห์แนวโน้ม

2) การพยากรณ์แบบวิธีแยกส่วนประกอบ (Decomposition)

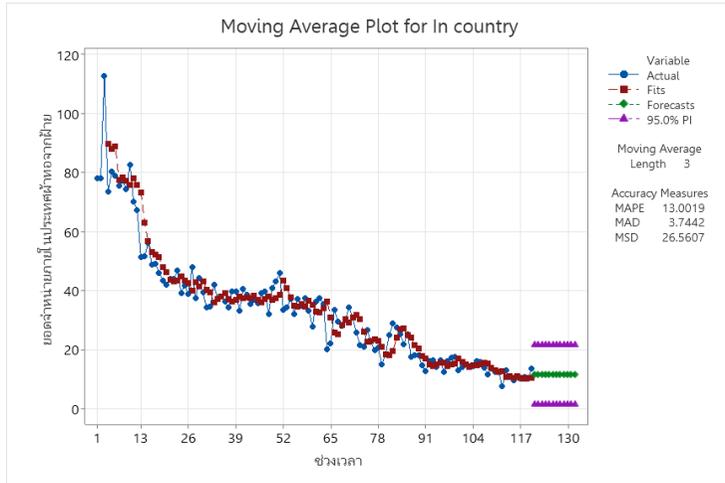
ผลการวิเคราะห์ค่าความผิดพลาดของวิธีแยกส่วนประกอบ ตามเกณฑ์ค่าความผิดพลาดทั้ง 3 เกณฑ์ ประกอบด้วย ค่า MAPE ค่า MAD และค่า MSD ของข้อมูลยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทผ้าย พบว่า มีค่า MAPE 18.7289, MAD 5.9044 และ MSD 69.3389

ภาพ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าความผิดพลาดของวิธีแยกส่วนประกอบ

3) การพยากรณ์แบบวิธีเทคนิคค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่อย่างง่าย (Moving Average)

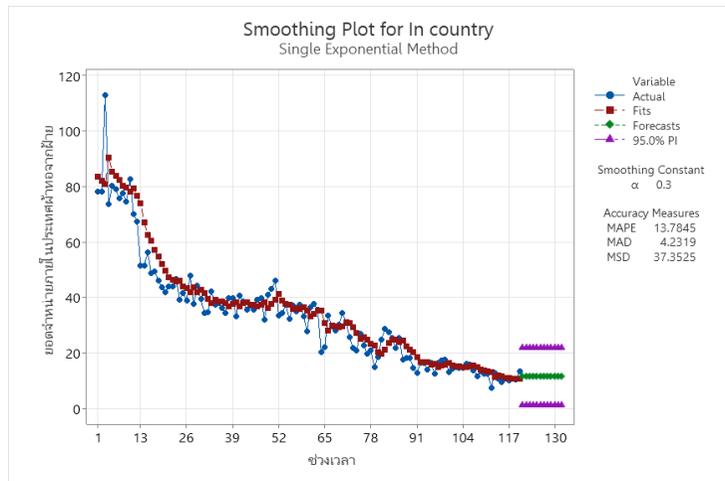
ผลการวิเคราะห์ค่าความผิดพลาดของวิธีเทคนิคค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่อย่างง่าย ตามเกณฑ์ค่าความผิดพลาดทั้ง 3 เกณฑ์ ประกอบด้วย ค่า MAPE ค่า MAD และค่า MSD ของข้อมูลยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทผ้าย พบว่า มีค่า MAPE 13.0019, MAD 3.7442 และ MSD 26.5607

ภาพ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าความผิดพลาดของวิธีเทคนิคค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่อย่างง่าย

4) การพยากรณ์แบบวิธีการปรับเรียบแบบด้วยเอกซ์โปเนนเชียล (Single Exponential Smoothing)

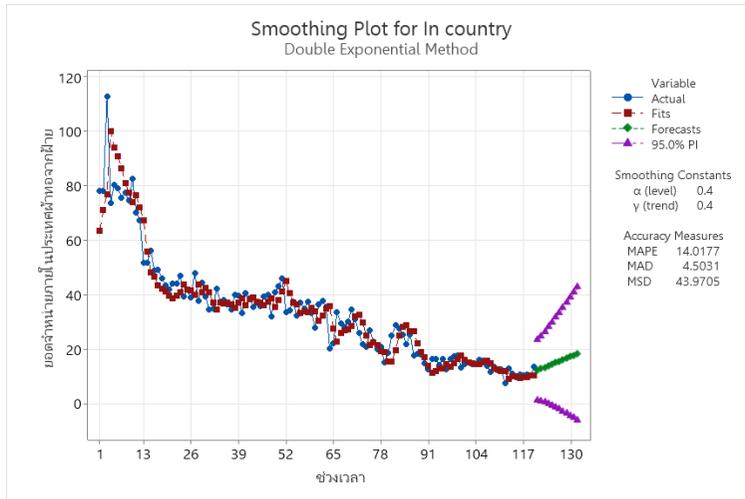
ผลการวิเคราะห์ค่าความผิดพลาดของวิธีการปรับเรียบแบบด้วยเอกซ์โปเนนเชียล ตามเกณฑ์ค่าความผิดพลาดทั้ง 3 เกณฑ์ ประกอบด้วย ค่า MAPE ค่า MAD และค่า MSD ของข้อมูลยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทผ้าย พบว่า มีค่า MAPE 13.7845, MAD 4.2319 และ MSD 37.3525

ภาพ 5 ผลการวิเคราะห์ค่าความผิดพลาดของวิธีการปรับเรียบแบบด้วยเอกซ์โปเนนเชียล

5) การพยากรณ์แบบวิธีการปรับเรียบแบบเอกโปแนนเชียลซ้ำสองครั้ง (Double Exponential Smoothing Method)

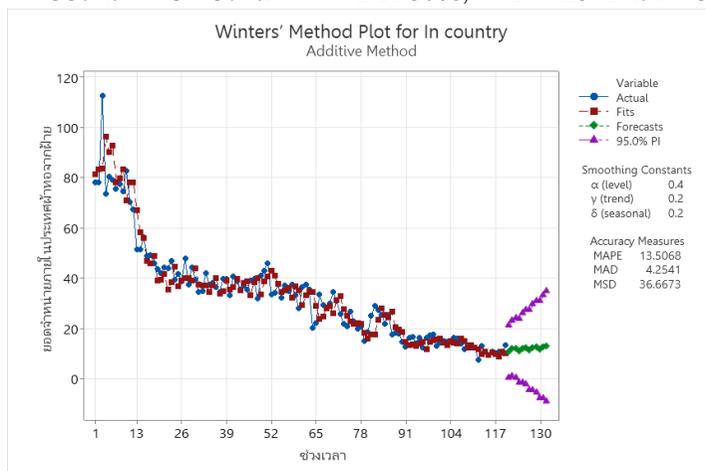
ผลการวิเคราะห์ค่าความผิดพลาดของวิธีการปรับเรียบแบบเอกโปแนนเชียลซ้ำสองครั้ง ตามเกณฑ์ค่าความผิดพลาดทั้ง 3 เกณฑ์ ประกอบด้วย ค่า MAPE ค่า MAD และค่า MSD ของข้อมูลยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทฝ้าย พบว่า มีค่า MAPE 14.0177 MAD 4.5031 และ MSD 43.9705

ภาพ 6 ผลการวิเคราะห์ค่าความผิดพลาดของวิธีการปรับเรียบแบบเอกโปแนนเชียลซ้ำสองครั้ง

6) การพยากรณ์แบบวิธีของวินเทอร์ (Winter's Method)

ผลการวิเคราะห์ค่าความผิดพลาดของวิธีการปรับเรียบแบบเอกโปแนนเชียลซ้ำสองครั้ง ตามเกณฑ์ค่าความผิดพลาดทั้ง 3 เกณฑ์ ประกอบด้วย ค่า MAPE ค่า MAD และค่า MSD ของข้อมูลยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทฝ้าย พบว่า มีค่า MAPE 13.5068, MAD 4.2541 และ MSD 36.6673

ภาพ 7 ผลการวิเคราะห์ค่าความผิดพลาดของวิธีการปรับเรียบแบบเอกโปแนนเชียลซ้ำสองครั้ง

การทดสอบแนวโน้มและค่าความผิดพลาดของวิธีพยากรณ์ทั้ง 6 วิธี แสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ค่าความผิดพลาดของวิธีพยากรณ์ ทั้ง 6 วิธี ตามเกณฑ์ค่าความผิดพลาดทั้ง 3 เกณฑ์ของข้อมูลยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทผ้าย พ.ศ. 2558- 2567

วิธีพยากรณ์	ค่าความผิดพลาด (พ.ศ. 2558- 2567)		
	MAPE	MAD	MSD
Trend Analysis	14.1002	5.4195	86.4278
Decomposition Method	18.7289	5.9044	69.3389
Moving Average	13.0019	3.7442	26.5607
Single Exponential Smoothing	13.7845	4.2319	37.3525
Double Exponential Smoothing Method	14.0177	4.5031	43.9705
Winter's Method	13.5068	4.2541	36.6673

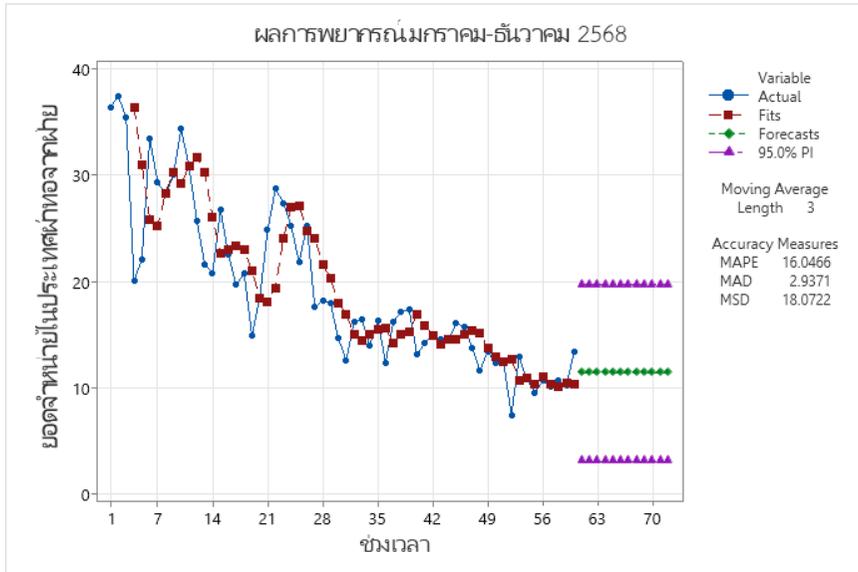
ผลการวิเคราะห์ค่าความผิดพลาดของวิธีพยากรณ์ ทั้ง 6 วิธี ตามเกณฑ์ค่าความผิดพลาดทั้ง 3 เกณฑ์ประกอบด้วย ค่า MAPE ค่า MAD และค่า MSD ของข้อมูลยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทผ้าย ปรากฏว่าการพยากรณ์แบบวิธีเทคนิคค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่อย่างง่าย (Moving Average) มีค่า MAPE MAD และ MSD ต่ำที่สุดใน 6 วิธีพยากรณ์ ประกอบด้วย ค่า MAPE 13.0019, MAD 3.7442 และ MSD 26.5607 จึงสามารถอนุมานได้ว่า การพยากรณ์แบบวิธีเทคนิคค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่อย่างง่ายเหมาะสมในการใช้พยากรณ์แนวโน้มของยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทผ้าย ผู้วิจัยจึงใช้ข้อมูลชุดที่ 2 ระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2567 รวม 60 ค่า เป็นข้อมูลพยากรณ์ล่วงหน้า 12 เดือน คือ เดือนมกราคม พ.ศ. 2568 ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2568 มีผลดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการพยากรณ์ยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทผ้าย ด้วยการพยากรณ์แบบวิธีเทคนิคค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่อย่างง่าย เดือนมกราคม พ.ศ. 2568 ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2568

เดือนที่พยากรณ์	ค่าพยากรณ์ (บาท)
มกราคม 2568	1,160,000.00
กุมภาพันธ์ 2568	1,123,000.00
มีนาคม 2568	1,085,000.00
เมษายน 2568	1,047,000.00
พฤษภาคม 2568	1,010,000.00
มิถุนายน 2568	972,000.00
กรกฎาคม 2568	934,000.00
สิงหาคม 2568	897,000.00
กันยายน 2568	859,000.00
ตุลาคม 2568	821,000.00
พฤศจิกายน 2568	784,000.00
ธันวาคม 2568	746,000.00

MAPE 16.0466 MAD 2.9371 MSD 18.0722

จากผลการวิเคราะห์การพยากรณ์ยอดจำหน่ายภายในประเทศของผ้าทอประเภทผ้าย ด้วยการพยากรณ์แบบวิธีเทคนิคค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่อย่างง่าย เดือนมกราคม พ.ศ. 2568 ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2568 พบว่ายอดภายในประเทศของผ้าทอประเภทผ้ายมีมูลค่าสูงสุดที่เดือนมกราคม พ.ศ. 2568 คือ 1,160,000.00 บาท และมีมูลค่าต่ำสุดในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2568 คือ 746,000.00 บาท เห็นได้จากการพยากรณ์ยอดจำหน่ายภายในประเทศของผ้าทอประเภทผ้ายมีแนวโน้มลดลง ดังภาพ 8

ภาพ 8 ผลการพยากรณ์ยอดจำหน่ายภายในประเทศของผ้าทอประเภทผ้าย เดือนมกราคม-ธันวาคม พ.ศ. 2568

อภิปรายผล

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยกำลังเผชิญความท้าทายทางเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญระหว่างปี 2567-2568 โดยมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญหลายประการ โดยสถานการณ์ตลาดและแนวโน้มอุตสาหกรรมสิ่งทอของไทยมีโครงสร้างรายได้ที่ประกอบด้วยจำหน่ายในประเทศประมาณ ร้อยละ 75 และการส่งออกประมาณ ร้อยละ 25 โดยคาดการณ์ว่าในปี 2567-2568 จะประสบกับการหดตัวทางเศรษฐกิจ (ศูนย์วิเคราะห์เศรษฐกิจ ทีทีบี, 2567) งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการพยากรณ์ยอดจำหน่ายภายในประเทศของผ้าทอประเภทผ้ายด้วยเทคนิคการวิเคราะห์อนุกรมเวลาและเพื่อเปรียบเทียบวิธีการพยากรณ์ยอดจำหน่ายภายในประเทศของผ้าทอประเภทผ้ายด้วยเทคนิคการวิเคราะห์อนุกรมเวลา

การศึกษาพบว่าลักษณะของข้อมูลปริมาณยอดจำหน่ายภายในประเทศของผ้าทอประเภทผ้าย ได้รับอิทธิพลของแนวโน้มไม่มีผลของฤดูกาลมาเกี่ยวข้องและจากการเปรียบเทียบการพยากรณ์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์อนุกรมเวลา 6 วิธี การพยากรณ์แบบวิธีวิเคราะห์แนวโน้ม การพยากรณ์แบบวิธีแยกส่วนประกอบ การพยากรณ์แบบวิธีเทคนิคค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่อย่างง่าย การพยากรณ์แบบวิธีการปรับเรียบแบบด้วยเอกซ์โปเนนเชียล การพยากรณ์แบบวิธีการปรับเรียบแบบเอกโปเนนเชียลซ้ำสองครั้ง และการพยากรณ์แบบวิธีของวินเซอร์ โดยใช้เกณฑ์พิจารณาค่าร้อยละความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์เฉลี่ย (MAPE) ต่ำที่สุด พบว่าวิธีการพยากรณ์ที่เหมาะสมสำหรับข้อมูลปริมาณยอดจำหน่ายภายในประเทศของผ้าทอประเภทผ้าย คือ การพยากรณ์แบบวิธีเทคนิคค่าเฉลี่ย

เคลื่อนที่อย่างง่าย เนื่องจากวิธีนี้มีค่า MAPE ที่ต่ำที่สุดจากการทดสอบทั้ง 6 วิธี จากข้อมูลยอดขายผ้าทอประเภทผ้าย มีลักษณะเป็นข้อมูลอนุกรมเวลาที่มีความผันผวนในระยะสั้นแต่ไม่มีแนวโน้มหรือฤดูกาลที่ชัดเจน ทำให้วิธีการพยากรณ์แบบวิธีเทคนิคค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่อย่างง่าย ซึ่งเน้นการเฉลี่ยข้อมูลในช่วงเวลาหนึ่ง สามารถลดสัญญาณรบกวนและจับแนวโน้มหลักได้ดี ส่งผลให้ค่าความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์เฉลี่ย (MAPE) ต่ำที่สุด รวมถึงข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์มีจำนวน 60 เดือน ซึ่งเพียงพอสำหรับการใช้วิธีการพยากรณ์แบบวิธีเทคนิคค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่อย่างง่าย ในการคำนวณและทดสอบช่วงเวลาการเฉลี่ยต่าง ๆ ทำให้โมเดลมีความเสถียรและไม่เกิดปัญหา ขาดความสามารถในการทั่วไป (generalization) กับข้อมูลใหม่ ทำให้ไม่เหมาะสมสำหรับการพยากรณ์หรือการวิเคราะห์ในสถานการณ์จริง (overfitting) จากพารามิเตอร์มากเกินไป เช่นเดียวกับบอร์สา แนมไฮ และคณะ (2567) ที่พบว่าการพยากรณ์แบบวิธีเทคนิคค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่อย่างง่าย ทำงานได้ดีเมื่อข้อมูลมีขนาดพอเหมาะและความผันผวนต่ำ วิธีนี้มีความเรียบง่ายในการคำนวณจึงเหมาะสมกับข้อมูลยอดขายผ้าทอประเภทผ้าย ที่มีความแปรปรวนไม่สูงและไม่มีการฤดูกาลชัดเจน ช่วยให้การพยากรณ์มีความแม่นยำและนำไปใช้วางแผนการผลิตและการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ กุลวดี จันทรีวิเชียร และคณะ (2566) และ วิรัชพัชร พรหมจรรย์ และคณะ (2566) ที่ใช้วิธีการพยากรณ์แบบการพยากรณ์แบบวิธีเทคนิคค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่อย่างง่าย ในกระบวนการวิจัยแม่นยำที่สุด โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาค่า MAPE ต่ำที่สุด อย่างไรก็ตามข้อมูลปริมาณยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทผ้าย อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้จากปัจจัยอื่นๆ เช่น สถานการณ์เศรษฐกิจในประเทศและต่างประเทศ นโยบายภาครัฐ ความต้องการของผู้บริโภค หรือปัจจัยอื่นๆ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม สนับสนุน การเพิ่มยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทผ้าย ควรปรับปรุงตัวแบบการพยากรณ์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งข้อมูลการพยากรณ์สามารถใช้ประกอบการพัฒนากลยุทธ์ในการเพิ่มยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทผ้าย รวมถึงสามารถพยากรณ์ยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทผ้ายในอนาคตได้อย่างแม่นยำยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม สนับสนุนการเพิ่มยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทผ้าย อาทิกระทรวงอุตสาหกรรม กรมการพัฒนาชุมชน ควรนำข้อมูลการพยากรณ์จากการวิจัยนี้ใช้ประกอบการพัฒนากลยุทธ์ในการเพิ่มยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทผ้าย ในช่วงที่มีแนวโน้มยอดขายลดลง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการ รวมถึงสามารถพยากรณ์ยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทผ้ายในอนาคตได้อย่างแม่นยำยิ่งขึ้น

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม สนับสนุนการเพิ่มยอดขายภายในประเทศของผ้าทอประเภทผ้าย อาทิกระทรวงอุตสาหกรรม กรมการพัฒนาชุมชนควรสนับสนุนการใช้เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล (data-driven planning) กับวิสาหกิจชุมชนหรือผู้ประกอบการท้องถิ่น เพื่อเพิ่มความแม่นยำในการวางแผนการผลิตและการตลาด เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการทบทวนข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและใช้ข้อมูลย้อนหลังที่มากพอจากหน่วยงานที่เชื่อถือได้ เพื่อความแม่นยำของการพยากรณ์ครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กฤษทิรา อาษาศรี, กรรณิการ์ ไชยียงค์, และกุลนิตา พ้อสีชา. (2562). การวิเคราะห์ต้นทุนและกำไรจากการผลิตผ้าฝ้ายทอมือ กรณีศึกษา บ้านเหล่าใหญ่ ตำบลเหล่าใหญ่ อำเภอภูมินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 6(2), 129-148.
- กุลวดี จันทร์วิเชียร, พัชรนันท์ อธิตั้ง, และวาสนา สุวรรณวิจิตร. (2566). การพยากรณ์ยอดขายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทยเพื่อวางกลยุทธ์ในการเพิ่มยอดขายภายใต้ภาวะการแข่งขันสูง. *วารสารสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ*, 12(1). 1-16
- จุฑาทิพย์ สีสานนาพิพัฒน์ และคนอื่น ๆ. (2565). การพยากรณ์ปริมาณการจัดจำหน่ายอวนสีขี้ม้า: กรณีศึกษาบริษัทผลิตอวนและเชือกโพลี. *วิศวกรรมสารฉบับวิจัยและพัฒนา*, 33(1), 101-111.
- ฐานันตร์ โต้ะถม, กาญจนา รัตนธีรวิเชียร, และจารุวรรณ ลิ้มปี่ไพบูลย์. (2566). การพยากรณ์ยอดขายสินค้าใหม่จากสมุนไพรมะเขือเทศที่ผสมด้วยวิธีวิวัฒนาการ. *วารสารลวะศรี*, 7(2), 54-62.
- วิรัชพัชร พรหมจรรย์, จิตรภรณ์ นางทิน, และนวัณชัย เฟ็งบูล. (2566). การประยุกต์ใช้วิธีการพยากรณ์ที่เหมาะสมเพื่อลดต้นทุนการจัดเก็บสินค้ากรณีศึกษาบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์. *วารสารวิชาการคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 16(2), 12-27.
- ศูนย์วิเคราะห์เศรษฐกิจ ทีทีบี. (2567). *ttb analytics* ห่วงอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทยเข้าสู่ขาลงในอัตราเร่ง. สืบค้น 15 ธันวาคม 2567, จาก <https://www.ttbbank.com/th/newsroom/detail/ttba-textile-industry-aug-2024>
- สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. (2568). *สถิติอุตสาหกรรม*. สืบค้น 2 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://www.oie.go.th/view/1/statistics/TH-TH>
- สุคนธ์ทิพย์ ชัยสายัณห์. (2567). *แนวโน้มอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม*. สืบค้น 15 ธันวาคม 2567, จาก <https://www.settrade.com/th/news-and-articles/articles/483-ktb-compass-textile-consump>
- อนงค์วรรณ ชินศรี, และรัศมีเพ็ญ นาครินทร์. (2566). การเปรียบเทียบการตัดสินใจซื้อผ้าทอมือย้อมสีธรรมชาติจากพืชในท้องถิ่น ของผู้บริโภคในเขตนครชัยบุรีนครศรีอุบล. *วารสารการจัดการและการพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 10(2), 15-30.
- อรสา นามใส, กันต์ธมน สุขกระจ่าง, ภูวดล เจียจู้, อนุวัฒน์ ลิ้มศรีพุทธ, และอิบรอเหม อาดำ. (2567). การประยุกต์ใช้การพยากรณ์ยอดขายผ้าทอเกาะยอด้วยวิธีอนุกรมเวลากรณีศึกษา ร้านจำหน่ายผ้าทอเกาะยอ ABC. *การประชุมผลงานการวิจัยและวิชาการระดับชาติ นวัตกรรมธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ 10 พฤษภาคม 2567*. สืบค้น 10 มิถุนายน 2568, จาก <https://ird.skru.ac.th/RMS/file/88208.pdf>
- Abraham, B., & Ledolter, J. (2009). *Statistical methods for forecasting*. John Wiley & Sons. (Original work published 1983)
- Box, G. E. P., Jenkins, G. M., & Reinsel, G. C. (2015). *Time series analysis: forecasting and control* (5th ed.). John Wiley & Sons.
- Charles C. Holt. (2004). Forecasting seasonals and trends by exponentially weighted moving averages. *International Journal of Forecasting*, 20(1), 5-10.

Gardner, E. S. (2006). Exponential smoothing: The state of the art. *Journal of Forecasting*, 22(4), 637-666.

Hyndman, R.J., & Athanasopoulos, G. (2018). *Forecasting: principles and practice* (3rd edition). OTexts: Melbourne, Australia. OTexts.com/fpp3. Accessed on.

Makridakis, S., Wheelwright, S. C., & Hyndman, R. J. (2019). *Forecasting methods and applications* (4th ed.). Wiley.

การพัฒนาการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณ ของชุมชนช่องสาริกาอย่างยั่งยืน

Development of Communication to Raising Awareness for Sustainable Conservation of Khao Erawan Limestone Mountain in Chongsarika Community

รัชชนก สวนสีดา^{1*}, บุญญเลขา มากบุญ²

Ratchanok Suanseda^{1*}, Boonyalakha Makboon²

Received: May 10, 2025 Revised: June 18, 2025 Accepted: June 26, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษา 1) สภาพปัจจุบันของการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณ และ 2) แนวทางพัฒนาการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณของชุมชนช่องสาริกาอย่างยั่งยืน โดยชุมชนและภาคีเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน พื้นที่วิจัยอยู่ที่ตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเลือกแบบเจาะจงจำนวน 50 ราย เครื่องมือการวิจัยใช้การวิจัยเอกสาร สัมภาษณ์ สันทนากลุ่ม และจัดเวทีประชาคม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การประมวลผลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการสื่อสารของชุมชนช่องสาริกานั้นมีแกนนำชุมชน ทำหน้าที่ส่งสาร ใช้วิธีบอกต่อปากต่อปากไปยังกลุ่มสมาชิกในชุมชนโดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน เน้นให้เห็นถึงคุณค่าทางธรรมชาติวิทยาและโบราณคดีของเขาเอราวัณ มีการสร้างเครือข่ายการสื่อสารแบบวงล้อและแบบรูปดาว และ 2) แนวทางพัฒนาการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณของชุมชน ประกอบด้วย 2.1) รูปแบบการสื่อสารใช้ทั้งการสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารในกลุ่ม และการสื่อสารระหว่างกลุ่ม 2.2) การสร้างเครือข่ายการสื่อสาร ด้วยการสร้างความเข้าใจและจุดประกายความคิด จัดตั้งคณะทำงาน ประสานความร่วมมือจากภาคีที่เกี่ยวข้อง ขยายแนวร่วม และเปิดพื้นที่การสื่อสารให้ความรู้และร่วมกันอนุรักษ์เขาเอราวัณทั้งในระดับชุมชน และระดับจังหวัด 2.3) การจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างชุมชนกับกลุ่มภาคีเครือข่าย และ 2.4) การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เขาเอราวัณ เช่น แผ่นพับแนะนำเขาเอราวัณ ฯลฯ ใช้สำหรับเผยแพร่ความรู้และการอนุรักษ์เขาเอราวัณ

คำสำคัญ: แนวทางการสื่อสาร, การสร้างจิตสำนึก, ชุมชนช่องสาริกา, การอนุรักษ์อย่างยั่งยืน

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

* Corresponding Author: ratchanok.s@lawasri.tru.ac.th

Abstract

This research employed qualitative methods to explore: 1) the current situation and communication challenges related to raising conservation awareness of Khao Erawan limestone mountain, located in Chong Sarika Subdistrict, Phatthana Nikhom District, Lopburi Province; and 2) sustainable communication approaches to promote conservation awareness of Khao Erawan through collaboration with local communities and relevant social stakeholders. A total of 50 participants were selected using purposive sampling. Research tools included document analysis, field surveys, interviews, focus group discussions, and public forums. The findings revealed the following: 1) community leaders consistently played a key role in facilitating communication with local residents, primarily through word-of-mouth. These informal communication methods were effective among youth, emphasizing the natural and archaeological significance of Khao Erawan. Additionally, the wheel and star network models were employed to structure community communication. 2) communication approaches to promote conservation awareness in the community were as follows: 2.1) communication took the form of interpersonal communication, group communication, and intergroup communication. 2.2) a communication network was developed based on mutual understanding among community members, aiming to inspire conservation efforts. This also included forming working groups, building collaborations with relevant stakeholders, expanding partnerships, and creating platforms for knowledge sharing at both community and provincial levels. 2.3) workshops were organized to provide knowledge and facilitate the exchange of ideas between the community and network partners. 2.4) promotional materials, such as brochures introducing Khao Erawan, were produced to disseminate knowledge and raise awareness about the mountain's value.

Keywords: Communication Approaches, To Raising Awareness, Chongsarika Community, Sustainable Conservation

บทนำ

ชุมชนช่องสาริกา เป็นชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี มีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 13 หมู่บ้าน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เนื่องจากภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบเชิงเขา และภูเขาขนาดเล็กจำนวนมาก เช่น เขาอ้ายก้าน เขาเขียว เขาเอราวัณ และเขาช่องสาริกา โดยเฉพาะเขาเอราวัณที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีคุณค่าทางธรรมชาติวิทยาและโบราณคดี มีสัตว์ป่าหลายชนิดอาศัย เช่น เก้ง กวาง เสียงผา ลิง ชะนี หมูป่า ฯลฯ (องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา, 2563, หน้า 2-3) ในปีพ.ศ. 2546 เริ่มมีผู้ประกอบการเข้ามาทำวนซื้อที่เพื่อจัดตั้งโรงงานระเบิดหิน เป็นเหตุให้ชาวบ้านในชุมชนรวมตัวจัดตั้ง "ชมรมรักษ์เขาเอราวัณ" ขึ้นมาเพื่อร่วมกันต่อสู้กับกลุ่มทุนที่ต้องการสัมปทานสร้างโรงโม่หินในเขาเอราวัณ ซึ่งเป็นแหล่งน้ำ แหล่งอาหารของชาวบ้าน โดยชมรมฯ ได้วางยุทธศาสตร์การทำงานอนุรักษ์ด้วยการใช้ความรู้ข้อมูลวิชาการเรื่องคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพภูเขาหินปูน รวมถึงด้านพืชสมุนไพรที่มีคุณค่าเหนือกว่าป่าทั่วไป จึงรักษาสถานะชุมชนช่องสาริกาให้เป็นผังเมืองสีเขียวแทนการปรับเป็นผังเมืองสีม่วงตามแผนพัฒนาของภาครัฐ ส่งผลทำให้ "เขาเอราวัณ" รอดพ้นจากการถูกระเบิดหิน ได้รับการประกาศเป็น "เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาเอราวัณ"

จากพลังของชุมชนนี้เป็นตัวอย่างที่ดีแสดงให้เห็นถึงความต้องการของคนในพื้นที่ต่อทิศทางการพัฒนาและร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรของชุมชนในพื้นที่ของตนเอง นอกจากนี้ “ชมรมรักษ์เขาเอราวัณ” ยังได้รับการประกาศให้เป็น “คนดีศรีลพบุรี” สาขาหน่วยงานภาคเอกชน พ.ศ.2551 ได้รับรางวัลลูกโลกสีเขียว ประเภทชุมชน ครั้งที่ 12 พ.ศ. 2553 และรางวัลลูกโลกสีเขียว ครั้งที่ 19 ประเภท “สีปปนนท์ เกตุทัต รางวัลแห่งความยั่งยืน” พ.ศ.2562 ซึ่งรางวัลเหล่านี้เป็นเครื่องยืนยันถึงความมุ่งมั่นของชุมชนในฐานะนักอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อมส่งต่อสู่คนรุ่นต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง (สถาบันลูกโลกสีเขียว, 2562, หน้า 199-200; สมบัติ ท้าวสาบุตร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 ตุลาคม 2566)

เขาเอราวัณ เป็นภูเขาหินปูนตั้งอยู่ในชุมชนช่องสาริกา ระหว่างหมู่ 9, 12 และ 13 มีพื้นที่ 1,500 ไร่ มีสภาพป่าเบญจพรรณที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ มีคุณค่าทางธรรมชาติวิทยาและโบราณคดี จากการสำรวจศึกษาชุมชนและคุณค่าของภูเขาเอราวัณได้รับความร่วมมือจากหลายหน่วยงาน และพบหลักฐานที่มีคุณค่ามากมาย เช่น พบไม้โมกราชินีซึ่งเป็นพรรณพืชเฉพาะถิ่นหายาก พบนกจู่เดินเขาหินปูนที่เป็นนกเฉพาะถิ่นจำนวนมาก พบซากฟอสซิลหอยนอตilusที่แสดงว่าพื้นที่แห่งนี้เมื่อหลายล้านๆ ปีเคยเป็นทะเล พบถ้ำจำนวนมากกว่า 35 ถ้ำ มีหินงอกหินย้อยที่งดงามภายในถ้ำและนอกถ้ำ พบภาชนะดินเผาที่เป็นหลักฐานทางโบราณคดีที่มีอายุกว่า 2,000 ปี เป็นต้น (เสรีวัฒน์ สมินทร์ ปัญญา, นาฏสุดา ภูมิจำนงค์, น้อม งามนิสัย, และประชุมพร วิสารทวิสิษฐ์, 2552, หน้า 1; สถาบันลูกโลกสีเขียว, 2562, หน้า 196) ปัจจุบันเขาเอราวัณจึงเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนและเยาวชน เป็นแหล่งสำรวจศึกษาทางวิชาการของนักศึกษา นักวิชาการและสถาบันวิชาการทั้งในท้องถิ่นและระดับชาติ เป็นแหล่งทำกิจกรรมทางศาสนาและประเพณีท้องถิ่นด้วยมีสำนักสงฆ์ที่เชิงเขา เป็นแหล่งอนุรักษ์พรรณพืชและสัตว์ป่าประจำถิ่น เป็นแหล่งศึกษาด้านโบราณคดีและมีพิพิธภัณฑ์ซากดึกดำบรรพ์ที่เปิดให้ศึกษาทุกวัน (ผู้จัดการออนไลน์, 2562, ย่อหน้า 13)

จะเห็นว่าเขาเอราวัณนั้นมีศักยภาพและความพร้อมที่จะส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่สำคัญอีกแห่งในจังหวัดลพบุรี แต่หากมองย้อนกลับไปที่ตั้งแต่ปีพ.ศ.2546 การทำงานเชิงอนุรักษ์ของชุมชนแห่งนี้ที่ระยะเริ่มแรกไม่สามารถคัดค้านการตั้งโรงงานระเบิดหินที่เข้ามาขอสัมปทานเขาเอราวัณได้ เพราะสมาชิกในพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นว่าภูเขาหินปูนไม่มีความสำคัญในแง่การอนุรักษ์ชาวบ้านก็ไปยอมแพ้และได้ถอดบทเรียนพบว่า การไม่รู้จักรักรักษาทรัพยากรของตัวเอง ทำให้ขาดน้ำหนักรในการเคลื่อนไหว ชุมชนจะต้องรู้ว่าตัวเองมีดีอย่างไร จากสมาชิกชมรมรักษ์เขาเอราวัณที่มีกัน 70 คน ก็ขยายตัวออกไปเป็น 7,000 คน พร้อมสร้างแนวร่วมที่เป็นกองหลังอีกค่อนหมู่บ้าน และติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอความรู้ในการวางยุทธศาสตร์การต่อสู้ เช่น กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมทรัพยากรธรณี มูลนิธิสิรินาคะเสถียร สำนักโบราณคดีที่ 4 กรมศิลปากร เป็นต้น เริ่มต้นศึกษาสำรวจเขาเอราวัณอย่างละเอียด ใช้ความรู้เหล่านั้นมาเผยแพร่ให้ชาวบ้านได้รับรู้ถึงความสำคัญของหลักฐานต่างๆ ทั้งหลักฐานด้านโบราณวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ พืชพรรณและพันธุ์สัตว์ ทำให้เหตุผลของการอนุรักษ์เขาเอราวัณมีน้ำหนัก จนหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับภูมิภาคและส่วนกลางต้องรับฟัง และระงับการตั้งโรงงาน รวมถึงการให้สัมปทานภูเขาในที่สุด (สถาบันลูกโลกสีเขียว, 2562, หน้า 196) ทั้งนี้หัวใจสำคัญที่จะผลักดันให้เกิดกระแสการตระหนักรู้และสร้างความร่วมมือในการอนุรักษ์พื้นฟูสิ่งแวดล้อมได้ก็คือ การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นในชุมชนนั่นเอง (ภวิชัยกัญฐพร มงคลชาติ, สุภาภรณ์ ศรีดี, หลุทัย ปัญญาวุธตระกูล, และจิตราภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์, 2565, ธันวาคม, หน้า 879)

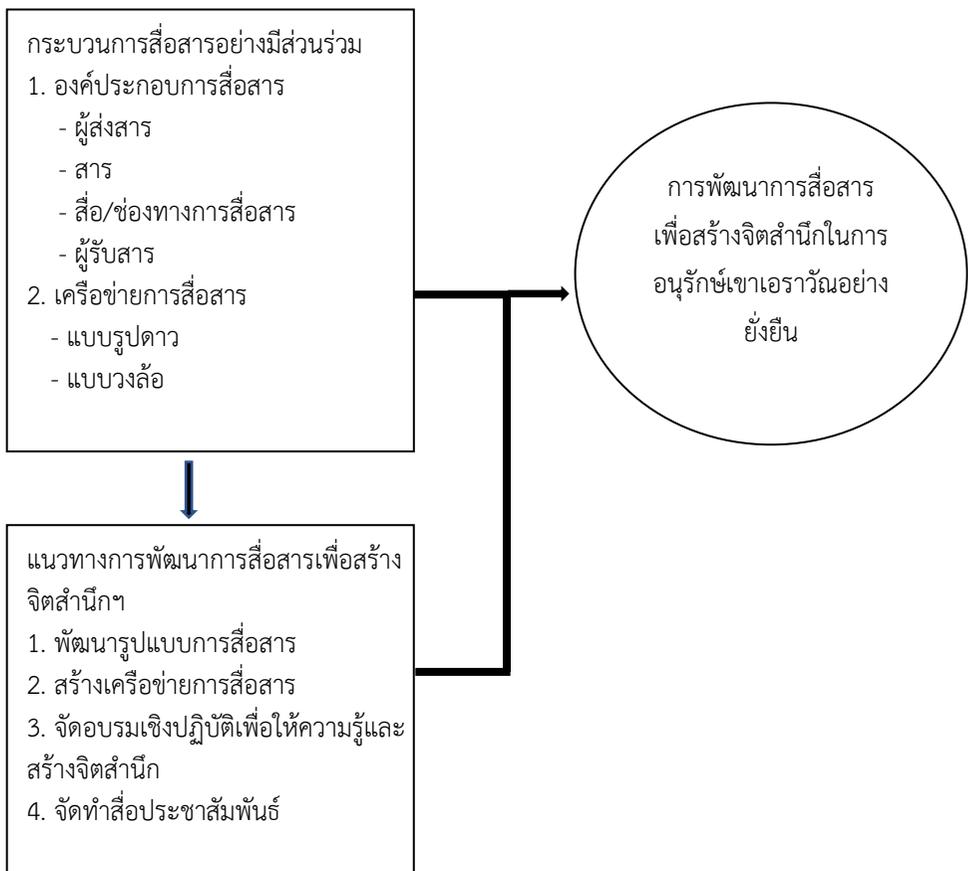
ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญที่จะศึกษาการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณของชุมชนช่องสาริกา เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการสื่อสารที่เกิดขึ้นและใช้เป็นหนทางสำหรับการออกแบบปฏิบัติการเสริมศักยภาพการสื่อสารเชิงอนุรักษ์ในชุมชนให้เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพสนองตอบความต้องการของชุมชน อันนำไปสู่การทำให้ชุมชนนี้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพและเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สร้างรายได้ให้ชุมชนและจังหวัดลพบุรีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณของชุมชนช่องสาริกา จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณอย่างยั่งยืนของชุมชนช่องสาริกา จังหวัดลพบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดกระบวนการสื่อสารที่เรียกว่า S M C R Model ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการสื่อสาร ได้แก่ ผู้ส่งสาร สาร สื่อ และผู้รับสาร (Berlo, 1960, p. 40), เครือข่ายการสื่อสาร ที่ครอบคลุมทิศทางหรือรูปแบบการไหลข้อมูลข่าวสารของการสื่อสารระหว่างบุคคลซึ่งเชื่อมโยงกันระหว่างสมาชิกในเครือข่าย (Roger & Kincaid, 1981, p.158), และการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมในองค์ประกอบของการสื่อสาร (กาญจนา แก้วเทพ และคณะ, 2543) เข้ามาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณของชุมชนช่องสาริกาอย่างยั่งยืน ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. **ผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informants)** ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ประชาชนในชุมชนพื้นที่ศึกษา ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน สมาชิกในชุมชน และเยาวชน 2) บุคคลภายนอกชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณของชุมชน ในการเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informants) ด้านกระบวนการสื่อสารของชุมชนจากอดีตจนถึงปัจจุบันเกี่ยวกับสภาพชุมชน ประวัติความเป็นมา วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี เรื่องราวสำคัญของเขาเอราวัณ โดยใช้การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากประชาชนในชุมชนพื้นที่ศึกษา ซึ่งอาศัยอยู่ในตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

1.1 ประชาชนในพื้นที่ ประกอบด้วย

1.1.1 ผู้นำชุมชนท้องถิ่น คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 10 คน จาก 13 หมู่บ้านๆ ละ 1 คน ด้วยวิธีการกำหนดโควตา (quota sampling) และวิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยพิจารณาหมู่บ้านที่มีพื้นที่ใกล้กับบริเวณเขาเอราวัณเป็นหลัก

1.1.2 บุคคลจากองค์กรวิชาการในพื้นที่ศึกษา คือ ผู้บริหารโรงเรียนหรือครู อาจารย์ ประธานหรือคณะกรรมการสภา/ชมรม/กลุ่มอาชีพ และปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 10 คน จาก 4 โรงเรียนๆ ละ 1 คน ประธานหรือตัวแทนจากชมรมรักษ์เขาเอราวัณ 1 คน กลุ่มอาสาพัฒนาชุมชน (อช.) /อาสาสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 1 คน กลุ่มอาชีพ/ปราชญ์ชาวบ้าน ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้าน กลุ่มสตรีแม่บ้าน กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 4 กลุ่มๆ ละ 1 คน ด้วยวิธีการกำหนดโควตา (quota sampling) และวิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

1.1.3 สมาชิกในชุมชนช่องสาริกา จำนวน 10 คน จากตัวแทนสำนักสงฆ์ 2 แห่งๆ ละ 1 คน และตัวแทนกลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้าน 13 หมู่บ้านๆ ละ 1 คน ด้วยวิธีการกำหนดโควตา (quota sampling) และวิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยพิจารณาหมู่บ้านที่มีพื้นที่ใกล้กับบริเวณเขาเอราวัณเป็นหลัก

1.1.4 เยาวชนในชุมชนช่องสาริกา ได้แก่ เยาวชนจากโรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 5 แห่งๆ ละ 2 คน จำนวน 10 คน โดยพิจารณาเยาวชนจากที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน เช่น ค่ายวัยใสใส่ใจสิ่งแวดล้อม รณรงค์ไม่ขึ้นไปตัดไม้บนภูเขา โครงการโมกเหลืองคืนถิ่น โครงการคืนเงินผาสุป่าเดิม โครงการปลูกหญ้าแฝกโครงการฟื้นฟูป่าไผ่พันธุ์ไม้บ้านเรา โครงการเยาวชนดับไฟป่า เป็นต้น

1.2 บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณของชุมชนช่องสาริกา ซึ่งเป็นพื้นที่ศึกษาโดยทำการสุ่มเฉพาะเจาะจงจากผู้บริหารหรือผู้แทนหน่วยงานของภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน และสื่อมวลชน จำนวน 10 แห่งๆ ละ 1 คน รวมเป็น 10 คน ได้แก่ 1) องค์กรบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี 2) อุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าสงวนและพันธุ์พืช เขตห้ามล่าเอราวัณ (จังหวัดลพบุรี) 3) เครือเบทาโกร 4) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดลพบุรี 5) สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานลพบุรี 6) สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดลพบุรี 7) ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดลพบุรี 8) ชมรมอนุรักษ์โบราณวัตถุสถานและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลพบุรี 9) มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี และ 10) สื่อมวลชน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ คณะผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเป็นแบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structure interview) เป็นไปตามกรอบแนวคิดการสื่อสารเพื่อเข้าใจถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหา และรูปแบบการสื่อสารของชุมชนช่องสาริกาเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเลือกแบบเจาะจง จำนวน 50 คน ทั้งนี้ก่อนวันที่ทำการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน/ชาวบ้านในพื้นที่ และบุคลากรในหน่วยงานราชการและท้องถิ่น คณะผู้วิจัยได้มีการนัดหมายวัน เวลาและสถานที่ไว้ล่วงหน้า โดยได้มีการนำชุดคำถามในแบบสัมภาษณ์ทั้ง 2 ชุดให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ในแง่ของความครอบคลุมประเด็นเนื้อหา ความชัดเจนของข้อคำถาม การใช้ภาษาที่เหมาะสม โดยชุดคำถามนี้มีค่า IOC เท่ากับ 1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ สทนากลุ่ม และจัดเวทีชุมชน

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ได้แก่ เอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะนำมาพิจารณาพร้อมกับข้อมูลปฐมภูมิกำหนดเป็นกรอบแนวคิด และแนวทางในการหาข้อมูลขั้นต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสังเกตและสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ในกระบวนการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณของชุมชนช่องสาริกา เพื่อนำเสนอข้อมูลโดยการบรรยายเชิงพรรณนาที่อาศัยความสอดคล้องและความเป็นเหตุเป็นผล ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) ได้แก่ 1) ด้านข้อมูล ทั้งด้านเอกสาร ใช้การรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกันที่มาจากแหล่งต่างกัน และด้านบุคคล ใช้การรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกันจากบุคคลหลายคน ได้แก่ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับงานด้านนิเทศศาสตร์และการท่องเที่ยว 2) ด้านทฤษฎีกระบวนการสื่อสาร และ 3) ด้านผู้วิจัย ใช้ข้อมูลจากผู้วิจัยหลายคนที่วิจัยเรื่องเดียวกัน มาตรวจสอบว่าได้ข้อมูลผลการวิจัยตรงกันหรือไม่

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณของชุมชนช่องสาริกา จังหวัดลพบุรี พบว่า

1.1 ผู้ส่งสาร (S) คือ คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้ริเริ่มหรือเริ่มต้นส่งสารไปยังผู้รับสาร ผู้ส่งสารจึงมีบทบาทผู้ริเริ่ม ชี้นำ กระตุ้นความคิดต่าง ๆ ส่งไปยังผู้ที่ต้องการจะสื่อสารด้วย ซึ่งผู้ส่งสารที่ทำให้เขาเอราวัณของชุมชนแห่งนี้ได้รับความสนใจและกลายเป็นจุดเด่น จุดสำคัญของชุมชน ทำให้ชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้ามาร่วมขับเคลื่อนและพัฒนาพื้นที่แห่งนี้เป็นที่อนุรักษ์ และเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทรงคุณค่าในจังหวัดลพบุรี ส่วนใหญ่คือ ชมรมรักษ์เขาเอราวัณ แกนนำสำคัญในพื้นที่ซึ่งเป็นผู้จุดประกายความคิด ประกอบด้วย อาจารย์จรูญ คชรินทร์ ประธานชมรมรักษ์เขาเอราวัณ, นายสมบัติ ท้าวสาบุตร ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 9, นายสุธน สังข์บุญชู, และนางรัชณี มงคลอินทร์ เลขาธิการชมรมฯ

1.2 สาร (M) คือ เนื้อหาส่วนใหญ่ที่ชุมชนช่องสาริกาใช้ในการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณให้แก่ทั้งผู้คนภายใน และภายนอกชุมชน คือ ข้อมูลฐานทรัพยากรที่แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของภูเขาเอราวัณ ซึ่งชุมชนได้รับความร่วมมือจากหลายหน่วยงาน ในการเข้าศึกษาชุมชนและสำรวจอย่างละเอียดและพบหลักฐานที่มีคุณค่ามากมาย เช่น ไม้โมกราชินีซึ่งเป็นพรรณพืชเฉพาะถิ่นหายาก นกจิ้งจอกหินปูนที่เป็นนก

เฉพาะถิ่นจำนวนมาก พบซากฟอสซิลหอยนอติลุสที่แสดงว่าพื้นที่แห่งนี้เมื่อหลายล้านๆ ปีเคยเป็นทะเล พบถ้ำจำนวนมากกว่า 35 ถ้ำ มีหินงอกหินย้อยที่งดงาม ภายในถ้ำและนอกถ้ำพบภาชนะดินเผาที่เป็นหลักฐานทางโบราณคดีที่มีอายุกว่า 2,000 ปี

1.3 สื่อ หรือช่องทางการสื่อสาร (C) ส่วนใหญ่เน้นการใช้สื่อบุคคลเป็นหลัก จากนั้นใช้สื่อกิจกรรมและสื่อมวลชนทั้งของท้องถิ่นและสื่อมวลชนจากกรุงเทพฯ มาทำข่าว ทำให้บุคคลทั่วไปเริ่มรู้จักชุมชนแห่งนี้มากขึ้น นอกจากนี้มีสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือเชิญประชุม แผ่นพับ คู่มือการท่องเที่ยว ป้ายกลางแจ้ง และสื่อทางอินเทอร์เน็ต

1.4 ผู้รับสาร (R) คือ สมาชิกในชุมชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการส่งสารของผู้ส่งสาร ทั้งนี้ผู้รับสารรับสารที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์เขาเอราวัณแห่งนี้เพื่อต้องการเรียนรู้เรื่องราวความเป็นมาที่ทรงคุณค่าโดยคาดหวังว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเหล่านี้จะกลายเป็นผู้ส่งสารสำคัญในอนาคตของชุมชน ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะสมาชิกผู้รับสารในพื้นที่ศึกษาได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่

1.4.1 กลุ่มผู้รับสารที่อยู่ในชุมชน ได้แก่ หน่วยงานในท้องถิ่น ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชน ทั้งนี้ภายในชุมชนถ้ามีปัญหาที่จะช่วยกันแก้ไข โดยมีคณะกรรมการชุมชนเวลาจะทำอะไรที่เป็นเรื่องส่วนรวม คณะกรรมการจะมาช่วยดูแล หรือมีการจัดทำหนังสือเชิญประชุมทุกวันที่ 2 หรือวันที่ 9 ของทุกเดือน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล หรือเป็นการทำความเข้าใจในเรื่องที่ชาวบ้านต้องการอยากให้ชุมชนมีการจัดการหรือพัฒนาเรื่องอะไร

1.4.2 กลุ่มผู้รับสารที่อยู่ภายนอกชุมชน ในฐานะที่เป็นหน่วยงานสนับสนุนทางอ้อม มีทั้งหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน องค์กรอิสระ สถาบันการศึกษา นักวิชาการ นักวิจัย นักเรียน นักศึกษา และสื่อมวลชนแขนงต่างๆ ล้วนเป็นเครือข่ายที่สำคัญทั้งทางตรงและทางอ้อมในการช่วยผลักดันและเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการอนุรักษ์เขาเอราวัณและทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีคุณค่าต่อชีวิตมนุษย์และสังคม

1.5 เครือข่ายการสื่อสารของชุมชนช่องสาริกา ซึ่งลักษณะเครือข่ายการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณของชุมชนช่องสาริกา ที่พบมี 4 เครือข่ายใหญ่ ดังนี้

1.5.1 เครือข่ายภาคประชาชน เช่น ชมรมรักษ์เขาเอราวัณ ชมรมอนุรักษ์โบราณวัตถุสถาน และสิ่งแวดล้อมจังหวัดลพบุรี

1.5.2 เครือข่ายภาครัฐ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรธรณี เป็นต้น

1.5.3 เครือข่ายภาคธุรกิจเอกชน เช่น กลุ่มธุรกิจใจในเครือเบทาโกร สถาบันอาศรมศิลป์ สมาคมการท่องเที่ยว ชมรมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด ล้อมวลชน เป็นต้น

1.5.4 เครือข่ายสถาบันการศึกษา ได้แก่ โรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

เครือข่ายการสื่อสารทั้ง 4 เครือข่ายต่างเป็นภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณ ที่มีความเกี่ยวข้องกันทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยแต่ละเครือข่ายจะมีผู้นำหรือมีบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการควบคุมทิศทางการไหลข่าวสารไปยังสมาชิกในกลุ่มเครือข่าย ทำให้เกิดการสื่อสารในรูปแบบดาว และระหว่างเครือข่ายการสื่อสารเกิดการสื่อสารในรูปแบบวงล้อ ส่งผลทำให้เครือข่ายการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณของชุมชนช่องสาริกา เป็นการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมและเป็นการสื่อสารแบบสองทางนั่นเอง

2. แนวทางพัฒนาการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณอย่างยั่งยืนของชุมชนช่องสาริกา จังหวัดลพบุรี มีรายละเอียดดังนี้

2.1 รูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณของชุมชนช่องสาริกา จังหวัดลพบุรี นั้น แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่

2.1.1 การสื่อสารระหว่างบุคคล ได้แก่ การพูดคุยเป็นการส่วนตัวโดยตรงระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร การพูดคุยติดต่อกันทางโทรศัพท์

2.1.2 การสื่อสารในกลุ่ม ได้แก่ การใช้สื่อกิจกรรม เช่น การประชุมอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือเชิญประชุม จดหมาย ใบปลิว สื่อท้องถิ่น เช่น วิทยุชุมชน เคเบิลทีวี สื่อทางอินเทอร์เน็ต เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก เป็นต้น

2.1.3 การสื่อสารระหว่างกลุ่ม ได้แก่ การใช้สื่อกิจกรรม เช่น การประชุมผู้นำอย่างเป็นทางการ เช่น การประชุมกับผู้ว่าราชการจังหวัด กับผู้นำท้องถิ่นการประชุมกับหน่วยงานราชการ เช่น การประชุมกับพัฒนาชุมชน กรมป่าไม้ เป็นต้น สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือราชการ ป้ายประกาศ สื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ สื่อทางอินเทอร์เน็ต สื่อท้องถิ่น เช่น วิทยุชุมชน เคเบิลทีวี

2.2 การสร้างเครือข่ายการสื่อสารให้มีความเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้น ควรมีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 การสร้างความเข้าใจและจุดประกายความคิด ทั้งนี้การสร้าง ความเข้าใจและจุดประกายความคิดให้คนในชุมชนนับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการรับรู้และการยอมรับในระดับรากหญ้าที่เป็น “พลังประชาชน” ในชุมชน เพื่อเป็นการส่งสัญญาณให้ทุกฝ่ายในชุมชนเข้าใจว่าความร่วมมือในการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์จะเกิดขึ้นและเข้ามามีความสำคัญต่อชุมชน

2.2.2 การจัดตั้งคณะทำงาน เพื่อใช้เป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ติดต่อสื่อสารประสานการทำงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มหน่วยงานในเครือข่ายการสื่อสาร ทั้งนี้กลุ่มประชาคมเห็นว่าควรให้ “องค์กรบริหารส่วนตำบล” เป็นหลักในการดำเนินการ ทำหน้าที่จัดทำโครงการของงบประมาณเพื่อนำมาใช้ในการส่งเสริม เผยแพร่ และอนุรักษ์ให้เกิดขึ้น

2.2.3 การประสานความร่วมมือจากภาคีที่เกี่ยวข้อง คณะทำงานและผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ จะต้องทำการประสานงานกับหน่วยงานอื่นตามกิจกรรมในแต่ละโครงการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการเชื่อมโยงร้อยรัดเอาความพยายามและการดำเนินงานของฝ่ายต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบและอย่างเป็นรูปธรรมขึ้น เพื่อไม่ใช่ทิ้งให้ภาคประชาชนต้องขับเคลื่อนเพียงลำพัง

2.2.4 การขยายแนวร่วม การดำเนินงานเพื่ออนุรักษ์ของชุมชนนั้นต้องอาศัยความร่วมมือที่เป็นไปได้ทั้งในระดับบุคคล องค์กรและสถาบัน โดยเฉพาะสถาบันสื่อสารมวลชน การสื่อสารโดยผ่านสื่อต่างๆ จึงเข้ามามีบทบาทที่สำคัญในการสร้างเครือข่ายการสื่อสารระหว่างกลุ่มบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ

2.2.5 การเปิดพื้นที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ทั้งในระดับชุมชน และระดับจังหวัด การพัฒนาชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านนิเวศที่ทรงคุณค่า และมีอัตลักษณ์เพียงแหล่งเดียวของประเทศได้นั้น ควรมีการเปิดพื้นที่ในระดับชุมชนที่มีแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ และเปิดพื้นที่ส่วนกลางไว้ในระดับจังหวัดเพื่อให้ผู้รับสารสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว สดวก และถูกต้อง

2.3 การจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเป็นการให้ความรู้และเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นให้แก่กลุ่มภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณ ดังภาพ 2

ภาพ 2 การจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ

2.4 การจัดทำสื่อที่ใช้ประชาสัมพันธ์เขาเอราวัณ เนื่องจากสื่อประชาสัมพันธ์มีความสำคัญใช้เป็นตัวกลางเพื่อถ่ายทอดหรือบอกข่าวสารให้แก่ประชาชนได้รับทราบ มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ซึ่งข้อได้เปรียบของสื่อสิ่งพิมพ์นั้นสามารถใส่ข้อมูลเนื้อหาได้ตามความต้องการ คณะผู้วิจัยจึงได้จัดทำ “แผ่นพับแนะนำเขาเอราวัณ” ขนาด A4 พิมพ์ 4 สี จำนวน 1,000 ฉบับ ขึ้นมา เพื่อใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวทรัพยากรธรรมชาติที่ทรงคุณค่าและโดดเด่นในพื้นที่เขาเอราวัณที่ควรอนุรักษ์ รวมทั้งเพื่อเป็นการสร้างการรับรู้และเกิดจดจำ นำไปสู่การส่งเสริมให้พื้นที่เขาเอราวัณนั้นเป็นแหล่งเรียนรู้และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญของชุมชนช่องสาริกา จังหวัดลพบุรีให้เป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น ดังภาพ 3

ภาพ 3 แผ่นพับแนะนำเขาเอราวัณของชุมชนช่องสาริกา จังหวัดลพบุรี

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันของการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณของชุมชนช่องสาริกา นั้นพบว่า มีแกนนำชุมชน (S) ซึ่งรวมกลุ่มกันตั้ง “ชมรมรักษ์เขาเอราวัณ” ทำหน้าที่เป็นผู้จุดประกายความคิดตั้งแต่เป็นผู้ริเริ่มโครงการ ผู้แจ้งข่าวสาร ผู้ให้ความรู้ และผู้ชักชวนสมาชิกในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีคุณค่าในพื้นที่เขาเอราวัณควรร่วมกันอนุรักษ์ (M) ซึ่งเป็นเนื้อหาสาระสำคัญ เพื่อให้ผู้รับสาร (R) ซึ่งเป็นสมาชิกในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนได้รับความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่าความสำคัญ ทั้งนี้ประชาญชุมชน และแกนนำชุมชน จัดเป็นสื่อบุคคล (C) ที่บทบาทสำคัญและมีศักยภาพมาก โดยเน้นวิธีการบอกต่อปากต่อปากเป็นช่องทางหลักเผยแพร่และโน้มน้าวใจให้ผู้รับสารเกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชินีเพ็ญ มะลิสวรรณ, และคนอื่นๆ (2562, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษากลยุทธ์การสื่อสารและความสำเร็จในการใช้กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนธารน้ำทิพย์ เกิดจากการใช้สื่อบุคคล และจิตสำนึกที่ดีในการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและความยั่งยืนของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา สมพันธ์, พรพิมล สงกระสัน, และกรรทอง จุลิรัชนิกร (2561, บทคัดย่อ); อนุ สารบัญญัติ (2564); ทอมมี เจนเสน, สรียาภา คันธวัลย์, และวราดา รักษาผล (2566, พฤษภาคม – สิงหาคม); และธนพิสิฐ จรัสแสงจิระโชติ และพรพิมล สงกระสัน (2566, พฤษภาคม – สิงหาคม) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านต่างๆ พบว่า องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การสื่อสารในชุมชนนั้นมีความเข้มแข็งประกอบด้วย ผู้ส่งสาร สาร สื่อ และผู้รับสาร ที่สอดคล้องกับแนวคิดองค์ประกอบของการสื่อสารของเบอร์โล (Berlo, 1960, p. 40)

นอกจากนั้นยังพบว่า การสื่อสารในชุมชนช่องสาริกา มีลักษณะการไหลข้อมูลข่าวสารในรูปแบบเครือข่าย การสื่อสารที่พบอยู่ 4 เครือข่าย แต่ละเครือข่ายจะมีผู้นำหรือมีบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการควบคุมทิศทางการไหลข่าวสารไปยังสมาชิกในกลุ่มเครือข่าย ทำให้เกิดการสื่อสารในรูปแบบดาว และระหว่างเครือข่ายการสื่อสารเกิดการสื่อสารในรูปแบบวงล้อ ส่งผลทำให้เครือข่ายการสื่อสาร เน้นการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมและเป็นการสื่อสารแบบสองทางเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณของชุมชนช่องสาริกาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อติพล เอื้อจรัสพันธุ์, และณัฐนิชา กรกิงมาลา (2561, หน้า 222) ที่ได้ศึกษากลยุทธ์และเครือข่ายการสื่อสารของชุมชนหัวตะเข้ เขตตลาดกระบังกรุงเทพมหานคร พบว่า ลักษณะเครือข่ายของสมาชิกกลุ่มแกนนำชุมชนหัวตะเข้ให้เข้มแข็งนั้น มีลักษณะเป็นเครือข่ายการสื่อสารในการกระจายข้อมูลแบบวงล้อ กับเครือข่ายการสื่อสารแบบรูปดาวที่มีศูนย์กลางในการกระจายข้อมูล คือ กลุ่มแกนนำชุมชนส่งสารไปยังสมาชิกในชุมชนและเครือข่ายที่เป็นพันธมิตร และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูบวรสิริทัต (สมพงษ์ สิริวัฒนโธ) (2561) ที่ศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายและผลสัมฤทธิ์ในจังหวัดจันทบุรี แหล่งท่องเที่ยวชุมชนจะขยายผลการสร้างเครือข่ายไปยังส่วนย่อย ๆ ที่สนับสนุนการจัดการท่องเที่ยวได้จะเชื่อมโยงกับภาครัฐ ภาคเอกชน เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

2. แนวทางพัฒนาการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณอย่างยั่งยืนของชุมชนช่องสาริกา จังหวัดลพบุรี นั้นพบว่า 2.1 แนวทางการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณของชุมชนช่องสาริกา จังหวัดลพบุรี นั้นควรใช้รูปแบบการสื่อสารอยู่ 3 รูปแบบ ได้แก่ การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารในกลุ่ม และการสื่อสารระหว่างกลุ่ม โดยเน้นใช้สื่อบุคคลเป็นผู้ส่งสาร และ 2.2 การสร้างเครือข่ายการสื่อสารระหว่างภาคที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมในการร่วมทำงาน ด้วยการ 1) ทำความเข้าใจและจุดประกายความคิด 2) จัดตั้งคณะทำงานเพื่อทำหน้าที่ติดต่อสื่อสารประสานการทำงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในภาพรวม และการวางกลไกการสื่อสารของเครือข่ายการสื่อสารในชุมชนและระหว่างชุมชนกับหน่วยงานซึ่งเป็นภาคที่เกี่ยวข้อง 3) ประสานความร่วมมือจากภาคที่เกี่ยวข้อง 4) ขยายแนวร่วมการดำเนินงานเพื่ออนุรักษ์ของชุมชนนั้นต้องอาศัยความร่วมมือ

ที่เป็นไปได้ทั้งในระดับบุคคล องค์กรและสถาบัน โดยเฉพาะสถาบันสื่อสารมวลชน การสื่อสารโดยผ่านสื่อต่างๆ และ 5) การเปิดพื้นที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ทั้งในระดับชุมชน และระดับจังหวัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธันย์ชนก ช่างเรือ (2560, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน : ชุมชนท่าพุ- อ่าวท่าเลน จังหวัดกระบี่ พบว่า การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนนี้มีกระบวนการจัดการ 4 ขั้นตอนคือ 1) การให้ความรู้แก่ประชาชนในประเด็นปัญหาของทรัพยากรของชุมชน 2) ประชาชนร่วมกันจัดตั้งกลุ่มเพื่อจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ กลุ่มประมงพื้นบ้านและกลุ่มอนุรักษ์ป่าชุมชน 3) ใช้กฎหมายควบคุมโดยจัดทำในรูปแบบข้อบัญญัติท้องถิ่นประกาศจัดตั้งพื้นที่ป่าชุมชน 4) ให้งานท้องถิ่นเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบร่วมกับประชาชน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาททั้งในด้านการตัดสินใจร่วมกัน ตลอดจนการเปิดพื้นที่การสื่อสารระหว่างผู้นำกับชาวบ้านและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

นอกจากนั้น 2.3 การจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเป็นการให้ความรู้และเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นให้แก่กลุ่มภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณ และ 2.4 การจัดทำสื่อที่ใช้ประชาสัมพันธ์เขาเอราวัณ เพื่อใช้เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดหรือบอกข่าวสาร ความรู้ที่ทรงคุณค่าของเขาเอราวัณให้สมาชิกในชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่หรือจังหวัดใกล้เคียงได้รับทราบ มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืนอยู่เคียงคู่กับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กาญจนา แก้วเทพ (2552, หน้า 41 – 42) กล่าวว่า เป้าหมายการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมคือ เพื่อกระตุ้นให้ชุมชนมองเห็นคุณค่าของตนเอง เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับคนที่เข้ามามีส่วนร่วม การมีกระบวนการจัดอบรมจะทำให้คนในชุมชนได้มีโอกาสสัมผัสการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ และสร้างทักษะองค์ความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการสื่อสารโดยเฉพาะการสร้างสื่อที่หลากหลาย รวมทั้งทำให้ชุมชนได้แสดงความรู้สึก สะท้อนปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาร่วมกันเพื่อยกระดับความรับผิดชอบ และเกิดการริเริ่มและฝึกพลังการทำงานร่วมกันระหว่างภาคีเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะนาถ สิริรัตนวงศ์, ศศิธร สุวรรณเทพ, และก้องกาญจน์ วชิรพันธ์ (2560, หน้า 1531) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการทำงานร่วมกันแบบจิตอาสา กรณีสืบศึกษาตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี พบว่า ประชาชนในชุมชนช่องสาริกาทั้ง 13 หมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการทำงานร่วมกันแบบจิตอาสาในด้านการสื่อสารอย่างทั่วถึงมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบการสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณของชุมชนช่องสาริกาได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จังหวัดลพบุรีควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบที่ได้ไปผลักดันเป็นนโยบายในภาพรวมเพื่อส่งเสริม สนับสนุนและอนุรักษ์เขาเอราวัณให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางนิเวศที่มีอัตลักษณ์เพียงแหล่งเดียวของประเทศ
2. จังหวัดลพบุรีควรจัดตั้งคณะทำงานเพื่อวางระบบและกลไกวางแผนการสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณ โดยให้ชุมชนและเครือข่ายการสื่อสารเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
3. จังหวัดลพบุรีควรมีคณะทำงานในการอนุรักษ์เขาเอราวัณในลักษณะของการบูรณาการ
4. สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคกลาง เขต 7 ควรจัดทำศูนย์ข้อมูลทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่ทรงคุณค่าที่ค้นพบในพื้นที่ให้มีข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน มีความเชื่อมโยงกัน และสะดวกในการเข้าถึงข้อมูล
5. ชุมชนควรรหาแนวทางสร้าง และพัฒนาคมนรุษใหม่ เพื่อให้เข้ามาสู่กระบวนการเรียนรู้การสื่อสารเชิงอนุรักษ์ในชุมชนท้องถิ่น และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงชุมชนทั้งในระดับหมู่บ้าน และระดับตำบลให้เกิดความสมดุล

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาชุมชนที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสาร หรือการสร้างเครือข่ายการสื่อสารในชุมชนเข้มแข็ง เพื่อนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบหรือต่อยอดเพื่อค้นหาวิธีการสื่อสารและรูปแบบการสื่อสารที่สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณที่เหมาะสมต่อไป
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การใช้สื่อบุคคลเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณของชุมชนช่องสาริกาอย่างยั่งยืน
3. ควรศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณของชุมชนช่องสาริกาอย่างยั่งยืน
4. ควรศึกษากระบวนการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เขาเอราวัณของชุมชนช่องสาริกาอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. (2552). *การสังเคราะห์องค์ความรู้เรื่องการใช้และการเสริมความเข้มแข็งแก่การสื่อสารเพื่อการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา แก้วเทพ และคณะ. (2543). *สื่อเพื่อชุมชน: การประมวลองค์ความรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- กาญจนา สมพันธ์, พรพิมล สงกระสันต์, และกรรทอง จุลิรัชนิกร. (2561). *ประสิทธิผลของการสื่อสารเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนเขาบายศรี อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี*. สืบค้น 10 พฤศจิกายน 2567, จาก <https://eresearch.rbru.ac.th/showthesis.php?theid=1857&depid=9>
- ชินีเพ็ญ มะลิสวรรณ, และคนอื่นๆ. (2562). *กลยุทธ์การสื่อสารที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนธารน้ำทิพย์เชื่อมรอยต่อสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้*. สืบค้น 10 พฤศจิกายน 2567, จาก <https://wb.yru.ac.th/handle/yr/4512>
- ทอมมี่ เจนเสน, สิริยาภา คันฉวิลย์, และวรดา รักษาผล. (2566, พฤษภาคม – สิงหาคม). การสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีส่วนร่วมของผู้ให้บริการการท่องเที่ยว จังหวัดจันทบุรี. *วารสารเครือข่ายส่งเสริมการวิจัยทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 6(2), 31–47.
- ธนพิสิฐ จรัสแสงจิระโชติ และพรพิมล สงกระสัน. (2566, พฤษภาคม – สิงหาคม). กระบวนการสื่อสาร กลยุทธ์การสื่อสาร และประสิทธิผลของการสื่อสารเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิ้ว จังหวัดจันทบุรี. *วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์*, 27(2), 20 – 32.
- ฉันทย์ชนก ช่างเรือ. (2560). *การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน: ชุมชนท่าพรุ-อ่าวท่าเลน จังหวัดกระบี่*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปิยะนาถ สิริรัตนวงศ์, ศศิธร สุวรรณเทพ, และก้องกาญจน์ วชิรพินัง. (2560). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการทำงานร่วมกันแบบจตุภาคี กรณีศึกษาตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี. *การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 14 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน*. นครปฐม. หน้า 1531-1538.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2562). *ชมรมรักษ์เขาเอราวัณกับ ยุทธศาสตร์การรักษามรดกเขาหินปูน*. สืบค้น 4 พฤษภาคม 2567, จาก <https://mgronline.com/qol/detail>

- พระครูบวรสิริทัต (สมพงษ์ สิริวัฒนโณ). (2561). *การท่องเที่ยวชุมชน: การวิเคราะห์กระบวนการสร้างเครือข่ายและผลสัมฤทธิ์ในจังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การพัฒนาสังคม) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภวิษย์กัณฐพร มงคลชาติ, สุภาภรณ์ ศรีดี, หฤทัย ปัญญาอุตรตระกูล, และจิตราภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์. (2565, ธันวาคม). การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คุ่มบางกะเจ้า จังหวัดสมุทรปราการ. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์เชิงพุทธ*, 7(12), 879.
- สถาบันลูกโลกสีเขียว. (2562). *ชมรมรักษ์เขาเอราวัณ ยุทธศาสตร์การรักษามรดกเขาหินปูน*. สืบค้น 16 มิถุนายน 2568, จาก <https://www.greenglobeinstitute.com/Frontend/Content.aspx?ContentID=3a1df8dc-5652-46e7-93a5-d20b1d5c4bf6>
- เสรีวัฒน์ สมินทร์ปัญญา, นาฏสุดา ภูมิจันทร์, น้อม งามนิสัย, และประทุมพร วิสารทวิสิษฐ์. (2552). *รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่อง การสำรวจเขาเอราวัณและการวางแผนจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*. (ม.ป.ท.).
- องค์กรบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา. (2563). *แผนชุมชนระดับตำบลประจำปี 2563 ตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี*. สืบค้น 16 มิถุนายน 2568, จาก <https://www.chongsarika.go.th/project-rev2?hd=7>
- อดิพล เอื้อจรัสพันธ์, และณัฐนิชา กรกิ่งมาลา. (2561). กลยุทธ์และเครือข่ายการสื่อสารเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งกรณีศึกษาชุมชนหัวตะเข้ เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร. *วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิตย์*, 12(2), 221-222.
- อนุ สารบัญญัติ. (2564). *การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งบุหลังอำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Berlo, D. (1960). *The Process of Communication*. Retrived May 4, 2024, From <https://archive.org/details/dli.ernet.235577/page/n3/mode/2up>
- Rogers, E. M. & Kincaid, D. L. (1981). *Communication networks: toward a new paradigm for research*. Michigan: Free Press.

การพัฒนาเว็บไซต์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือน
โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว
อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

The Website Development to Create Motivation in Household Waste
Management with the Participation of Community in Nongyao
Subdistrict Service Organization Panomsarakham District
Chachoengsai Province

สิทธิศักดิ์ อรรถนันท^{1*}, วิชуда จันทร์เวโรจน์², คมสันต์ ชีระพิช²
Sittisak Ajananon^{1*}, Vichuda Chanvaroj², Komsun Teerapuch²

Received: May 7, 2025 Revised: June 11, 2025 Accepted: June 26, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาเว็บไซต์สำหรับเสริมสร้างแรงจูงใจในการจัดการขยะในครัวเรือน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา 2) ประชาสัมพันธ์รูปแบบการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยในครัวเรือน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในตำบล 3) ศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเว็บไซต์ หลังการใช้งานเว็บไซต์แล้ว การพัฒนาเว็บไซต์ดำเนินการพัฒนาตามลำดับขั้นตอนของต้นแบบ วงจรการพัฒนาแบบ (SDLC) และทำการศึกษาระดับความพึงพอใจต่อการใช้งาน โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ มีกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ใช้บริการเว็บไซต์ จำนวน 383 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ความต้องการใช้งาน, เว็บไซต์ที่พัฒนาขึ้น และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้เว็บไซต์

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้งานมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.17, S.D. = 0.89) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ใช้เว็บไซต์มีความพึงพอใจด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบ (\bar{X} = 4.21, S.D. = 0.89) รองลงมาได้แก่ ด้านการนำผลงานไปใช้ประโยชน์ (\bar{X} = 4.20, S.D. = 0.88) ด้านระดับความพึงพอใจโดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.17, S.D. = 0.83) และด้านคุณภาพของเนื้อหา (\bar{X} = 4.10, S.D. = 0.95) ตามลำดับทุกด้านมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ดังนั้นเว็บไซต์ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้เป็นแหล่งข้อมูลเพื่อสร้างแรงจูงใจในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนให้กับชาวบ้านในชุมชน ช่วยประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารของหน่วยงานเป็นแหล่งให้ความรู้แก่บุคคลทั่วไป สามารถค้นหาข้อมูลโดยไร้ข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ รวมถึงสามารถพัฒนา เป็นฐานข้อมูลของการจัดเก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะสาธารณสุขโรคของชุมชนในตำบลหนองยาว เพื่อพัฒนาการจัดการขยะให้สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นในอนาคต

คำสำคัญ: การพัฒนาเว็บไซต์, การจัดการขยะมูลฝอย, การมีส่วนร่วมของชุมชน

¹ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

² สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

* Corresponding Author: sittisak.asa@rru.ac.th

Abstract

The purposes of the research were to 1) Develop a website to strengthen incentives of household solid waste management through community participation in Nongyao Sub-district Service Organization, Panomsarakham District, Chachoengsao Province; 2) Publicize the utilization of household solid waste through community participation of the people in Nongyao Sub-district; and 3) Study the level of user satisfaction after using the website. The development of database system followed by System Development Life Cycle (SDLC) model and This research employed a survey methodology. The sample consisted of 383 individuals who had used this website. The research instruments included requirement interview forms, the developed website and satisfaction questionnaires related to website use.

The research findings revealed that overall user satisfaction with the website was at a high level (\bar{X} = 4.17, S.D. = 0.89). When examining each aspect, the highest satisfaction was observed in the website design and layout (\bar{X} = 4.21, S.D. = 0.89), followed by the application of the website's content (\bar{X} = 4.20, S.D. = 0.88), overall satisfaction (\bar{X} = 4.17, S.D. = 0.83), and content quality (\bar{X} = 4.10, S.D. = 0.95), respectively. All components were rated at a high level of satisfaction. Therefore, the developed website can serve as a valuable information source to encourage household solid waste management among community members. In addition, it functions as a platform for disseminating news and information from the local administrative organization, providing educational resources to the general public. The website also offers convenient access to information without limitations of time or location. Furthermore, it has the potential to be developed into a database system for recording public utility waste management expenses in Nongyao Sub-district, ultimately supporting more efficient waste management in the future.

Keywords: Website development, Solid waste management, Community engagement

บทนำ

ปัจจุบันในบริเวณพื้นที่ ต.หนองยาว อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา มีการขยายตัวของชุมชนทำให้ประชากรในพื้นที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ปริมาณขยะมูลฝอยในพื้นที่จึงเพิ่มขึ้นตามไปด้วย โดยพบว่ามีปริมาณขยะถึง 7.21 ตัน/วัน กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2552) ปัญหาขยะนับว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชน และระดับประเทศ ปัญหาขยะมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกปี ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ตามมาหลายด้าน ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยเป็นปัญหาที่ต้องมีการแก้ไขอย่างเหมาะสมและเร่งด่วน เนื่องจากเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมากทั้งต่อสภาพภูมิทัศน์ของชุมชน และต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน ปัญหาที่พบ เกิดจากวิธีการจัดเก็บขยะหรือการจัดการขยะมูลฝอยไม่เหมาะสม ไม่สามารถรับมือกับจำนวนขยะมูลฝอยที่มีเป็นจำนวนมาก รวมถึงปัญหาขยะตกค้าง การบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม จึงเป็นทางแก้ไขที่สำคัญอย่างหนึ่ง ดังรายงานของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดและการประเมินปริมาณขยะมูลฝอยจากจำนวนประชากรโดย

กรมควบคุมมลพิษ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว (2565) ได้กล่าวถึงการประเมินปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในประเทศไทย พบว่าในปี พ.ศ. 2561 มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอยต่าง ๆ ประมาณ 27.93 ล้านตัน หรือประมาณ 76,529 ตัน/วัน ซึ่งมีปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากร การบริโภคที่เพิ่มมากขึ้น การขยายตัวของชุมชนเมือง และการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตจากสังคมเกษตรกรรมสู่สังคมเมืองในหลายพื้นที่ โดยพบว่าอัตราการเกิดขยะมูลฝอยโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1.15 กิโลกรัม/คน/วัน ซึ่งเพิ่มขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา

บริบทของการจัดการขยะมูลฝอยในประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญปี 2560 มาตรา 250 ระบุไว้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจการสาธารณะเพื่อ ประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น และมาตรา 258 จัดให้มีระบบจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่น ๆ ได้ พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 มาตรา 34/1 การเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในเขตพื้นที่ของราชการส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น แต่ไม่รวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด พระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 มาตรา 18 การเก็บขนหรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งมี บทบัญญัติในมาตรา 17 (11) และมาตรา 17 (12) ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่ในการจัดระบบกำจัดขยะมูลฝอยรวมและการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ และบทบัญญัติในมาตรา 16, 17 และ 18 กำหนดให้เทศบาลเมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการจัดระบบ การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง การกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย จากปัญหาที่เกิดขึ้นพบว่าขยะมูลฝอยตกค้างจำนวนมากซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของคนในชุมชน และสิ่งแวดล้อมในชุมชน คณะผู้วิจัยเห็นว่าทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรมีความตระหนักในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอย และการปลูกฝังจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมแก่คนในชุมชน

ในปัจจุบันเว็บไซต์ได้กลายเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญ และมีบทบาทอย่างมากในเรื่องของการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้เนื่องจากคุณสมบัติที่สามารถนำเสนอ เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารได้อย่างไร้ขีดจำกัด ทั้งในเรื่องเวลาและระยะทางใคร ๆ ก็สามารถคลิกเข้ามาเปิดดูได้ตลอดเวลา 24 ชั่วโมง ไม่ว่าจะนั่งอยู่ส่วนใด ๆ ของโลกก็ตาม ด้วยข้อดีดังกล่าว บริษัท ห้างร้าน สถานประกอบการเกือบทุกแห่งทั้งภาครัฐและเอกชน หรือแม้แต่บุคคลทั่วไป ต่างก็มีความต้องการจัดทำเว็บไซต์ขึ้นเพื่อเป็นช่องทางการสื่อสารรูปแบบใหม่ เพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ไปสู่กลุ่มเป้าหมาย เช่น การโฆษณาขายสินค้าและบริการในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีจุดมุ่งหมายในเชิงธุรกิจ หรือการใช้เว็บไซต์เป็นช่องทางเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารขององค์กร เพื่อประชาสัมพันธ์องค์กรให้เป็นที่รู้จักเพื่อหวังผลในการสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรให้เป็นที่ยอมรับ ซึ่งเว็บไซต์เป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพเป็นอย่างมากในการสนองภารกิจดังกล่าว จากการสัมภาษณ์ จ.ส.อ.วันชัย มีวันดี ปลัด อบต.หนองยาว รักษาการแทนผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม อบต.หนองยาว พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ในบริเวณรับผิดชอบของ อบต.หนองยาวมีการใช้งานสมาร์ตโฟน อย่างน้อย 1 เครื่อง ทุกครัวเรือน ซึ่งเป็นช่องทางที่สะดวกทำให้ประชาชนสามารถเข้าใช้งานข้อมูลเว็บไซต์ บนสมาร์ตโฟนได้อีกช่องทางหนึ่ง

คณะผู้วิจัยจึงพัฒนาเว็บไซต์ขึ้นเพื่อเป็นช่องทางในการติดต่อ และเผยแพร่ข้อมูลความรู้ด้านการจัดการขยะให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเรื่องแนวทางการจัดการขยะอย่างมีคุณภาพ มีตัวอย่างข้อมูลการบริหารจัดการขยะที่ดีจากพื้นที่อื่น ๆ ให้องค์ความรู้

ด้านการจัดการขยะในเว็บไซต์ เพื่อให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ เกิดจิตสำนึกที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย และมีจิตสำนึกต่อความรับผิดชอบร่วมกันแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยชุมชน เริ่มจากการให้ประชาชนในชุมชนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็นระบบผ่านเว็บไซต์ที่พัฒนาขึ้น เพื่อให้ชุมชนมีความตระหนักในการลดปริมาณขยะมูลฝอยด้วยตนเอง มากกว่าการพึ่งพาการกำจัดขยะมูลฝอยจากภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว เพื่อรองรับปัญหาขยะมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้น และรณรงค์ให้ประชาชนในชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนปัจจุบันและอนาคต เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมกันคิดหาวิธีการและแนวทางในการแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงความจำเป็นและความเป็นไปได้ในการบริหารจัดการขยะเพื่อเลือกแนวทางที่เหมาะสม และเป็นรูปธรรมซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำให้ประชาชนในชุมชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการทิ้ง คัดแยกขยะ และร่วมกันจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ ด้วยความสมัครใจ อาศัยความร่วมมือร่วมใจและจิตสำนึกเพื่อสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนอย่างแท้จริง นำผลที่ได้มาใช้ประโยชน์ในการลดปริมาณขยะมูลฝอยของชุมชน ช่วยให้ชุมชนมีภูมิทัศน์ที่สวยงาม มีสภาพแวดล้อมที่ดี และลดภาวะโลกร้อน คณะผู้วิจัยเลือกพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว เป็นพื้นที่ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว ได้ดำเนินการสนองนโยบายเรื่องการพัฒนาท้องถิ่นน่าอยู่ ภายใต้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริ และมุ่งสร้างสังคมน่าอยู่ เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) โดยแนวคิดในการจัดการขยะมูลฝอย และของเสียอันตราย ประกอบด้วย ลดการเกิดขยะมูลฝอยหรือของเสียอันตรายที่แหล่งกำเนิด การนำของเสีย กลับมาใช้ซ้ำและใช้ประโยชน์ใหม่ ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิตของภาคการผลิต รวมทั้งลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอยเพื่อให้เกิดการจัดการขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืนต่อไป (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

จากการลงพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว พบว่ามีถังขยะจำนวนมาก ซึ่งเป็นถังถึงขยะของครัวเรือน และถังขยะของ อบต.หนองยาวที่นำไปจัดตั้งไว้ตามหมู่บ้านต่าง ๆ พบว่าปริมาณขยะมูลฝอยของครัวเรือนมีจำนวนมาก ซึ่งอบต.หนองยาว ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บและขนย้ายขยะไปทิ้งนอกพื้นที่เป็นจำนวนมากในแต่ละเดือน คณะผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญที่จะต้องทำการประชาสัมพันธ์ให้ประชากรในพื้นที่ศึกษาถึงการนำเอาขยะที่สามารถนำกลับมาใช้งานได้มาใช้ประโยชน์ และค้นหาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียในครัวเรือนของประชาชนในชุมชนบริเวณตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ผ่านทางเว็บไซต์ที่พัฒนาขึ้น ซึ่งจะเป็ประโยชน์อย่างยิ่งในการนำข้อมูลความคิดเห็นจากชุมชนที่ได้จากเว็บไซต์ไปเพื่อวางแผนดำเนินงานบริหารจัดการขยะมูลฝอยของ อบต.หนองยาว ให้เหมาะสม เพื่อให้พื้นที่ ต.หนองยาว เป็นชุมชนที่สะอาด และน่าอยู่อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาเว็บไซต์สำหรับเสริมสร้างแรงจูงใจในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อประชาสัมพันธ์รูปแบบการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยในครัวเรือน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
3. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเว็บไซต์ หลังการใช้งานเว็บไซต์เสริมสร้างแรงจูงใจในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

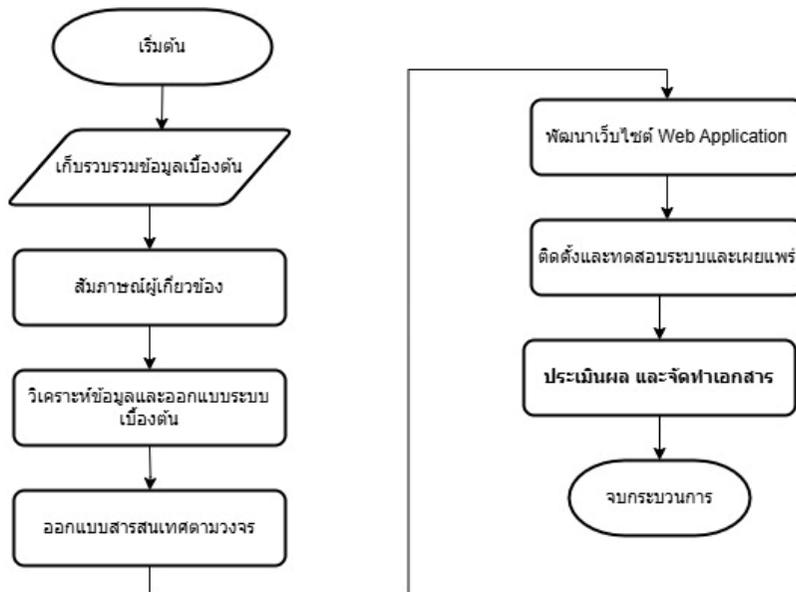
1. จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ชาวบ้านในชุมชนบริเวณพื้นที่ ต.หนองยาว อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจข้อมูลของโครงการ ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา และจากการศึกษารายงานทางสถิติจำนวนประชากรในเขตตำบลหนองยาวอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา มีข้อมูลที่กระทรวงมหาดไทยประกาศ พบว่ามีจำนวนประชากรในตำบล 9,131 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) โดยใช้สูตรการคำนวณจากจำนวนประชากรในพื้นที่ และมีสัดส่วนค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 383 คน เพื่อตอบแบบสอบถามความพึงพอใจในการใช้งานระบบ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability or Random Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากจากรายชื่อประชากรทั้ง 12 หมู่บ้าน ใน ต.หนองยาว กลุ่มผู้ใช้งานทั้งหมดในพื้นที่ ของสำนักงาน อบต.หนองยาว เช่น กลุ่มเจ้าหน้าที่ อบต. เป็นต้น

วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่ายสามารถทำได้โดยการสุ่มตัวอย่างจากหน่วยย่อยของประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน โดยเปิดโอกาสให้หน่วยย่อยของประชากรทุกหน่วยมีสิทธิ์ได้รับการเลือกเท่า ๆ กัน โดยนำเอาบัญชีรายชื่อของประชากรทุกหมู่บ้าน จาก อบต. มา ทำการจับสลากโดยใช้ตารางเลขสุ่ม (Random number table) ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างเลขสุ่มจนได้กลุ่มตัวอย่างประชากรครบตามต้องการ

ขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย เริ่มจากการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้น และข้อมูลความต้องการใช้งานเว็บไซต์ โดยใช้การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview) ในพื้นที่ อบต.หนองยาว ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 flowchart แสดงขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล สํารวจข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ อบต.หนองยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา จากเอกสาร และระบบงานเดิมของ อบต. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล ค้นคว้าหาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้ออกเก็บข้อมูลจริง และแบบสอบถามความพึงพอใจ ทำการศึกษาข้อมูลที่จำแนกตามแหล่งที่มา 2 ส่วน คือ

1.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คณะผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้ทั้งในส่วนของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ดังนี้ ศึกษาตำรา เอกสาร บทความ ทฤษฎี และรายงานที่เกี่ยวข้อง หนังสือทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ และรายงานที่เกี่ยวข้องข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

1.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คณะผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรง โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสุ่มเลือกอย่างง่าย ทั้งนี้ได้ขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์เชิงลึกไปยังกลุ่มเจ้าหน้าที่สาธารณสุขของค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา และชาวบ้านบริเวณตำบลหนองยาว

ขั้นตอนที่ 2 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยการใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสอบถาม จากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานกำจัดขยะใน อบต. จำนวน 3 ท่าน และประชาชนในพื้นที่ จำนวน 10 ท่าน เพื่อเก็บข้อมูลความต้องการใช้งานระบบ (System requirement) และข้อมูลพื้นฐานของการกำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่

ขั้นตอนที่ 3 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มา ออกแบบระบบเชิงแนวคิด โครงสร้างเว็บไซต์เพื่อให้ความรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 4 ทำการรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาออกแบบเพื่อหารูปแบบเกี่ยวกับสารสนเทศ ให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ โดยใช้หลักการตามวงจรการพัฒนาาระบบ (System Development Life Circle: SDLC)

ขั้นตอนที่ 5 ทำการออกแบบระบบจัดการเนื้อหาผ่านเว็บไซต์ ให้มีความเหมาะสมกับระบบงานที่จะพัฒนา โดยใช้เครื่องมือที่ช่วยในการออกแบบ เช่น Context Diagram, Entity Relationship Model: ER-Model

ขั้นตอนที่ 6 ทำการพัฒนาเว็บไซต์ Web Application เพื่อใช้เผยแพร่ข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ต โดยจะแบ่งการทำงานออกเป็นส่วนใหญ่ ๆ ได้ 2 ส่วน ดังนี้

6.1 Front End เป็นส่วนที่แสดงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะให้กับผู้เยี่ยมชมเว็บไซต์ทั่ว ๆ ไป

6.2 Back End เป็นส่วนที่ใช้ในการบริหารจัดการเนื้อหาข้อมูลและโครงสร้าง เว็บไซต์ ซึ่งส่วนนี้ใช้สำหรับผู้ดูแลระบบ (Administrator)

ขั้นตอนที่ 7 ทำการติดตั้งระบบในเครื่องแม่ข่ายบนอินเทอร์เน็ต ทำการทดสอบระบบโดยมีการนำเข้าเนื้อหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการทดสอบระบบ

ขั้นตอนที่ 8 ทำการเผยแพร่ข้อมูลและระบบสารสนเทศผ่านเว็บไซต์ ระบบ search engine ของโลก เช่น Google Search

ขั้นตอนที่ 9 ทำการออกแบบ แบบสอบถามการวิจัย การหาค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญ จากการทำผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการวิจัย จำนวน 3 ท่าน

ขั้นตอนที่ 10 วิเคราะห์สรุปผลการประเมิน โดยให้ผู้ใช้งานระบบที่เกี่ยวข้องทำการประเมิน อาทิเช่น ผู้เชี่ยวชาญทางด้านคอมพิวเตอร์, ผู้บริหาร อบรม. และกลุ่มตัวอย่างประชากรใน ต.หนองยาว โดยแบ่งลักษณะการประเมินผลออกเป็น 2 แบบ ดังนี้

10.1 การประเมินผลความพึงพอใจในการใช้บริการเว็บไซต์

10.2 การประเมินคุณภาพของเว็บไซต์โดยผู้เชี่ยวชาญ และ จัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย และคู่มือการใช้งานเว็บไซต์ฉบับสมบูรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อเก็บข้อมูลความต้องการใช้งานระบบ (Requirement Document) และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้งาน (Questionnaire) การใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อสอบถามความต้องการใช้งานเว็บไซต์ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการสร้างแบบสัมภาษณ์ความต้องการใช้งานระบบ และสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้งานของผู้ใช้งานเว็บไซต์ระบบ เรื่องการพัฒนาเว็บไซต์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนในการใช้เครื่องมือ ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการใช้งานของเว็บไซต์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการใน 3 ระดับ คือ 1) การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการคือ การสัมภาษณ์ที่มีการนัดบุคคล เวลา และสถานที่ที่แน่นอน 2) การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการคือ การสัมภาษณ์โดยการพบปะพูดคุยเป็นการส่วนตัว และ 3) การสัมภาษณ์แบบพูดคุยอย่างเป็นกันเอง คือ การพูดคุยกันธรรมดาเป็นไปตามธรรมชาติ การกำหนดประเด็นคำถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์เชิงลึก คณะผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ มีการเตรียมแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า เพราะสามารถยืดหยุ่น และปฏิบัติได้ง่ายตลอดจนมีความต่อเนื่องของคำถาม การตั้งแนวคำถามหลักไว้ล่วงหน้าเป็นแบบกว้าง ๆ เพื่อให้ตรงประเด็นที่ต้องการ แนวคำถามที่ใช้งานตั้งขึ้นเพื่อสอบถามความต้องการใช้งานระบบจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การพัฒนาเว็บไซต์จะได้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ คำถามที่ใช้มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด ไม่มีการกำหนด หรือเรียงลำดับหัวข้อคำถาม แต่เป็นการสนทนาแบบธรรมชาติ จะทำให้เกิดความยืดหยุ่นต่อผู้ถูกสัมภาษณ์ สำหรับขั้นตอนการสัมภาษณ์สามารถสรุปวิธีดำเนินการได้ 2 รูปแบบ คือ 1) การสัมภาษณ์แบบเปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบ เพื่อให้ผู้สัมภาษณ์มีความเป็นอิสระต่อการให้ข้อมูลตามความเป็นจริง ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ใช้แนวคำถามนี้สำหรับกลุ่มเป้าหมาย คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์จะถามในเรื่องความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ ความเข้าใจในกระบวนการกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือน เป็นต้น 2) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เป็นการสัมภาษณ์เฉพาะในเรื่องที่เป็นจุดสนใจของคณะผู้วิจัย คำถามส่วนใหญ่ เป็นเรื่องขั้นตอนกระบวนการดำเนินงาน โดยสัมภาษณ์ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการทั้งหมด เป็นต้น

2. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้งานของผู้ใช้งานเว็บไซต์ เรื่องการพัฒนาเว็บไซต์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพของผู้ใช้เว็บไซต์/อาชีพ เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือกและให้ผู้ตอบเลือกเพียงคำตอบเดียว ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจในการใช้บริการเว็บไซต์ ลักษณะคำถามแบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ 1) ด้านการออกแบบ และการ

จัดรูปแบบ 2) ด้านคุณภาพของเนื้อหา 3) ด้านนำผลงานไปใช้ประโยชน์ และ 4) ด้านภาพรวมของเว็บไซต์ ซึ่งเป็นคำตอบที่ให้ผู้ตอบเลือกระดับความสำคัญที่กำหนดไว้ โดยให้คะแนนตามลำดับ ใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541)

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงเนื้อหา และการตรวจสอบความสมบูรณ์ (Validity) ของแบบสอบถาม พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา และความชัดเจนของข้อความ โดยหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อความเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของเนื้อหา เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ IOC (Index of Item Objective Congruence) นำแบบสอบถามที่ได้รับตรวจสอบมาวิเคราะห์ความสอดคล้องของความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ใช้เกณฑ์การคัดเลือก คือ $IOC \geq 0.5$ ขึ้นไป ส่วนข้อที่ไม่ถึงเกณฑ์ให้แก้ไข ปรับปรุง ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาค่า IOC ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 – 1.00 เป็นแบบสอบถามที่สามารถนำไปใช้งานได้ และแบบสอบถามที่มีค่าต่ำกว่า 0.50 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดออก แล้วพิจารณาแบบสอบถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 – 1.00 เป็นแบบสอบถาม แล้วทำการแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

คณะผู้วิจัยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ต่อพ่วงต่าง ๆ เป็นเครื่องมือหลักที่ใช้ในการออกแบบข้อมูลต่าง ๆ ของเว็บไซต์ เอกสารที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการพัฒนากระบวนการพื้นฐานข้อมูลของงานวิจัย โดยคณะผู้วิจัยได้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ทั้งในส่วนเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ และเครื่องคอมพิวเตอร์ชนิดพกพาในการปฏิบัติงาน คณะผู้วิจัยใช้ระบบอินเทอร์เน็ต เป็นเครื่องมือทดสอบระบบที่พัฒนาเสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้ว โดยทำการทดสอบบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถใช้ระบบได้อย่างสะดวก และมีความรวดเร็วในการทำงาน โดยคณะผู้วิจัยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจในการใช้งานของระบบ เป็นเครื่องมือวัดความสำเร็จของขั้นตอนการพัฒนา ระบบ คณะผู้วิจัยจะมีการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว และความพึงพอใจของระบบทั้งส่วนของการทำงาน ความง่ายต่อการใช้งาน และความสวยงามของระบบ

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาเว็บไซต์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ขอนำเสนอผลการวิจัยเป็น 3 ประเด็น คือ ส่วนที่ 1 ผลการพัฒนาเว็บไซต์ ดังภาพที่ 2 เป็นส่วนของรายละเอียดการให้บริการของเว็บไซต์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่เจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการผู้เกี่ยวข้อง เกษตรกร/ชาวบ้านในชุมชน อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก และประชาชนผู้สนใจทั่วไปนอกพื้นที่ สามารถเข้าดูข้อมูลใน Top menu และข้อมูลพื้นฐานทั่วไปได้ทั้งหมด สามารถตั้งกระทู้ถามตอบในกระดานสนทนา เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันได้ สามารถแก้ไขข้อมูลส่วนตัว จัดการข้อมูลบทความทางวิชาการ และพิมพ์รายงานการตรวจสอบข้อมูลตามความรับผิดชอบได้ ในส่วนของเกษตรกร/ชาวบ้านในชุมชน สามารถดูข้อมูลใน Top menu และข้อมูลทั่วไปได้ทั้งหมด สามารถตั้งกระทู้ถามตอบในกระดานสนทนา และสามารถตรวจสอบแก้ไขรายละเอียดข้อมูลส่วนตัวของตนเองได้ สำหรับประชาชนผู้สนใจทั่วไปนอกพื้นที่สามารถสมัครเข้าใช้งานในเว็บไซต์ และสมัครร่วมในโครงการอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกได้ ส่วนที่ 2 การประเมินคุณภาพเว็บไซต์ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ด้านเนื้อหาเว็บไซต์ ด้านเทคนิคที่ใช้ และด้านการออกแบบเว็บไซต์ ดังแสดงในตารางที่ 1 ส่วนที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานเว็บไซต์ เป็นการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ใช้งาน หลังจากการใช้เว็บไซต์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

ส่วนเมนูด้านบน (Top menu) ของเว็บไซต์ จะแสดงที่ส่วนบนของเว็บไซต์บริเวณใต้ป้ายแบนเนอร์แสดงชื่อระบบเมนูด้านบน (Top menu) จะแสดงทุกหน้าของเว็บไซต์เพื่อให้สามารถเรียกใช้งานเมนูย่อยได้ตลอดเวลา บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ทุกเมนู ซึ่งประกอบไปด้วย เมนูหน้าแรกเพื่อกลับมาสู่หน้าแรกของเว็บไซต์, เมนูข่าวประชาสัมพันธ์, เมนูบทความทางวิชาการ, ขั้นตอนการเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก, รายชื่ออาสาสมัครภาพกิจกรรม, กระดานสนทนา และเอกสารดาวน์โหลด โดยบุคคลทั่วไปที่สนใจ สามารถเข้าดูข้อมูลได้ทุกเมนู แต่ถ้าต้องการตั้งกระทู้ในกระดานสนทนา จะต้องสมัครสมาชิกก่อนจึงจะสามารถดำเนินการได้ ผู้ดูแลระบบสามารถจัดการข้อมูลของชาวบ้านในชุมชนได้ โดยสามารถ เพิ่ม ลบ แก้ไขข้อมูลชาวบ้านในชุมชนได้เป็นรายบุคคล ผู้ดูแลระบบสามารถสืบค้นข้อมูลชาวบ้านในชุมชนได้ โดยสามารถทำการค้นหาข้อมูลจากหน้าการจัดการข้อมูลชาวบ้านในชุมชนผู้ดูแลระบบสามารถจัดการข้อมูลบทความทางวิชาการได้ โดยผู้ดูแลระบบสามารถ เพิ่ม ลบ แก้ไขข้อมูลของบทความทางวิชาการได้

ตาราง 1 การประเมินคุณภาพเว็บไซต์ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. ด้านเนื้อหาเว็บไซต์	4.57	0.11	มากที่สุด
2. ด้านเทคนิคที่ใช้	4.45	0.21	มาก
3. ด้านการออกแบบเว็บไซต์	4.58	0.17	มากที่สุด
ระดับคุณภาพโดยรวม	4.53	0.16	มากที่สุด

จากตาราง 1 ระดับคุณภาพของเว็บไซต์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.53, S.D. = 0.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการออกแบบเว็บไซต์ (\bar{X} = 4.58, S.D. = 0.17) รองลงมาได้แก่ ด้านเนื้อหาเว็บไซต์ (\bar{X} = 4.57, S.D. = 0.11) และด้านเทคนิคที่ใช้ (\bar{X} = 4.45, S.D. = 0.21) ตามลำดับ

ภาพ 2 หน้าหลักของเว็บไซต์ และส่วนประกอบหลักของเว็บไซต์

ส่วนที่ 3 การศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์ต่อเว็บไซต์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอนวมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างได้แก่ชาวบ้านในชุมชนตำบลหนองยาว อำเภอนวมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และบุคคลทั่วไปในเขตจังหวัดฉะเชิงเทราจำนวนทั้งสิ้น 383 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane) และมีสัดส่วนค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability or Random Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้งาน ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจในการใช้เว็บไซต์ จากนั้นนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติสำหรับตอบวัตถุประสงค์ และสมมติฐานการวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้ แบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบ และการจัดรูปแบบ ด้านคุณภาพเนื้อหา ด้านการนำผลงานไปใช้ประโยชน์ ด้านระดับความพึงพอใจโดยภาพรวม พบว่าระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์ ต่อเว็บไซต์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอนวมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทราในภาพรวม

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1 ด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบ	4.21	0.89	มาก
2 ด้านคุณภาพของเนื้อหา	4.10	0.95	มาก
3 ด้านการนำผลงานไปใช้ประโยชน์	4.20	0.88	มาก
4 ระดับความพึงพอใจโดยภาพรวม	4.17	0.83	มาก
รวม	4.17	0.89	มาก

จากตาราง 2 ความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์ ต่อเว็บไซต์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอนวมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.17, S.D. = 0.89) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ใช้เว็บไซต์มีความพึงพอใจมากทุกด้านดังนี้ ด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบ (\bar{X} = 4.21, S.D. = 0.89) รองลงมาได้แก่ ด้านการนำผลงานไปใช้ประโยชน์ (\bar{X} = 4.20, S.D. = 0.88) ด้านระดับความพึงพอใจโดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.17, S.D. = 0.83) และด้านคุณภาพของเนื้อหา (\bar{X} = 4.10, S.D. = 0.95) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการพัฒนาเว็บไซต์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอนวมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลจากการสร้าง และพัฒนาเว็บไซต์ สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ใช้งานในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบ ด้านการนำผลงานไปใช้ประโยชน์ ด้านความพึงพอใจโดยภาพรวม ด้านคุณภาพของเนื้อหา ตามลำดับ หลังจากทดลองให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทดลองใช้งานเว็บไซต์แล้ว พบว่าผู้ใช้งานเว็บไซต์มีระดับพึงพอใจมากที่สุด เว็บไซต์มีเนื้อหาเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งาน สามารถนำไปประยุกต์ใช้งานได้ สามารถใช้ในการประชาสัมพันธ์

กิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการได้ เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนความรู้ และข้อคิดเห็นได้ มีข้อมูลที่ถูกต้อง มีความครบถ้วน ข้อมูลมีความเหมาะสม มีความรวดเร็วในการดาวน์โหลดข้อมูล เป็นแหล่งข้อมูลที่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน มีเมนูที่ใช้งานได้ง่ายไม่มีความซับซ้อน มีรูปแบบสวยงาม นอกจากนี้เว็บไซต์ที่พัฒนาขึ้นนี้ ทำให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น อบต. สามารถติดต่อสื่อสาร กับชาวบ้านในชุมชนได้โดยไม่ต้องพบหน้ากันโดยตรง สร้างความสะดวกสบายในการประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการกับชาวบ้าน ประชาชนทั่วไปที่ได้ใช้งานเว็บไซต์ ก็สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ สามารถศึกษาหาความรู้ และข้อมูลเพิ่มเติมจากเว็บไซต์ ได้โดยไม่จำกัดเวลา และสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศ์กร จันทราช (2556 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาระบบฐานข้อมูล และเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัดในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าของบุคคลทั่วไป และพบว่าการสร้างเว็บไซต์ และพัฒนาระบบสารสนเทศที่เหมาะสมทำให้ทำให้ได้เว็บไซต์ที่สามารถใช้เป็นแหล่งข้อมูล ใช้ในการประชาสัมพันธ์โครงการ เป็นแหล่งให้ความรู้แก่บุคคลทั่วไป สามารถค้นหาข้อมูลได้ในทุกสถานที่ ไม่จำกัดเวลา และทำให้ผู้ใช้ซึ่งเป็นผู้ใช้งานซึ่งเป็นประชากรในชุมชนเป้าหมาย มีส่วนร่วมต่อการดำเนินการของหน่วยงานรัฐผ่านทางเว็บไซต์ที่พัฒนาขึ้น จึงสรุปได้ว่า เว็บไซต์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทราสามารถนำไปใช้ในการเป็นแหล่งให้บริการข้อมูลข่าวสาร และประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

การวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ดังต่อไปนี้ ผลการวิจัยพบว่าการเข้าใช้พื้นที่โฮสต์เพื่อเก็บข้อมูล และติดตั้งเว็บไซต์ มักจะมีอุปสรรคในการบำรุงรักษา และจะต้องต่ออายุรายปี ทำให้จำเป็นต้องมีการตั้งงบประมาณเพื่อการนี้ ดังนั้นการติดตั้งและเก็บข้อมูลของเว็บไซต์ควรติดตั้งบนระบบเว็บเซิร์ฟเวอร์ของหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง เช่น เซิร์ฟเวอร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวเอง เพื่อให้การเข้าถึง และการเข้าใช้เว็บไซต์มีความสะดวกรวดเร็วในการแสดงผลมากขึ้น และตัดปัญหาเรื่องการจัดการงบประมาณการต่ออายุรายปีออกไป ผลการวิจัยพบว่าเว็บไซต์ที่พัฒนาขึ้นเป็นเว็บไซต์ต้นแบบ ซึ่งข้อมูลในเว็บไซต์อาจจะยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน ดังนั้น เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบเว็บไซต์สามารถปรับปรุงองค์ประกอบรายการเมนู และเนื้อหาอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับการใช้งานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เองโดยตรง เพื่อให้ตรงตามความต้องการของชาวบ้านในชุมชน ผู้เป็นสมาชิกเว็บไซต์ได้อย่างอิสระ ตามความต้องการของผู้ใช้งาน และชาวบ้านในชุมชน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การติดตั้งเว็บไซต์ควรติดตั้งบนระบบเว็บเซิร์ฟเวอร์ แบบ cloud server (VPS) เนื่องจากเป็นบริการที่ครอบคลุมถึงการใช้ระบบประมวลผล หน่วยจัดเก็บข้อมูล และระบบออนไลน์ต่าง ๆ จากผู้ให้บริการ เพื่อลดความยุ่งยากในการติดตั้ง ดูแลรักษาระบบ ดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ (IT Security) ประหยัดเวลาและลดต้นทุนในการสร้างระบบ คอมพิวเตอร์ และเครือข่ายเอง ซึ่งก็มีการบริการทั้งแบบบริการฟรี และแบบเก็บเงิน
2. ควรศึกษาเทคโนโลยีในการพัฒนาเว็บไซต์ใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น NodeJS, VueJS ฯลฯ เนื่องจากการใช้งานระบบสำเร็จรูป Joomla มีข้อบกพร่องในเรื่องของระบบการรักษาความปลอดภัย อาจทำให้โดนโจมตีบ่อยครั้ง การพัฒนาระบบโดยใช้ framework อื่น ที่มีความทันสมัยมากขึ้น จะทำให้สามารถพัฒนาเว็บไซต์ได้รวดเร็วขึ้น และมีความปลอดภัยปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

3. ระบบฐานข้อมูลอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก สามารถพัฒนาต่อยอดไปเป็นระบบธนาคารขยะชุมชนในอนาคต เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการร่วมกันจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถตรวจสอบประวัติการร่วมมือร่วมใจของชาวบ้านในชุมชน เป็นรายบุคคล รายครัวเรือน ได้อีกช่องทางหนึ่ง

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณ สถาบันวิจัยและพัฒนา และคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ในการสนับสนุนการดำเนินการวิจัย และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความแนะนำ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2552). *การกำจัดขยะมูลฝอยแบบฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล*. สืบค้นจาก http://infofile.pcd.go.th/waste/waste_sanitarylandfill.pdf
- กิตติ ภัคดีวัฒนกุล, และ พนิดา พานิชกุล. (2546). *คัมภีร์การวิเคราะห์และออกแบบระบบ*. กรุงเทพฯ: เคทีพี คอมพ์ แอนด์ คอนซัลท์.
- ทรงศักดิ์ โพธิ์เอี่ยม. (2555). *การจัดการฐานข้อมูล*. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/site/pond1619/home>
- พงศ์กร จันทราช. (2556). การพัฒนาระบบฐานข้อมูลวัดในจังหวัดเชียงใหม่. *FEU Academic Review*, 7(1).
- พงษ์ศักดิ์ อภิลักขิตพงศ์. (2560). *ระบบบริหารจัดการเนื้อหาเว็บไซต์*. สืบค้นจาก <http://www.pongkorn.net/?article:201>
- พัชรี สีนเจริญ. (2562). *การจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมืองจังหวัดฉะเชิงเทรา*. การศึกษาอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ยุพาพร รูปงาม. (2545). *การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงานประมาณในการปฏิรูประบบราชการ*. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). สืบค้นจาก https://www.parliament.go.th/ewtcommittee/ewt/draftconstitution2/ewt_dl_link.php?nid=1038&filename=index
- ลลิตา ปวะบุตร. (2555). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสันปูเลย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ, จิรศักดิ์ จิยะจันทร์, ฝนดา จันทร์สม, วลัยลักษณ์ อัครธีรวงศ์ และชวลิต ประภาวนนท์. (2541). *การวิจัยธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ เอ. เอ็น.
- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดฉะเชิงเทรา. (2565). *รายงานการประเมินปริมาณขยะมูลฝอย*. สืบค้นจาก <https://chachoengsao.mnre.go.th/th/information/list/2138>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12*. สืบค้นจาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422
- สุพรรณษา ยวงทอง. (2557). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ*. กรุงเทพฯ: โปรวีชั่น.
- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว. (2565). *สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน*. สืบค้นจาก <https://www.nongyao.go.th/homeข้อมูลพื้นฐาน/สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน>

อรยา ปรีชาพานิช. (2557). *คู่มือเรียน การวิเคราะห์ออกแบบระบบ (System Analysis and Design) ฉบับสมบูรณ์*. นนทบุรี: ไอทีซีฯ.

โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์. (2555). *การวิเคราะห์และออกแบบระบบ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์. (2560). *ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม)*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

Best, J. W. (1981). *Research in education*. New Jersey: Prentice Hall.

การประเมินผลกระทบของความคล่องตัวของโซ่อุปทานและปัจจัยภายนอก
ต่อความสามารถทางการแข่งขันและผลการดำเนินงานด้านโลจิสติกส์:
กรณีศึกษาของธุรกิจขนส่งขนาดเล็ก
An Assessment of the Impact of Supply Chain Agility and External
Factors on Competitive Capability and Logistics Performance:
A Case Study of Small Transportation Businesses

เขมรัตน์ นาคสุข¹, ปริณ วีระพงษ์^{2*}

Khemmarut Naksuk¹, Prin Weerapong^{2*}

Received: March 25, 2025 Revised: May 24, 2025 Accepted: June 20, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลกระทบของความคล่องตัวของโซ่อุปทานต่อความสามารถทางการแข่งขัน 2) ผลกระทบของสภาพแวดล้อมภายนอกต่อความสามารถทางการแข่งขัน 3) ผลกระทบของความสามารถทางการแข่งขันต่อผลการดำเนินงานของผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์ 4) ศึกษาวิธีการยกระดับความสามารถทางการแข่งขันของผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์ ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเฉพาะเจาะจง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหาร หัวหน้างาน โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 400 บริษัท และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร จำนวน 8 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้างและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ค่าความสอดคล้อง 0.67 จำนวน 27 ข้อ และ 1.00 จำนวน 63 ข้อ

ผลการวิจัยพบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าดัชนีความกลมกลืนเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้แก่ Relative Chi-Square (χ^2/df) = 1.20, p-value = 0.20, GFI = 0.99, AGFI = 0.95, CFI = 0.99, RMR = 0.00 และ RMSEA = 0.02 ตัวแปรสังเกตการณ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกที่ส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขันและผลการดำเนินงานของธุรกิจขนส่ง แนวทางการสร้างความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจขนส่งสินค้าขนาดเล็กควรให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์และติดตามปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก การวางแผนกลยุทธ์ การพัฒนาระบบสารสนเทศ การสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าและคู่ค้า รวมถึงการลงทุนในเทคโนโลยีใหม่และการจัดการความเสี่ยง ข้อเสนอแนะสำหรับธุรกิจขนส่งรวมถึงการส่งเสริมการปรับตัวด้านเทคโนโลยี การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกอย่างต่อเนื่อง การสร้างความยืดหยุ่นในการดำเนินธุรกิจ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและความยั่งยืนในระยะยาว

คำสำคัญ: ความคล่องตัวของโซ่อุปทาน, สภาพแวดล้อมภายนอก, ความสามารถทางการแข่งขัน, ผลการดำเนินงานด้านโลจิสติกส์, ธุรกิจขนส่งขนาดเล็ก

¹ นักศึกษาด้านการจัดการโลจิสติกส์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

² อาจารย์คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

* Corresponding Author: prin_w@mutt.ac.th

Abstract

This study aims to 1) examine the impact of supply chain agility on competitiveness, 2) investigate the effect of external environmental factors on competitiveness and 3) analyze the impact of competitiveness on the performance of logistics service providers and 4) explore strategies for enhancing the competitiveness of logistics service providers. A mixed-methods approach was employed by using both quantitative and qualitative research. The sample consisted of purposive sampling of key informants, including executives and supervisors. A total of 400 logistics companies were surveyed using questionnaires and in-depth interviews were conducted with 8 executives. Data analysis was carried out using structural equation modeling (SEM) and content analysis. Instrument validity was assessed through content validity by three experts, yielding content validity index (CVI) scores of 0.67 for 27 items and 1.00 for 63 items.

The findings revealed that the model demonstrated with empirical data, as indicated by the following goodness-of-fit indices were Relative Chi-Square (χ^2/df) = 1.20, p-value = 0.20, GFI = 0.99, AGFI = 0.95, CFI = 0.99, RMR = 0.00, and RMSEA = 0.02. The observed variables showed positive correlations influencing both competitiveness and logistics performance. To enhance the competitiveness of small-scale transportation enterprise should suggests focusing on continuous monitoring and analysis of external environmental factors, strategic planning, information system development, relationship building with customers and partners, investment in new technologies, and risk management. Recommendations for logistics enterprise include promoting technological adaptation, ongoing analysis of external environments, and building operational flexibility to improve competitiveness and achieve long-term sustainability.

Keywords: Supply chain agility, External environment, Competitiveness, Logistics performance, Small logistics business

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) เน้นการพัฒนาาระบบโลจิสติกส์ของประเทศโดยยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งและการเชื่อมโยงเครือข่ายโลจิสติกส์ทั้งในและระหว่างประเทศ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) นอกจากนี้ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาค เช่น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ยังส่งผลให้ธุรกิจขนส่งสินค้าต้องปรับตัวเพื่อรองรับความท้าทายใหม่ๆ ในการเชื่อมโยงเครือข่ายการค้าระดับภูมิภาค (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2564) แนวคิดการจัดการโซ่อุปทานแบบลีน (Lean Supply Chain Management) ได้รับความสนใจในฐานะเครื่องมือในการลดความสูญเปล่าและเพิ่มคุณค่าให้กับลูกค้า (Womack, & Jones, 1997; จินตนา สีหาพงษ์, 2561)

อย่างไรก็ตาม การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับธุรกิจขนส่งสินค้าขนาดเล็กยังขาดการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกและความสามารถในการปรับตัวที่ส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขัน (สมชาย วรวิจ เกษมสกุล, 2563) ในยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 (Industry 4.0) ธุรกิจโลจิสติกส์ต้องเผชิญกับความท้าทายใน

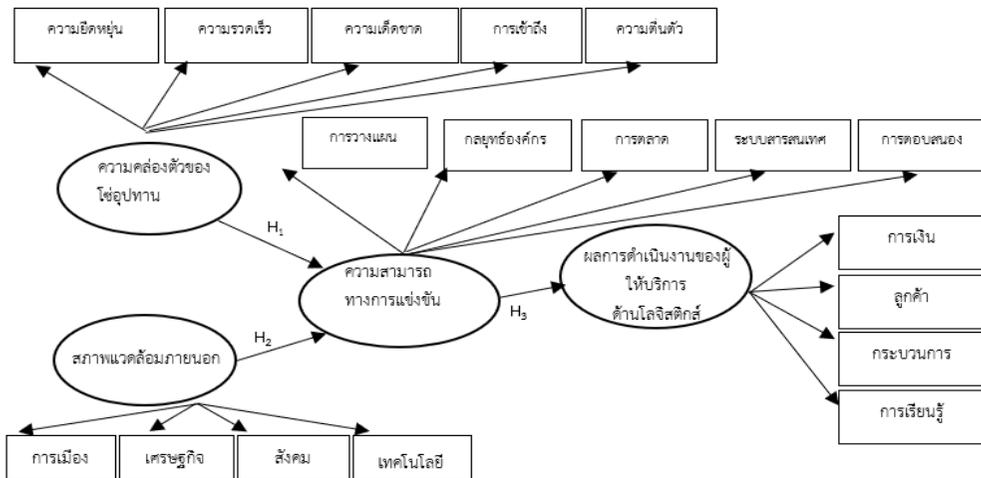
การนำเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น Internet of Things (IoT), Big Data Analytics และ Artificial Intelligence (AI) มาปรับใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2565) พร้อมกับแนวคิด โลจิสติกส์สีเขียว (Green Logistics) ที่ตอบสนองต่อความตระหนักในผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและกฎระเบียบที่เข้มงวดขึ้น (กรมควบคุมมลพิษ, 2564) งานวิจัยยังชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดการความรู้ที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน (สมหมาย ทองมี และคณะ, 2562; Prajogo & Olhager, 2012)

การศึกษานี้คาดว่าจะมีประโยชน์ทั้งในระดับธุรกิจ อุตสาหกรรม และประเทศ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจขนส่งสินค้าขนาดเล็ก การสร้างองค์ความรู้ใหม่ในอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ และการสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศผ่านการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของความคล่องตัวของโซ่อุปทานต่อความสามารถทางการแข่งขัน
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของสภาพแวดล้อมภายนอกต่อความสามารถทางการแข่งขัน
3. เพื่อศึกษาผลกระทบของความสามารถทางการแข่งขันต่อผลการดำเนินงานของผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์
4. เพื่อศึกษาวิธีการยกระดับความสามารถทางการแข่งขันของผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์ในกลุ่มธุรกิจขนส่งขนาดเล็กในเขตพื้นที่ภาคกลางที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ประกอบด้วย บริษัทจำกัด จำนวน 1,000 ราย และห้างหุ้นส่วนจำกัด 949 ราย รวมทั้งสิ้น 1,949 ราย (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดตัวอย่าง การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้หลักการคำนวณตามแนวคิดของ Schumacker & Lomax (1996) ที่กำหนดอัตราส่วน 20 หน่วยต่อ 1 พารามิเตอร์ โดยการวิจัยนี้มีพารามิเตอร์ที่ต้องประมาณค่าทั้งสิ้น 18 พารามิเตอร์ ประกอบด้วย ตัวแปรแฝงภายนอก (Exogenous Variables) 2 ตัว ตัวแปรแฝงภายใน (Endogenous Variables) 2 ตัว เส้นอิทธิพล (Path Coefficient) 4 เส้น ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Error Term) 10 ตัว จากการคำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ 360 ตัวอย่าง (18×20) และเพื่อป้องกันปัญหาการแจกแจงข้อมูลที่อาจมีความเบ้หรือความโด่ง (Excessive Skewness and Kurtosis) ผู้วิจัยจึงเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 33 รวมเป็น 480 ตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Hair et al. (2010)

1.3 วิธีการสุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ดังนี้ 1) แบ่งพื้นที่ตามเขตการให้บริการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 2) สุ่มจังหวัดในแต่ละภูมิภาคด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย 3) กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัดตามขนาดประชากร 4) สุ่มรายชื่อธุรกิจในแต่ละจังหวัดด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

1.4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 8 คน โดยการใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กำหนดคุณสมบัติผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารหรือหัวหน้างานที่มีประสบการณ์มากกว่า 5 ปีในธุรกิจขนส่งขนาดเล็ก

1.5 การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ และได้รับการรับรองโครงการวิจัยหมายเลข Exp.35/67-V.03 เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2567 โดยมีการดำเนินการพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่างดังนี้ชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัย ได้แจ้งสิทธิในการตัดสินใจเข้าร่วมหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัย ยืนยันการรับรองการรักษาความลับของข้อมูล ชี้แจงการนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย แบ่งได้ 4 ส่วนดังต่อไปนี้

(1) ตัวแปรด้านความคล่องของโซ่อุปทาน จำนวน 28 ข้อ โดยใช้มาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ (5) มากที่สุด (4) มาก (3) ปานกลาง (2) น้อย (1) น้อยที่สุด

(2) ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมภายนอก จำนวน 19 ข้อ โดยใช้มาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ (5) มากที่สุด (4) มาก (3) ปานกลาง (2) น้อย (1) น้อยที่สุด

(3) ตัวแปรด้านความสามารถทางการแข่งขัน จำนวน 30 ข้อ โดยใช้มาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ (5) มากที่สุด (4) มาก (3) ปานกลาง (2) น้อย (1) น้อยที่สุด

(4) ตัวแปรด้านผลการดำเนินงานของผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์ จำนวน 23 ข้อ โดยใช้มาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ (5) มากที่สุด (4) มาก (3) ปานกลาง (2) น้อย (1) น้อยที่สุด

โดยแบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้แก่ การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประเมินด้วยดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 และการตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยการทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน วิเคราะห์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.99

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ประกอบด้วยประเด็นคำถามเกี่ยวกับ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน แนวทางการยกระดับความสามารถทางการแข่งขัน ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงาน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการในช่วงเดือน มกราคม 2566 ถึงเดือน ธันวาคม 2566 โดยติดต่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น ไลน์และอีเมล ทั้งนี้ มีการติดตามผลอย่างสม่ำเสมอทุกสัปดาห์เพื่อให้ได้อัตราการตอบกลับที่สูงที่สุด ผลการดำเนินการทำให้ได้อัตราการตอบกลับเท่ากับ 84.2% ซึ่งถือว่าเพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1.1 สถิติเชิงพรรณนา ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

4.1.2 สถิติเชิงอนุมาน ประกอบด้วย

- 1) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) - ตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวัด
- 2) การวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง (SEM) - ทดสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเพื่อตอบ

วัตถุประสงค์ที่ 1-3: ความคล่องตัวของโซ่อุปทาน → ความสามารถทางการแข่งขัน

สภาพแวดล้อมภายนอก → ความสามารถทางการแข่งขัน

ความสามารถทางการแข่งขัน → ผลการดำเนินงาน

4.2 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ส่วนประกอบ (Component Analysis) ใช้วิธีการจัดกลุ่มข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเพื่อระบุปัจจัยหลักที่เกี่ยวข้องกับความคล่องตัวของโซ่อุปทาน สภาพแวดล้อมภายนอก และความสามารถในการแข่งขัน 2) การวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) ใช้กระบวนการตรวจสอบและสังเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวม เพื่อสร้างความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษา โดยข้อมูลถูกตรวจสอบความน่าเชื่อถือด้วยการเปรียบเทียบระหว่างผู้วิจัยและการยืนยันผลการวิเคราะห์กับผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรโมเดลสมการโครงสร้าง หลังปรับโมเดล

- 1) ความคล่องตัวของโซ่อุปทานมีอิทธิพลต่อความสามารถทางการแข่งขัน
- 2) สภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลต่อความสามารถทางการแข่งขัน
- 3) ความสามารถทางการแข่งขันมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์

นอกจากนี้ ยังพบว่าความสามารถทางการแข่งขันทำหน้าที่เป็นตัวแปรคั่นกลางในความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต้น (ความคล่องตัวของโซ่อุปทานและสภาพแวดล้อมภายนอก) กับผลการดำเนินงานของผู้ให้บริการด้าน โลจิสติกส์ โดยแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรโมเดลสมการโครงสร้างดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรโมเดลสมการโครงสร้าง หลังปรับโมเดล

Variable ตัวแปร	น้ำหนัก องค์ประกอบ มาตรฐาน (λ)	ค่าความคาด เคลื่อน มาตรฐาน (S.E.)	ค่าทดสอบ นัยสำคัญทาง สถิติ (t)	ค่าสัมประสิทธิ์ พยากรณ์ (r^2)
การดำเนินงานผู้ให้บริการโลจิสติกส์ ขนาดเล็ก (PLO)	0.897	-	-	0.899
กระบวนการภายใน (P4)	0.879	0.38	26.056***	0.733
ลูกค้า (P3)	0.912	0.34	27.887***	0.831
การจัดการความรู้ (P2)	0.920	0.34	29.837***	0.847
ด้านการเงิน (P1)	0.879	-	-	0.772
ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก (EXT)	0.083	0.38	2.041***	0.883
การเมือง (B1)	0.999	0.043	24.103***	0.997
เศรษฐกิจ (B2)	0.955	0.045	22.654***	0.991
สังคม (B3)	0.874	-	-	0.764
เทคโนโลยี (B4)	0.885	0.39	25.412***	0.783
ความสามารถในการแข่งขัน (CTS)	0.948	0.041	23.220***	0.922
การวางแผน (C1)	0.892	0.040	26.073***	0.796
กลยุทธ์องค์กร (C2)	0.841	0.034	28.117***	0.707
การตลาด (C3)	0.831	0.030	31.453***	0.691
ระบบสารสนเทศ (C4)	0.866	-	-	0.750
การตอบสนอง (C5)	0.837	0.31	30.052***	0.701
ความคล่องตัวของโซ่อุปทาน (AIG)	0.885	-	-	0.908
ความยืดหยุ่น (A5)	0.820	0.041	26.066***	0.673
ความรวดเร็ว (A4)	0.839	0.042	25.969***	0.703
ความเด็ดขาด (A3)	0.795	-	-	0.631
การเข้าถึง (A2)	0.881	0.044	25.532***	0.777
ความตื่นตัว (A1)	0.701	0.037	22.861***	0.491

หมายเหตุ *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 (p-value < 0.001)

จากตาราง 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรโมเดลสมการโครงสร้าง โดยค่ามาตรฐานน้ำหนักองค์ประกอบ (Standard Regression Weight) ของตัวแปร พบว่า

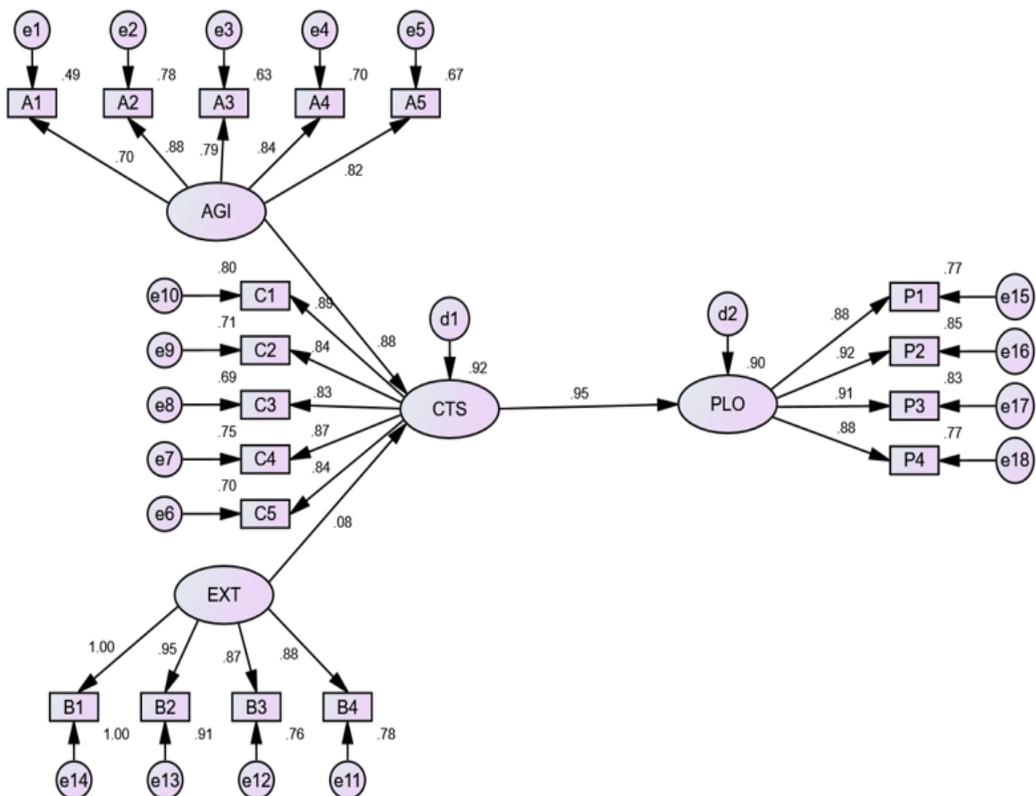
1. ความคล่องตัวของโซ่อุปทาน (AGI) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ A1 ถึง A5 มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขัน (ค่ามาตรฐาน 0.701–0.885, $R^2 = 0.491-0.908$)

2. สภาพแวดล้อมภายนอก (EXT) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ B1 ถึง B4 มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขัน (ค่ามาตรฐาน 0.083–0.995, $R^2 = 0.764-0.997$)

3. ความสามารถทางการแข่งขัน (CTS) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ C1 ถึง C5 มีผลต่อผลการดำเนินงานด้านโลจิสติกส์ (ค่ามาตรฐาน 0.831–0.955, $R^2 = 0.831-0.948$)

นอกจากนี้ ความสามารถทางการแข่งขันยังทำหน้าที่เป็นตัวแปรคั่นกลางระหว่างปัจจัยต้น (ความคล่องตัวของโซ่อุปทาน และสภาพแวดล้อมภายนอก) กับผลการดำเนินงานด้านโลจิสติกส์ได้อย่างชัดเจน

2. ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM)

ภาพ 2 โมเดลสมการโครงสร้าง หลังปรับโมเดล

ผลการวิเคราะห์พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า Relative Chi-Square (χ^2/df) = 1.208 ซึ่งน้อยกว่า 2.00, p-value = 0.200 ซึ่งมากกว่า 0.05, GFI = 0.992, AGFI = 0.952, และ CFI = 0.999 ซึ่งทั้งหมดมากกว่า 0.95, RMR = 0.005 และ RMSEA = 0.021 ซึ่งทั้งคู่น้อยกว่า 0.05 ทุกค่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังแสดงค่าสถิติยืนยันความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้าง หลังปรับโมเดล

ดัชนีความสอดคล้อง	เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา	หลังปรับโมเดล	ผลการพิจารณา
Relative Chi-Square (χ^2/df)	< 2.00	1.208	ผ่าน
p-value	> 0.05	0.200	ผ่าน
GFI	> 0.95	0.992	ผ่าน
AGFI	> 0.95	0.952	ผ่าน
CFI	> 0.95	0.999	ผ่าน
RMR	< 0.05	0.005	ผ่าน
RMSEA	< 0.05	0.021	ผ่าน

3. ผลการศึกษาแนวทางการยกระดับความสามารถทางการแข่งขันของผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์

ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้บริหารธุรกิจขนส่งขนาดเล็ก 8 ราย พบแนวทางการยกระดับความสามารถทางการแข่งขัน 9 ด้านสำคัญ 1) การจัดการต้นทุน ด้วยระบบติดตามประสิทธิภาพสูง การใช้พลังงานทางเลือก และสร้างพันธมิตรแบ่งปันทรัพยากร 2) การใช้เทคโนโลยี เช่น GPS, IoT และระบบจัดการขนส่ง (TMS) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการติดตามและบริการลูกค้า 3) กลยุทธ์การตลาด ที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์ระยะยาว พัฒนาบริการเสริมเฉพาะทาง 4) การบริหารความเสี่ยง โดยประยุกต์ SWOT Analysis และแผนสำรองสำหรับสถานการณ์ฉุกเฉิน 5) พัฒนาทักษะพนักงาน ผ่านการฝึกอบรมเทคโนโลยีใหม่และสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ 6) เพิ่มประสิทธิภาพปฏิบัติการ ด้วยการวางแผนเส้นทางแบบไดนามิกและกระบวนการทำงานยืดหยุ่น 7) แนวปฏิบัติยั่งยืน เช่น ลดการปล่อยคาร์บอนและสื่อสารเชิงกลยุทธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 8) ขยายเครือข่ายพันธมิตร ทั้งระดับ การทำงานร่วมกันระหว่างทีม และ การทำงานร่วมกันระหว่างระดับต่าง ๆ ภายในองค์กรเดียวกัน หรือระหว่างองค์กรที่อยู่ในห่วงโซ่อุปทาน 9) ส่งเสริมนวัตกรรมบริการ ผ่านกระบวนการ การวิจัยและพัฒนาที่ตอบโจทย์ตลาดเป้าหมาย ซึ่งผลการศึกษาชี้ว่าการบูรณาการกลยุทธ์เหล่านี้ช่วยสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนสำหรับธุรกิจขนส่งขนาดเล็กในภาวะวิกฤต

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) ผลกระทบของความคล่องตัวของโซ่อุปทานต่อความสามารถทางการแข่งขัน ผลการวิจัยพบว่า ความคล่องตัวของโซ่อุปทานมีผลกระทบเชิงบวกและมีนัยสำคัญต่อความสามารถทางการแข่งขันของผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์ขนาดเล็ก โดยองค์กรที่มีการนำเทคโนโลยีและซอฟต์แวร์ที่เหมาะสมมาใช้ใน

การสื่อสารและบริหารจัดการโซ่อุปทาน สามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าและการเปลี่ยนแปลงของตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้มีความได้เปรียบในการแข่งขัน

2) ผลกระทบของสภาพแวดล้อมภายนอกต่อความสามารถทางการแข่งขัน สภาพแวดล้อมภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และกฎระเบียบของรัฐ มีผลกระทบโดยตรงต่อความสามารถทางการแข่งขัน ผู้ประกอบการที่สามารถปรับตัวและบริหารจัดการความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอกได้ดี จะสามารถรักษาความสามารถในการแข่งขันและรองรับความท้าทายใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ผลกระทบของความสามารถทางการแข่งขันต่อผลการดำเนินงานด้านโลจิสติกส์ ความสามารถทางการแข่งขันที่สูงขึ้นส่งผลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์ ทั้งในด้านประสิทธิภาพการดำเนินงาน ความพึงพอใจของลูกค้า และความสามารถในการเติบโตทางธุรกิจ องค์กรที่มีความสามารถในการแข่งขันสูงจะสามารถรักษารฐานลูกค้าและขยายตลาดได้อย่างต่อเนื่อง

4) แนวทางการยกระดับความสามารถทางการแข่งขัน จากกรณีวิเคราะห์เชิงคุณภาพ พบว่า แนวทางสำคัญในการยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ให้บริการโลจิสติกส์ขนาดเล็ก ได้แก่ การวิเคราะห์และติดตามปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกอย่างต่อเนื่อง การวางแผนกลยุทธ์ที่ยืดหยุ่น การพัฒนาระบบสารสนเทศ การสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าและพันธมิตร การลงทุนในเทคโนโลยีใหม่ และการจัดการความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ การพัฒนาทักษะและศักยภาพของบุคลากรถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันระยะยาว

จากผลการวิจัยสนับสนุนแนวคิดและทฤษฎีที่เน้นความสำคัญของการปรับตัวในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงและการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน โดยพบว่า ความคล่องตัวของโซ่อุปทานที่ผสมผสานเทคโนโลยี เช่น บล็อกเชนและ AI ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการความเสี่ยงสอดคล้องกับ Gohil & Thakker (2021) และ Yadav & Kumar (2022) สภาพแวดล้อมภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และกฎระเบียบ มีอิทธิพลสำคัญต่อความสามารถทางการแข่งขัน โดยการปรับตัวและบริหารความเสี่ยงช่วยให้องค์กรตอบสนองได้ดี (พิสิฐ รวีวรรณ และคนอื่น ๆ, 2564) เทคโนโลยีสีเขียวและ Big Data เป็นปัจจัยเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยช่วยเพิ่มประสิทธิภาพด้านสิ่งแวดล้อมและสนับสนุนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ (Huang, Wang, & Zhang, 2020) การวางแผนกลยุทธ์และบริหารจัดการความเสี่ยงช่วยเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันขององค์กร (ธีร์วรา บวชชัยภูมิ และสรพล บุรณกุล, 2565) การลงทุนในเทคโนโลยีและพัฒนาทักษะบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความได้เปรียบในการแข่งขันของธุรกิจโลจิสติกส์ (Rushton, Croucher, & Baker, 2014) โดยรวม ผลวิจัยชี้ให้เห็นว่าการผสมผสานเทคโนโลยี การบริหารความเสี่ยง และการพัฒนาบุคลากรเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างความยืดหยุ่นและความได้เปรียบทางการแข่งขันในยุคปัจจุบันและอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้กำหนดนโยบายควรสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี เช่น การพัฒนาแพลตฟอร์ม Big Data ที่สามารถใช้ในการคาดการณ์อุปสงค์และการจัดการโลจิสติกส์อย่างแม่นยำ และเทคโนโลยีสีเขียว เช่น ระบบพลังงานทดแทนในยานพาหนะ หรือการใช้วัสดุที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของอุตสาหกรรมในระยะยาว

2. ธุรกิจควรลงทุนในเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบอัตโนมัติ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานและความยืดหยุ่นในโซ่อุปทาน ให้มีการจัดอบรมและพัฒนาบุคลากรในเรื่องการใช้เทคโนโลยีและการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยเฉพาะที่มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขัน เช่น ผลกระทบจากนโยบายภาครัฐหรือเทคโนโลยีใหม่
2. ควรมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบระหว่างประเทศ เพื่อเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดและการปรับใช้ในบริบทของประเทศไทย

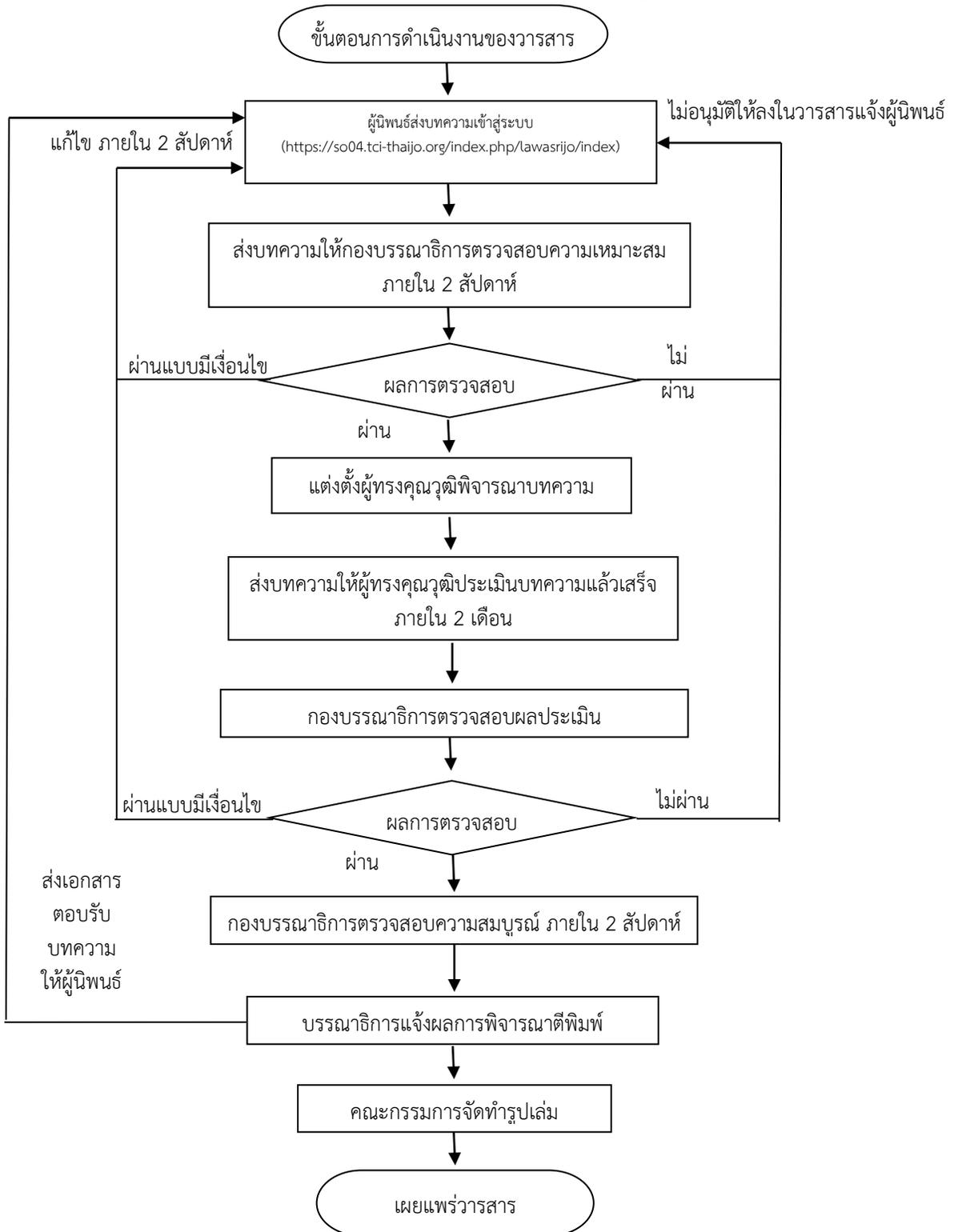
เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2564). *แนวคิดโลจิสติกส์สีเขียวเพื่อความยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2566). *รายงานการจดทะเบียนธุรกิจ*. สืบค้น 22 มีนาคม 2566, จาก <https://datawarehouse.dbd.go.th/guideline>
- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2564). *การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคและผลกระทบต่อธุรกิจขนส่งสินค้า*. กรุงเทพฯ: กระทรวงพาณิชย์.
- จินตนา สีหาพงษ์. (2561). แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการขนส่งสินค้าทางถนนของไทยเพื่อรองรับการเปิดเสรีทางการค้า. *วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*, 7(พิเศษ), 94-111.
- ธีร์วรา บวชชัยภูมิ, และ สรพล บุณกุล. (2565). รูปแบบนวัตกรรมจัดการโซ่อุปทานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการปรับตัวของผู้ให้บริการโลจิสติกส์ขนาดใหญ่ของประเทศไทย. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 7(1), 295-312.
- สมชาย วรภิเษมสกุล. (2563). *การศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกและความสามารถในการปรับตัวของธุรกิจขนส่งสินค้าขนาดเล็ก*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2565). *Industry 4.0 และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในธุรกิจโลจิสติกส์*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- สมหมาย ทองมี, และคณะ. (2562). บทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดการความรู้ต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน. *วารสารวิชาการ*, 12(3), 45-60.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *การกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย ฉบับที่ 3*. สืบค้น 25 กรกฎาคม 2564, จาก <https://www.nesdc.go.th>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- Gohil, A., & Thakker, P. (2021). Blockchain and AI integration for enhancing supply chain agility. *Journal of Supply Chain Management*, 45(3), 123-135.

- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis (7th ed.)*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.
- Huang, L., Wang, X., & Zhang, Y. (2020). *The role of green technology and big data in enhancing competitive advantage*. *Sustainability*, 12(8), 3456.
- Prajogo, D., & Olhager, J. (2012). Supply Chain Integration and Performance: The Effects of Long-Term Relationships and Information Integration. *International Journal of Production Economics*, 135(2), 514–522.
- Rushton, A., Croucher, P., & Baker, P. (2017). *The Handbook of Logistics and Distribution Management*. Kogan Page Publishers.
- Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (2010). *A Beginner's Guide to Structural Equation Modeling*. New York: Routledge.
- Womack, J. P., & Jones, D. T. (1997). Lean thinking—banish waste and create wealth in your corporation. *Journal of the Operational Research Society*, 48(11), 1148–1148.
- Yadav, R., & Kumar, S. (2022). Lean–Agile–Green (LAG) approach for sustainable supply chain management. *International Journal of Operations & Production Management*, 42(4), 567–580.

ภาคผนวก

ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารละศรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คำแนะนำสำหรับผู้เขียนที่สนใจ

วารสารละติจูด เป็นวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานวิจัยและบทความวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของคณาจารย์ นักวิชาการและนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน โดยมีขอบเขตเนื้อหาในสาขาการบัญชี สาขาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ สาขาการตลาด สาขาพฤติกรรมองค์กรและการจัดการทรัพยากรมนุษย์

1. เกี่ยวกับผลงานที่จะรับ

- 1.1 เป็นบทความในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจ การจัดการ การท่องเที่ยวและบริการ
- 1.2 บทความที่ส่งมาต้องไม่เคยเผยแพร่ หรือกำลังเสนอตีพิมพ์ในวารสาร วิทยานุกรณ หรือสิ่งตีพิมพ์อื่นใดมาก่อน
- 1.3 ต้นฉบับต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 1.4 เนื้อหาบทความ หรือข้อคิดเห็นที่พิมพ์ในวารสารเป็นความคิดเห็นของผู้เขียนเท่านั้น กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย
- 1.5 ต้นฉบับต้องได้รับการกลั่นกรองจากกองบรรณาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ก่อนการตีพิมพ์

2. ประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารละติจูด วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ตีพิมพ์บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1 บทความวิจัย (Research Article)
- 2.2 บทความวิชาการ (Article)
- 2.3 บทความปริทัศน์ (Review Article)

3. การจัดเตรียมต้นฉบับ

3.1 บทความทุกเรื่องต้องมีชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียนทุกคน บทคัดย่อ คำสำคัญ ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ในบทความวิชาการ บทความปริทัศน์ และบทวิจารณ์หนังสือ ประกอบด้วย บทนำ (Introduction) เนื้อหา (Substance) และบทสรุป หรือบทส่งท้าย (Conclusion) สำหรับบทความวิจัย ประกอบด้วย บทนำ (Introduction) วัตถุประสงค์การวิจัย (Objectives) ระเบียบวิธีการวิจัย (Research Methodologies) ผลการวิจัย (Bibliography) ข้อเสนอแนะ (Suggestion) และเอกสารอ้างอิง (Reference)

3.2 ต้นฉบับที่จัดส่ง บทความต้องพิมพ์เป็นตัวพิมพ์ดีด โดยใช้ชุดแบบอักษร (Font) ชนิดไทยสารบรรณ (TH Sarabun PSK) ทั้งหมด จัดกั้นหลังตรง และมีระยะห่างระหว่างบรรทัดหนึ่งช่อง (Double Spacing) ตลอดเอกสาร พิมพ์หน้าเดียวลงบนกระดาษพิมพ์สี่ขนาดปอนด์ (B5) พิมพ์ให้ห่างจากขอบกระดาษด้านบน 1 นิ้ว ด้านซ้าย, ด้านขวา, และด้านล่าง 0.75 นิ้ว พร้อมใส่หมายเลขกำกับทางมุมขวาบนทุกหน้า บทความไม่ควรยาวเกิน 10 หน้ากระดาษพิมพ์สี่ โดยนับรวมภาพประกอบและตาราง

3.3 การจัดต้นฉบับ

3.3.1 ชื่อเรื่อง ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จัดแนวข้อความกึ่งกลาง โดยใช้ตัวอักษรขนาด 18 Point ตัวหนา

3.3.2 ชื่อผู้เขียน ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จัดแนวข้อความชิดขวา โดยใช้ตัวอักษรขนาด 14 point ตัวธรรมดา หากมีผู้เขียนหลายคน ใส่เครื่องหมายจุลภาค (,)

3.3.3 รายละเอียดบทความ

1) หัวข้อ จัดแนวข้อความชิดซ้าย โดยใช้ตัวอักษรขนาด 14 point ตัวหนา

2) เนื้อหา จัดแนวข้อความกระจายแบบไทย โดยใช้ตัวอักษรขนาด 14 point ตัวธรรมดา

3.3.4 บทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (บทสรุป สำหรับบทความปริทัศน์) มีความยาวไม่เกิน 300 คำ ผู้เขียนควรกำหนดคำสำคัญ (Keyword) ของเรื่องไม่เกิน 5 คำ

3.3.5 เอกสารอ้างอิง ใช้ในการอ้างอิงตามแนวเอพีเอ (APA – American Psychological Association) เอกสารที่นำมาอ้างอิงควรได้มาจากแหล่งที่มีการตีพิมพ์ชัดเจน อาจเป็นวารสาร หนังสือหรือแหล่งข้อมูลอินเทอร์เน็ตก็ได้ ทั้งนี้ผู้เขียนเป็นผู้รับผิดชอบความถูกต้องของเอกสารอ้างอิงทั้งหมดในการตีพิมพ์บทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้องจะไม่ได้รับการส่งต่อเพื่อพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้ถูกต้อง (รูปแบบการอ้างอิงดูจากการอ้างอิงเอกสารท้ายเล่ม)

3.3.6 ถ้ามีภาพประกอบ กราฟ หรือตาราง ที่ใส่ประกอบไว้ในเนื้อเรื่อง ต้องมีชื่อ คำอธิบายที่มาของภาพ และเลขกำกับภาพ ตัวอักษรที่ใช้ต้องเป็นตัวอักษรชนิดเดียวกับที่ใช้ในบทความ ขนาดตัวอักษร 14 point

3.3.7 ความยาวทั้งหมดของบทความรวมทั้ง ภาพ ตารางและเอกสารอ้างอิง ไม่ควรเกิน 20 หน้า

3.3.8 ประวัติผู้เขียน ประกอบด้วย ชื่อผู้เขียน ที่อยู่ผู้เขียน ประวัติการศึกษาผู้เขียน ตำแหน่งงาน หน่วยงานที่สังกัด และที่อยู่จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

3.3.9 ผู้เขียนต้องส่งต้นฉบับที่เป็นเอกสารจำนวน 1 ชุด และส่งผ่านระบบออนไลน์ ในรูปแบบ Word และ PDF มายังไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ lawasri63@gmail.com

4. จัดส่งมายัง

4.1 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เลขที่ 321 ถนนนารายณ์มหาราช ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี 15000 โทรศัพท์/โทรสาร 0-3677-6581

4.2 ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ lawasri63@gmail.com

การจัดรูปแบบหน้ากระดาษวารสารลະສະຕີ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ระยะขอบ บน 1”

*****ตั้งค่าน้ำกระดาษ ขนาด B5
(7.17”×10.12”)****

ภายนอก 0.75”

ภายใน 0.75”

ล่าง 0.75”

ชื่อบทความภาษาไทย
ชื่อบทความภาษาอังกฤษ
(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 18)

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย*
ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาอังกฤษ
(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14)

บทคัดย่อ
(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14)

เนื้อหาของบทความ ใช้ รูปแบบอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14 ความยาวของบทคัดย่อ ภาษาไทย ไม่เกิน 300 คำ โดยให้เขียนเป็นร้อยแก้ว เน้นเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ วิธีการ ผลและวิจารณ์ หรือข้อเสนอแนะอย่างย่อ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14)

คำสำคัญ: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ไม่เกิน 5 คำ เป็นภาษาไทย ซึ่งตรงกับคำสำคัญในภาษาอังกฤษ เช่น รูปแบบบทความ, ขนาดตัวอักษร, รูปแบบตัวอักษร (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14)

* ยศ/ตำแหน่งทางวิชาการ, สาขาวิชา หน่วยงานต้นสังกัด (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวธรรมดา ขนาดอักษร 12)

ABSTRACT

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14)

ความยาวของบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 300 คำ และต้องตรงกับบทคัดย่อภาษาไทย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14)

Keywords: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ไม่เกิน 5 คำ เป็นภาษาอังกฤษ ต้องตรงกับคำสำคัญในภาษาไทย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14)

บทนำ

อธิบายถึงความเป็นมาของเรื่องที่วิจัย ความสำคัญของปัญหาที่ทำการศึกษาวิจัย ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ และชัดเจน การใช้คำย่อ ต้องมีคำสมบูรณ์ไว้ในครั้งแรกก่อน เนื้อหาของตัวเรื่องควรมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้ ความยาวไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (ควรรระบุเป็นข้อๆ)**วิธีดำเนินการวิจัย**

อธิบายขั้นตอนการวิจัยด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย โดยกล่าวถึงแหล่งข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

อธิบายถึงสิ่งที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัย ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล และการแสดงผลการทดสอบ สมมติฐาน และการวิจารณ์ผลการวิจัย ซึ่งการรายงานผลการวิจัยและการวิจารณ์นั้น ควรยึดวัตถุประสงค์ และ สมมติฐานของการวิจัยเป็นหลัก เพื่อชี้ให้เห็นว่าผลการวิจัยได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างไรบ้างและสอดคล้องกับ สมมติฐานที่วางไว้หรือไม่อย่างไร โดยเสนอหลักฐานข้อมูลอย่างเป็นระเบียบและเข้าใจง่าย

(กรณีมีตาราง)

ตาราง 1 เนื้อหาที่เป็นตารางและคำอธิบายสามารถใช้เป็นรูปแบบ1 คอลัมน์ ได้ตามความเหมาะสม

(n=30)

หัวข้อ	ขีดเส้น 2 เส้น
	ขีดเส้น 1 เส้น
รวม	ขีดเส้น 1 เส้น
	ขีดเส้น 2 เส้น

(กรณีมีภาพ)

ภาพ 1 ชื่อภาพ
(ที่มา: ✓)

อภิปรายผล

ควรอธิบายถึงผลที่ได้รับจากการศึกษาหรือวิจัย ว่าเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่ ควรอ้างถึงทฤษฎีหรือผลการศึกษาของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องประกอบ

ข้อเสนอแนะ

อธิบายถึงการนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ หรือข้อเสนอแนะปัญหาที่พบในการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

(ดูรูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง)

***หากต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
321 ถ.นารายณ์มหาราช ต.ทะเลชุบศร อ.เมืองลพบุรี จ.ลพบุรี 15000
โทรศัพท์/โทรสาร 0-3677-6581
Email: lawasri63@gmail.com

7. สิ่งพิมพ์ที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง ใช้ชื่อเรื่องแทนชื่อผู้แต่ง

(การพัฒนาสุขนิสัย,√2548,√หน้า√77)

(Organization Management,√2011,√pp.53-54)

8. ข้อความที่นำมาอ้างอิง พบแหล่งที่ใช้อ้างอิงมากกว่า 1 แหล่ง สามารถเขียนไว้ในวงเล็บเดียวกันได้ โดยใช้เครื่องหมาย อัฒภาค (;) คั่นแต่ละงานและเรียงตามลำดับของชื่อผู้แต่ง

(นวลจันทร์วีรตนากร,√2539,√หน้า√37;√มารศรี√ศิริรักษ์,√2552,√หน้า√75;√เยาวภา√โตทรัพย์,√2554,√หน้า√2)

(Heggs,√1999,√p.7;√Kates,√&√Devies,√2004,√pp.23-26)

9. การอ้างอิงเอกสารจากอินเทอร์เน็ต กรณีที่นำเนื้อหาจากอินเทอร์เน็ต

(ชื่อผู้แต่ง,√ปีพิมพ์,√ย่อหน้า...)

(สุดแดน√วิสุทธิลักษณ์,√2548,√ย่อหน้า√3)

(Gorman,√2000,√para.3)

การเขียนเอกสารอ้างอิง

1. เครื่องหมาย " v " แสดงถึงการเว้นระยะ 1 เคาะ เวลาลงรายการรายการเอกสารอ้างอิงไม่ต้องใส่ลงไป
2. หากรายการใดไม่มี ไม่ต้องลงรายละเอียดในบรรณานุกรม ให้ลงรายการถัดมา
3. การลงรายการผู้แต่ง ผู้แต่งอาจเป็นได้ทั้งบุคคลหรือสถาบัน
 - ถ้าเป็นบุคคลประเภทสามัญชน >> ตัดคำนำหน้านาม นาย, นาง, นางสาว ดร. นายแพทย์ พล.อ. ผศ. รศ.

- ถ้าผู้แต่งเป็นชาวต่างประเทศ >> เขียนชื่อสกุลขึ้นก่อน คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค ตามด้วย ชื่อต้น (First name) และ ชื่อกลาง (ถ้ามี)

- ถ้าผู้แต่งมีบรรดาศักดิ์ ฐานันดรศักดิ์หรือสมณศักดิ์ >> กลับเอาบรรดาศักดิ์ไว้หลังชื่อกับนามสกุล คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (.)

- ถ้าผู้แต่งเป็นสถาบัน >> ให้บันทึกชื่อสถาบันนั้น ๆ โดยเรียงลำดับจากหน่วยงานใหญ่ไปหาหน่วยงานย่อย คั่นด้วยชื่อหน่วยงานด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.)

4. ผู้แต่งที่มีฐานะเป็นบรรณาธิการ ให้ลงชื่อผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.) และวงเล็บอักษรย่อ บก. (ย่อมาจาก บรรณาธิการ) สำหรับหนังสือภาษาไทย หรือ Ed. หรือ Eds. (ย่อมาจาก editor(s)) สำหรับหนังสือภาษาต่างประเทศ

ประวิทย์/สุวิชัย.(บก.).

เอี่ยมพร/สกุลแก้ว, vและวสุนธรา/ทับทิมแท้.(บก.).

Ford,vGeorgevS.v(Ed.).

Jordan,vRobertsvJ,v&vPeter,vTaylor,vA.v(Eds.).

5. การลงรายการชื่อหนังสือ

- ชื่อหนังสือให้พิมพ์ด้วยตัวหนาและไม่ขีดเส้นใต้

- ชื่อหนังสือที่เป็นภาษาต่างประเทศ ให้ขึ้นต้นอักษรตัวแรกของทุกคำด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ และกรณีมีชื่อเรื่องรอง ให้พิมพ์ตามหลังเครื่องหมายมหัพภาคคู่ (:) เช่น

New Jersey: A Guide to Its Past and Present.

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญาไทยกับการพัฒนาชนบท: กรณีศึกษาจังหวัด

พิษณุโลก

6. การลงรายการครั้งที่พิมพ์ ให้ลงรายการตั้งแต่การพิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป แล้วใส่ไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ (...)

(พิมพ์ครั้งที่ 2). (พิมพ์ครั้งที่ 3). (พิมพ์ครั้งที่ 4).

(2nd ed). (3rd ed). (4th ed).

7. หนังสือไม่ปรากฏ สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ และปีที่พิมพ์

ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ (ม.ป.ป.) = (n.d.)

ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ (ม.ป.ท.) = (n.p.)

ชื่อผู้แต่ง.v(ปีที่พิมพ์).vชื่อหนังสือv(ครั้งที่พิมพ์).v(ม.ป.ท.):vสำนักพิมพ์.

ชื่อผู้แต่ง.v(ปีที่พิมพ์).vชื่อหนังสือv(ครั้งที่พิมพ์).vสถานที่พิมพ์:v(ม.ป.ท.).

ชื่อผู้แต่ง.v(ม.ป.ป.).vชื่อหนังสือv(ครั้งที่พิมพ์).vสถานที่พิมพ์:vสำนักพิมพ์.

ชื่อผู้แต่ง.v(ม.ป.ป.).vชื่อหนังสือv(ครั้งที่พิมพ์).v(ม.ป.ท.).

8. หากไม่สามารถพิมพ์จบได้ภายใน 1 บรรทัด ให้ขึ้นบรรทัดใหม่โดยย่อหน้าเข้ามา 7 ตัวอักษร (7 เคาะ)

หทัยา กองจันทิก. (ม.ป.ป.). ฉลากโภชนาการคืออะไร. สืบค้น มกราคม 27, 2543, จาก
http://www.tda.moph.go.th/tda/html/product

9. เรียงตามลำดับอักษร ก-ฮ A-Z และแยกภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศออกจากกัน

10. กรณีที่ผู้แต่งมีชื่อ-สกุลซ้ำกัน ให้เรียงตามปีน้อยไปมาก และในบรรทัดต่อไปให้พิมพ์ชิตกลาง 7 ครั้ง แล้วตามด้วย _____ . และใส่รายละเอียดชื่อเรื่อง และอื่น ๆ ตามปกติ

รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิง

1. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง.√(ปีที่พิมพ์).√ชื่อหนังสือ√(ครั้งที่พิมพ์).√สถานที่พิมพ์:√สำนักพิมพ์.

หมายเหตุ:

ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่) กรณีมีพิมพ์ครั้งที่ในวงเล็บต่อท้าย ไม่ต้องใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.)

ชื่อหนังสือ. ต้องใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) กรณีไม่มี (พิมพ์ครั้งที่) ต่อท้าย

บันทึกถึงดวงดาว (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

บันทึกถึงดวงดาว. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

สำเนา ขจรศิลป์, บุญเรียง ขจรศิลป์, สมประสงค์ น่วมบุญลือ, สุริยา เสถียรกิจอำไพ, และบุญสม อีรวณิชย์กุล. (2541). **การพัฒนาารูปแบบค่ายอาสาพัฒนาของนักศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.

Jones, M. (2002). **Social Psychology of Prejudice**. New Jersey: Prentice Hall.

2. วารสาร

ผู้เขียนบทความ.√(ปีที่พิมพ์,√เดือน).√ชื่อบทความ.√ชื่อวารสาร,√ปีที่หรือเล่มที่(ฉบับที่), หน้าที่ตีพิมพ์บทความ.

วิกุล แพทย์พาณิชย์. (2545, มีนาคม). ธุรกิจแฟรนไชส์. **เนชั่นสุดสัปดาห์**, 4(8), 8-11.

Bowen, J. (2005, April). FRBR coming soon to your library?. **Library Resources & Technical Services**, 49(3), 175-188.

3. บทความในหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้แต่ง.√(ปีที่พิมพ์,√เดือน√วันที่).√ชื่อบทความ.√ชื่อหนังสือพิมพ์,√ปีที่หรือเล่มที่(ฉบับที่), หน้าที่ตีพิมพ์บทความ.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2544, มีนาคม 23). พม่ากับยาเสพติด. **มติชน**, 20(121), หน้า 6.

ปัญหาขยะในเมืองเชียงใหม่. (2546, 15 สิงหาคม). **ไทยนิวส์**, 12(23), หน้า 8.

Schwartz, J. (1993, September 30). Obesity affects economic, social status. **The Washington Post**, 30(134), p. A1.

4. วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. ระดับวิทยานิพนธ์/มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน.

หมายเหตุ: ระดับวิทยานิพนธ์ปริญญาโท ใช้คำว่า วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต หรือ Master's thesis ปริญญาเอกใช้คำว่า วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต หรือ Doctoral Dissertation สำหรับวิทยานิพนธ์ภาษาต่างประเทศ หลังระดับวิทยานิพนธ์ให้ใส่เครื่องหมายจุลภาค (,) แล้วจึงตามด้วยชื่อมหาวิทยาลัย

กิ่งแก้ว จันโจอมศึก. (2547). ผลการเรียนรู้เชิงพุทธิพิสัยของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยใช้สื่อประสมประกอบการดำเนินเรื่องผ่านคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
McKenna, J. C. (1999). Sustainable Ethnic Tourism in Northern Thailand. Master's Thesis, University of Alberta

5. รายงานการวิจัย

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์. สำนักพิมพ์.

สุขุม พรหมเมืองคุณ. (2546). รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

6. การสัมภาษณ์

6.1 บทสัมภาษณ์โดยตรง

ผู้ให้สัมภาษณ์. (ปี, เดือน/วันที่ที่สัมภาษณ์). ตำแหน่งหรือที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้. สัมภาษณ์.

มา มิ่งมูล. (2557, กรกฎาคม 11). ผู้ใหญ่บ้าน. สัมภาษณ์.

6.2 บทสัมภาษณ์ที่นำมาตีพิมพ์

ผู้ให้สัมภาษณ์. (ปี, เดือน/วันที่ที่สัมภาษณ์). ตำแหน่ง (ถ้ามี). สัมภาษณ์. ชื่อวารสาร, ปีที่ (ฉบับที่), หน้า.

ทฤษฎี ชาวสวนเจริญ. (2557, กรกฎาคม 7). อธิติกรมปศุสัตว์. สัมภาษณ์. ไทยรัฐ, 50(1254), หน้า 5.

7. สารสนเทศจากเว็บไซต์

ชื่อผู้แต่งหรือชื่อหน่วยงาน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. สืบค้น/เดือน/วัน, ปี, จาก URL.

หัททยา กองจันทิก. (2552). ฉลากโภชนาการคืออะไร. สืบค้น มกราคม 27, 2553, จาก

Chiang Mai University. (n.d.). Academic Support and Services Units. Retrieved September 1, 1999, from <http://www.erin.gor.au>

วารสาร ลวะศรี

ปีที่ 9 ฉบับที่ 1
(มกราคม - มิถุนายน)

2568

LAWASRI JOURNAL

ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2568)
Online ISSN: 2730-3748